

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

دانش فنی تخصصی

رشته حسابداری

گروه بازرگانی و امور اداری

شاخه فنی و حرفه‌ای

پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

- نام کتاب: دانش فنی تخصصی (رشته حسابداری) - ۲۱۲۲۵۱
- پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
- مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش
- شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: محمدیوسف محمدی، بهزاد بشیرصدرآبادی، مهدی رضوی و مهدی صابری (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
- مدیریت آماده‌سازی هنری: بهزاد پرویزی، محمدرضا راضی، مجید عبداللهی، احمد علیزاده نیک و کبری نورشاهی (اعضای گروه تألیف)
- شناسه افزوده آماده‌سازی: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
- نشانی سازمان: جواد صفری (مدیر هنری) - صبا کاظمی (طراح جلد) - شهرزاد قنبری (صفحه‌آرا)
- تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
- تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱ - ۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
- وب‌گاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
- ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱
- (داروپخش) تلفن: ۵ - ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۹ - ۳۷۵۱۵
- چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
- سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ هشتم ۱۴۰۴

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

اگر یک ملتی نخواهد آسیب ببیند باید این ملت اولاً با هم متحد باشد و ثانیاً در هر کاری که اشتغال دارد آن را خوب انجام بدهد. امروز کشور محتاج به کار است. باید کار کنیم تا خودکفا باشیم، بلکه ان شاءالله صادرات هم داشته باشیم. شما برادرها الآن عبادتتان این است که کار نکنید. این عبادت است. امام خمینی (قُدَسَ سِرُّهُ)

۱	پودمان اول: ارائه صورت معاملات فصلی
۲۵	پودمان دوم: اعتبارات اسنادی
۵۶	پودمان سوم: حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها
۷۹	پودمان چهارم: صورت‌های مالی
۱۰۳	پودمان پنجم: کسب اطلاعات فنی
۱۳۱	فهرست منابع

سخنی با هنرجویان عزیز

شرایط در حال تغییر دنیای کار در مشاغل گوناگون، توسعه فناوری‌ها و تحقیق توسعه پایدار، ما را بر آن داشت تا برنامه‌های درسی و محتوای کتاب‌های درسی رشته حسابداری را در ادامه تغییرات پایه‌های قبلی بر اساس نیاز کشور و مطابق با رویکرد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران در نظام جدید آموزشی باز طراحی و تألیف کنیم. مهم‌ترین تغییر رویکرد آموزشی، آموزش و ارزشیابی مبتنی بر شایستگی است. شایستگی توانایی انجام کار در محیط واقعی بر اساس استاندارد عملکرد است. توانایی شامل دانش و مهارت است که ترکیب آن با نگرش شایستگی را منجر می‌شود. چهار دسته شایستگی برای هر رشته تحصیلی از جمله حسابداری در نظر گرفته شده است:

۱ شایستگی‌های فنی برای جذب در بازار کار مانند محاسبات مالیات برارزش افزوده، دریافت و پرداخت، تضامین محاسبه جداول بیمه در حقوق و دستمزد و...

۲ شایستگی‌های غیر فنی برای پیشرفت و موفقیت در آینده مانند مسئولیت‌پذیری، مدیریت زمان، محاسبه و ریاضی و درستکاری و استدلال و .....

۳ شایستگی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات مانند کار با نرم افزارها و انواع شبیه سازها

۴ شایستگی‌های مربوط به یادگیری مادام‌العمر مانند کسب اطلاعات و دانش روز از سازمان امور مالیاتی، سازمان حسابرسی و منابع دیگر

بر این اساس دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش مبتنی بر اسناد بالادستی و با مشارکت متخصصان برنامه‌ریزی درسی و حرفه‌ای و خبرگان دنیای کار مجموعه اسناد برنامه درسی رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای را تدوین نموده‌اند که مرجع اصلی و راهنمای تألیف برای هر یک از کتاب‌های درسی در هر رشته است. درس دانش فنی تخصصی، از خوشه دروس شایستگی‌های فنی می‌باشد که ویژه رشته حسابداری برای پایه ۱۲ تألیف شده است. کسب شایستگی‌های فنی و غیرفنی این کتاب برای موفقیت آینده شغلی و توسعه آن بر اساس جدول توسعه حرفه‌ای بسیار ضروری است. هنرجویان عزیز سعی نمایید؛ تمام شایستگی‌های آموزش داده شده در این کتاب را کسب و در فرایند ارزشیابی به اثبات رسانید.

این کتاب نیز شامل پنج پودمان است. هنرجویان عزیز پس از طی فرایند یاددهی - یادگیری هر پودمان می‌توانند شایستگی‌های مربوط به آن را کسب کنند. در پودمان «کسب اطلاعات فنی» هدف توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای شما بعد اتمام دوره تحصیلی در مقطع کنونی است تا بتوانید با درک مطالب از منابع غیر فارسی در راستای یادگیری در تمام طول عمر گام بردارید و در دنیای متغیر و متحول کار و فناوری اطلاعات خود را به روزرسانی کنید. هنرآموز محترم شما مانند سایر دروس این خوشه برای هر پودمان یک نمره در سامانه ثبت نمرات منظور می‌نماید. نمره قبولی در هر پودمان حداقل ۱۲ می‌باشد. در صورت احراز نشدن شایستگی پس از ارزشیابی اول، فرصت جبران و ارزشیابی مجدد تا آخر سال تحصیلی وجود دارد. درکارنامه شما این درس شامل ۵ پودمان درج شده که هر پودمان از دو بخش نمره مستمر و نمره شایستگی تشکیل می‌شود و چنانچه در یکی از پودمان‌ها نمره قبولی را کسب نکردید، لازم است در همان پودمان مورد ارزشیابی قرار گیرید. همچنین این درس دارای ضریب ۴ بوده و در معدل کل شما تأثیر می‌گذارد.

همچنین در کتاب **همراه هنرجو** واژگان پرکاربرد تخصصی در رشته تحصیلی - حرفه‌ای شما آورده شده است. کتاب **همراه هنرجوی خود را هنگام یادگیری، آزمون و ارزشیابی حتماً همراه داشته باشید.**

فعالیت‌های یادگیری در ارتباط با شایستگی‌های غیرفنی مانند مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای، حفاظت از محیط‌زیست و شایستگی‌های یادگیری مادام‌العمر و فناوری اطلاعات و ارتباطات همراه با شایستگی‌های فنی، طراحی و در کتاب درسی و بسته آموزشی ارائه شده است. شما هنرجویان عزیز کوشش نمایید این شایستگی‌ها را در کنار شایستگی‌های فنی آموزش ببینید، تجربه کنید و آنها را در انجام فعالیت‌های یادگیری به کار گیرید. امیدواریم با تلاش و کوشش شما هنرجویان عزیز و هدایت هنرآموزان گرامی، گام‌های مؤثری در جهت سربلندی و استقلال کشور و پیشرفت اجتماعی و اقتصادی و تربیت مؤثر و شایسته جوانان برومند میهن اسلامی برداشته شود.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

سخنی با هنرآموزان عزیز

در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران و تغییرات سریع عصر فناوری و نیازهای متغیر جامعه بشری و دنیای کار و مشاغل، برنامه‌درسی رشته حسابداری بازطراحی و براساس آن محتوای آموزشی نیز تألیف گردید. این کتاب و درس از خوشه دروس شایستگی‌های فنی می‌باشد که در سبد درسی هنرجویان برای سال دوازدهم تدوین و تألیف شده است و مانند سایر دروس شایستگی و کارگاهی دارای ۵ پودمان می‌باشد. کتاب دانش فنی تخصصی مباحث نظری و تفکیک شده دروس کارگاهی و سایر شایستگی‌های رشته را تشکیل نمی‌دهد بلکه پیش‌نیازی برای شایستگی‌های لازم در سطوح بالاتر صلاحیت حرفه‌ای - تحصیلی می‌باشد. هدف کلی کتاب دانش فنی تخصصی آماده‌سازی هنرجویان برای ورود به مقاطع تحصیلی بالاتر و تأمین نیازهای آنان در راستای محتوای دانش نظری است. یکی از پودمان‌های این کتاب با عنوان «کسب اطلاعات فنی» با هدف یادگیری مادام‌العمر و توسعه شایستگی‌های هنرجویان بعد از دنیای آموزش و ورود به بازار کار، سازماندهی محتوایی شده است. این امر با آموزش چگونگی استخراج اطلاعات فنی مورد نیاز از متون فنی غیر فارسی و جداول و درک مطلب آنها در راستای توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای محقق خواهد شد. تدریس کتاب در کلاس درس به صورت تعاملی و با محوریت هنرآموز و هنرجو و کاربرد محتوا در محیط زندگی به گونه‌ای فعال صورت می‌گیرد.

مانند سایر دروس هنرآموزان گرامی برای هر پودمان یک نمره در سامانه ثبت نمرات برای هر هنرجو ثبت کنند. نمره قبولی در هر پودمان حداقل ۱۲ می‌باشد و نمره هر پودمان از دو بخش ارزشیابی پایانی و مستمر تشکیل می‌شود. این کتاب مانند سایر کتاب‌ها جزئی از بسته آموزشی تدارک دیده شده برای هنرجویان است. شما می‌توانید برای آشنایی بیشتر با اجزای بسته، روش‌های تدریس کتاب، شیوه ارزشیابی مبتنی بر شایستگی، مشکلات رایج در یادگیری محتوای کتاب، بودجه‌بندی زمانی، نکات آموزشی شایستگی‌های غیرفنی، آموزش ایمنی و بهداشت و دریافت راهنما و پاسخ برخی از فعالیت‌های یادگیری و تمرین‌ها به کتاب راهنمای هنرآموز این درس مراجعه کنید. در هنگام ارزشیابی استاندارد عملکرد از ملزومات کسب شایستگی می‌باشند.

کتاب دانش فنی تخصصی شامل پودمان‌هایی به شرح زیر است:

پودمان اول: ارائه صورت معاملات فصلی

پودمان دوم: اعتبارات اسنادی

پودمان سوم: حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها

پودمان چهارم: صورت‌های مالی

پودمان پنجم: کسب اطلاعات فنی

هنرآموزان گرامی در هنگام یادگیری و ارزشیابی، هنرجویان بایستی کتاب همراه هنرجو را با خود داشته باشند.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نظر سنجی کتاب درسی

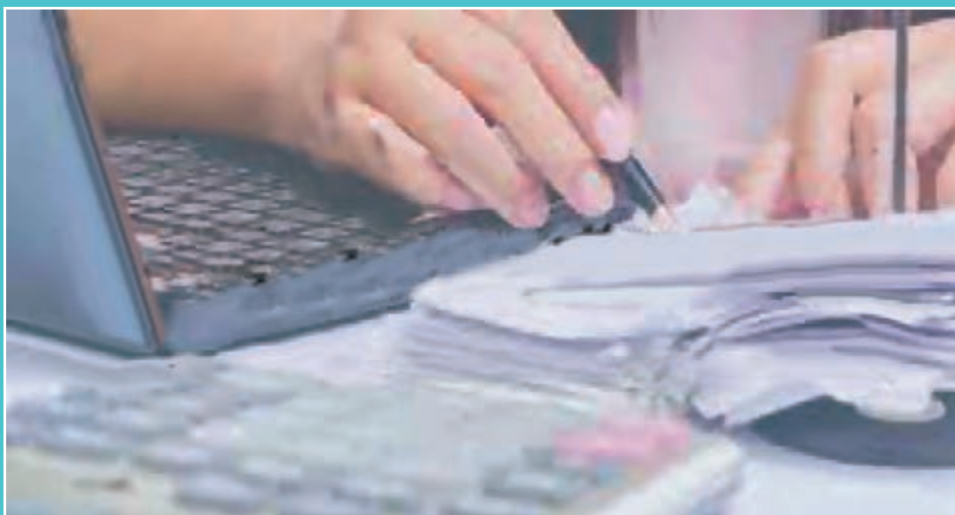

پودمان ۱

ارائه صورت معاملات فصلی

در راستای ارائه خدمات الکترونیکی دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم، سامانه معاملات فصلی ایجاد گردید که توسط مؤدیان مالیاتی نسبت به ثبت و ارسال اطلاعات معاملات فصلی اقدام نمایند. که این امر موجب شفافیت اقتصادی، نظم مالی، افزایش درآمدهای مالیاتی، جلوگیری از فعالیت‌های سودجویانه و فرار مالیاتی خواهد شد که نقش انکارناپذیری در توسعه اقتصادی کشور دارد لذا لازم است این موضوع در سطوح جامعه آموزش و فرهنگ‌سازی گردد.

پرداخت مالیات یک فریضه است.

امام خمینی (قُدَسَ سِرُّه)

لزوم ارائه اطلاعات مؤدیان در نظام اقتصادی

فعالیت

چرا باید بنگاه‌های اقتصادی اطلاعات مالی خود را به سازمان امور مالیاتی ارائه نمایند؟

نظام اطلاعاتی دقیق و جامع، لازمه توسعه نظام مالیاتی است و این دسترسی به اطلاعات اقتصادی و مالی افراد نقش تعیین‌کننده‌ای در وضع دقیق و صحیح مالیات دارد و در حمایت‌های قانونی دولت نیز نقش مهمی را ایفا می‌کند.

باتوجه به کاهش درآمدهای نفتی و آسیب‌های ناشی از اتکا به این درآمدها، نظام اقتصادی کشور یکی از اولویت‌های مهم را به درآمدهای مالیاتی اختصاص دادند که در همین راستا در سال ۱۳۹۴ اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم به تصویب مجلس، تأیید شورای نگهبان و ابلاغ رئیس جمهور رسیده است.

فعالیت

به نظر شما اصلاح مالیات‌های مستقیم با چه اهدافی صورت گرفت؟ بحث کنید.

ویژگی‌های قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۹۴:

- ۱ تحقق شفافیت اقتصادی : فرایند خرید و فروش براساس کد اقتصادی صورت پذیرد.
- ۲ تحقق عدالت مالیاتی و اقتصادی
- ۳ ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی
- ۴ نظارت بر تراکنش‌های بانکی
- ۵ مبارزه با جرایم فرار مالیاتی و پولشویی
- ۶ استقرار نظام یکپارچه مالیاتی
- ۷ تأکید بر ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم

ماده ۱۶۹ مکرر بر لزوم وجود تعامل بین دستگاه‌های اجرائی و نظام مالیاتی کشور و ارائه اطلاعات اقتصادی و مالی افراد به سازمان امور مالیاتی کشور تأکید دارد و مبنای تشخیص مالیات دسترسی به پایگاه اطلاعات اقتصادی مؤدیان است و مداخله انسانی با مؤدیان به صفر می‌رسد و بسترهای بروز فساد اقتصادی کاهش و تحقق عدالت مالیاتی بیشتر می‌شود.

صورت معاملات فصلی

فعالیت

به نظر شما چه اشخاصی مشمول مالیات می‌باشند؟ وجود اطلاعات مربوط به معاملات فصلی چه کمکی به تعیین مالیات واحدهای اقتصادی می‌کند؟ بحث کنید.

تعریف مؤدی

اشخاصی که به عرضه کالا و ارائه خدمت و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌نمایند، به عنوان مؤدی شناخته شده و مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

ارائه اطلاعات لازم از جانب مؤدیان اولین بخش و عنصر اصلی نظام مالیاتی است. نوعی از این اطلاعات صورت معاملات فصلی است.

صورت معاملات فصلی سندی مهم در نظام اقتصادی کشور است زیرا برای تعیین دقیق درآمد مشمول مالیات فعالان اقتصادی مأموران مالیاتی می‌توانند علاوه بر دفاتر قانونی (دفتر روزنامه و کل) و دفاتر مشاغل (درآمد و هزینه) به صورت حساب‌های مؤدی نیز استناد نمایند.

از این رو در ماده ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، اختیاراتی به سازمان امور مالیاتی داده شد که می‌تواند جهت تسهیل تشخیص درآمد مؤدیان مالیاتی، کاربرد وسایل و روش‌ها و صورت حساب‌ها و فرم‌هایی را جهت نگهداری حساب برای هر گروه از مؤدیان مالیاتی از اول فروردین سال بعد اجباری و لازم‌الاجرا نماید به نحوی که عدم رعایت موارد مذکور در مورد مؤدیانی که مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند موجب بی‌اعتباری دفاتر آنان شده و در مورد سایر مؤدیان موجب تعلق جریمه می‌شود.

در همین راستا سازمان امور مالیاتی کشور برای اشخاص حقیقی و حقوقی، کارت اقتصادی شامل شماره اقتصادی صادر نموده و اشخاص حقیقی و حقوقی که طبق اعلام سازمان امور مالیاتی کشور موظف به اخذ کارت اقتصادی می‌شوند را مکلف نموده که براساس دستورالعمل سازمان امور مالیاتی برای انجام دادن معاملات خود صورت حساب صادر و شماره اقتصادی دریافتی را در صورت حساب‌ها و فرم‌ها و اوراق مربوط درج نموده و گزارش خرید و فروش هر فصل سال خود را تا پایان ماه بعد طی روال اعلام شده به سازمان امور مالیاتی کشور تسلیم کنند.

به گزارشات ارسالی براساس ماده ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، گزارش معاملات فصلی گفته می‌شود. گزارش معاملات فصلی نام‌های دیگری مانند معاملات خرید و فروش، گزارشات خرید و فروش فصلی، گزارشات فصلی موضوع ماده ۱۶۹، صورت معاملات فصلی نیز گفته می‌شود.

انواع گزارشات برحسب نوع اطلاعات در معاملات فصلی

فعالیت

تحقیق کنید چه نوع معاملاتی برای تعیین درآمدهای مشمول مالیات مؤدیان لازم می‌باشد بحث کنید.

- گزارش خرید
- گزارش پرداخت قراردادها
- گزارش عرضه به مصرف‌کننده نهایی
- گزارش صادرات
- گزارش اجاره
- گزارش فروش
- گزارش دریافت قراردادها
- گزارش واردات
- گزارش حق‌العمل‌کاری و مدیریت پیمان
- گزارش پیش‌فروش

نحوه ارائه فهرست معاملات فصلی

فعالیت

ارائه گزارشات به سازمان امور مالیاتی به چه روش‌هایی صورت می‌گیرد؟ بحث کنید.

روش‌های زیر برای ثبت و ارسال اطلاعات معاملات فصلی در قانون پیش‌بینی شده است:

■ روش برخط (Online)

این روش برای آن دسته از مؤدیانی می‌باشد که در سامانه الکترونیکی ثبت‌نام مؤدیان، حداقل مرحله پیش‌ثبت‌نام و اعتبارسنجی مربوطه را پشت سر گذاشته و کد کاربری و کلمه عبور مرحله دوم را از طریق پاکت‌های پستی مخصوص مربوطه دریافت نموده‌اند. که در قسمت مربوطه تشریح خواهد شد.

■ روش غیر برخط (Offline)

مؤدیانی که از سیستم‌های رایانه‌ای خرید و فروش استفاده می‌نمایند، می‌توانند در سامانه اینترنتی سازمان امور مالیاتی قالب موردنظر این سازمان را با هماهنگی متخصصین مربوطه به ویژه تولیدکنندگان این گونه نرم‌افزارها به‌طور مستقیم از سیستم کامپیوتری خود دریافت و در قالب مذکور وارد نمایند، و با استفاده از نرم‌افزار کنترلی و ارسال اطلاعات با اتصال به شبکه اینترنت مبادرت به ارسال اطلاعات به‌طور یکجا نموده و رسید دریافت نمایند.

مهلت ارسال صورت معاملات فصلی

فعالیت

چقدر فرصت برای ارسال اطلاعات به سازمان امور مالیاتی موردنیاز است؟ بحث کنید.

براساس ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم، از سال ۱۳۹۶ به بعد تمام مؤدیان مالیاتی باید حداکثر تا یک ماه و نیم از پایان هر فصل، نسبت به ثبت و ارسال اطلاعات خرید و فروش، دریافت و پرداخت قراردادهای صادرات و واردات، حق‌العمل‌کاری، حمل‌ونقل، بیمه و اجاره اقدام نمایند. با تعریف بالا می‌توان نتیجه گرفت که مؤدیان مشمول در چهار نوبت به شرح زیر باید نسبت به ثبت و ارسال صورت معاملات فصلی خود به سامانه اقدام نمایند:

- صورت معاملات فصل بهار: حداکثر تا ۱۵ مرداد
- صورت معاملات فصل تابستان: حداکثر تا ۱۵ آبان
- صورت معاملات فصل پاییز: حداکثر تا ۱۵ بهمن
- صورت معاملات فصل زمستان: حداکثر تا ۱۵ اردیبهشت سال بعد

حد نصاب معاملات

به‌نظر شما باتوجه به خریدهای ریز برای صرفه‌جویی در وقت تا چه مبلغی را می‌توانیم به‌صورت تجمیعی گزارش کنیم؟ بحث کنید.

فعالیت

براساس آخرین تغییرات انجام شده در روش ارسال گزارشات خرید و فروش فصلی، اطلاعات خریدهای انجام شده از اشخاص حقیقی را که مبلغ آنها کمتر از ۵٪ حد نصاب معاملات کوچک است می‌توان به‌صورت تجمیعی ثبت نمود یعنی می‌توان این موارد را با هم جمع و در گزارش ارسالی ثبت نمود.

معاملات به ۳ دسته تقسیم شده است

معاملات کوچک: به‌موجب مصوبه هیئت وزیران هر ساله مبلغ معاملات کوچک ابلاغ می‌گردد.

معاملات متوسط: معاملاتی که مبلغ مورد معامله بیش از سقف مبلغ معاملات کوچک بوده و از ده برابر سقف ارزش معاملات کوچک تجاوز نکند.

معاملات بزرگ: معاملاتی که مبلغ برآورد اولیه آنها بیش از ده برابر سقف ارزش مبلغ معاملات کوچک باشد. **تعیین مبلغ حد نصاب معاملات:**

براساس تبصره ۱ ماده ۳ قانون فوق، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در ابتدای هر سال نصاب معاملات را براساس شاخص بهای کالاها و خدمات اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، جهت تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد نماید.

کاربرد تعیین مبلغ حد نصاب معاملات چیست ؟ بحث کنید

فعالیت

حسابداران هم می‌توانند با ضرب کردن نصاب معاملات کوچک در درصد اعلام شده بابت معاملات تجمیعی، مبلغ آن را تعیین کرده و در ثبت و ارسال گزارش فصلی از آن استفاده کنند.

نصاب معاملات کوچک در سال ۱۳۹۷

متن کامل بخشنامه نصاب معاملات در سال ۱۳۹۷ را در این قسمت مشاهده می کنید:

هیئت وزیران به استناد تبصره (۱) ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات، مصوب ۱۳۸۳ و ماده (۴۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، مصوب ۱۳۹۳، تصویب کرد:

الف) نصاب معاملات موضوع ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات به شرح زیر تعیین می شود:

حد نصاب معاملات کوچک تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال

معاملات متوسط با مبلغ بیش از سقف معاملات کوچک و تا سقف ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال.

معاملات بزرگ با مبلغ برآورد اولیه بیش از ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال تعیین شد.

ب) نصاب معاملات موضوع بند (الف) به مواردی که معامله به صورت مزایده انجام می شود، تسری می یابد.

نتیجه: باتوجه به مبلغ ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نصاب معاملات کوچک، مبلغ معاملات تجمیعی در گزارشات فصلی را به صورت زیر می توان محاسبه نمود.

$$۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۵\% = ۱۲,۵۰۰,۰۰۰$$

باتوجه به اینکه نصاب معاملات هر ساله تغییر می یابد مبلغ معاملات تجمیعی هم به همان نسبت تغییر می کند.

نکته

اشخاص مشمول ارائه گزارش معاملات فصلی

به نظر شما چه مشاغلی مشمول ارائه گزارش معاملات فصلی می باشند؟ بحث کنید.

فعالیت

ماده (۹) آیین نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۱۶۹) قانون مالیات های مستقیم

مشمولین ارسال فهرست معاملات را به شرح زیر معرفی نموده است:

الف) کلیه اشخاص حقوقی

ب) صاحبان مشاغلی که حسب نوع و یا حجم فعالیت جزو گروه اول موضوع ماده (۲) آیین نامه اجرایی ماده (۹۵) قانون محسوب می شوند.

ج) صاحبان مشاغل مشمول اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده

مکلف به ارسال فهرست معاملات در موعد مقرر برابر آیین نامه صادره خواهند بود.

مشاغل گروه اول چه کسانی هستند:

مشاغلی که مجموع مبلغ درآمد ابزاری فروش کالا یا فروش توأم کالا و ارائه خدمت براساس اظهارنامه مالیاتی عملکرد در سال قبل یا آخرین درآمد قطعی شده فروش کالا یا فروش توأم کالا و ارائه خدمت مشروط بر ابلاغ برگ قطعی مالیات حداکثر تا پایان دی ماه سال قبل بیشتر از مبلغ پنجاه و پنج میلیارد ریال باشد.

اشخاص ذیل فارغ از حجم فعالیت از لحاظ انجام تکالیف جزء مؤدیان گروه اول محسوب می‌شوند.

- ۱ کلیه واردکنندگان و صادرکنندگان.
- ۲ صاحبان کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی و بهره‌برداری معادن دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌ها یا مراجع ذی‌ربط.
- ۳ صاحب هتل‌های سه ستاره و بالاتر.
- ۴ صاحبان بیمارستان‌ها، زایشگاه‌ها، درمانگاه‌ها، کلینیک‌های تخصصی.
- ۵ صاحبان مشاغل صرافی.
- ۶ صاحبان فروشگاه‌های زنجیره‌ای دارای مجوز فعالیت از وزارتخانه‌ها یا مراجع ذی‌ربط.
- ۷ صاحبان مؤسسات حسابرسی، حسابداری و دفترداری، خدمات مالی و ارائه دهندگان خدمات مدیریتی، مشاوره‌ای، انفورماتیک و طراحی سیستم.
- ۸ صاحبان مؤسسات حمل و نقل موتوری، زمینی، دریایی و هوایی اعم از مسافری و یا باربری.

مشاغل گروه دوم چه کسانی هستند:

مشاغلی که مجموع مبلغ درآمد ایزاری فروش کالا یا فروش توأم کالا و ارائه خدمت دو سال قبل آنها و یا آخرین درآمد قطعی شده فروش کالا یا فروش توأم کالا و ارائه خدمت مشروط بر ابلاغ برگ قطعی مالیات حداکثر تا پایان دی ماه سال قبل بیشتر از مبلغ هجده میلیارد ریال و مساوی یا کمتر از پنجاه و پنج میلیارد ریال باشد.

مشاغل گروه سوم چه کسانی هستند:

صاحبان مشاغلی که در گروه‌های اول و دوم قرار نمی‌گیرند، جزو گروه سوم محسوب می‌شوند.

جرایم مرتبط با گزارشات معاملات فصلی

اگر مؤدی از تکالیف مالیاتی سر باز زند، قانونگذار چه راهکارهایی پیش‌بینی کرده؟ بحث کنید.

فعالیت

عدم انجام تکالیف قانونی درخصوص گزارشات خرید و فروش فصلی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر و یا استفاده غیرقانونی از کد اقتصادی دیگران موجب تعلق جریمه‌هایی به شرح زیر می‌گردد:

- ۱ عدم صدور صورت حساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله حسب مورد یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود مشمول جریمه‌ای معادل دودرصد (۲٪) مبلغ مورد معامله‌ای که بدون رعایت ضوابط فوق انجام شده است خواهد بود.
- ۲ عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان امور مالیاتی کشور طبق دستورالعمل صادره مشمول جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) معاملات که فهرست آنها ارائه نشده است خواهد بود.
- ۳ استفاده کنندگان از شماره اقتصادی دیگران نسبت به مالیات بر درآمد و همچنین جرایم موضوع این ماده با اشخاصی که شماره اقتصادی آنان مورد استفاده قرار گرفته است مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

۴ در صورتی که طرفین معامله در معاملات خود از انجام دادن هر یک از تکالیف مقرر در این ماده خودداری نمایند، متضامناً مسئول خواهند بود.

تبصره: در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند، چنانچه فروشنده مشخصات خریدار و موضوع معامله را ظرف مهلت یک ماه و نیم به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام نماید مشمول جریمه تخلف فوق از این بابت نخواهد بود.

۵ اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۹۵) این قانون مکلف به نگهداری صورت حساب‌های مربوط به خریدهای خود در سال عملکرد و سال بعد از آن می‌باشند و در صورت درخواست مأموران مالیاتی باید به آنان ارائه دهند. در غیر این صورت مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد (۱۰٪) صورت حساب‌های ارائه نشده خواهند بود

۶ هرگونه جعل، تقلب، معاملات غیر واقعی، سوء استفاده و تبانی اشخاص موضوع دستورالعمل ماده ۱۶۹ در ارتباط با صدور صورت حساب و شماره اقتصادی خلاف مقررات بوده و ضمن مسئولیت تضامنی، مطابق با قانون مبارزه با پولشویی، قانون ارتقای سلامت نظام اداری مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و سایر قوانین و مقررات مربوط اقدام خواهد گردید.

ثبت نام در نظام مالیاتی

بهترین روش برای جمع‌آوری اطلاعات مالی مؤدیان به چه طریقی می‌باشد؟ بحث کنید.

فعالیت

اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول مالیاتی مکلف‌اند به مراجعه به سامانه ثبت نام مؤدیان و تخصیص شماره اقتصادی به نشانی www.tax.gov.ir نسبت به ثبت نام و درخواست شماره اقتصادی اقدام نمایند.

خلاصه فرایند ثبت نام الکترونیک

■ **پیش ثبت نام الکترونیک:** نقطه شروع فرایند ثبت نام الکترونیک جهت دریافت شماره اقتصادی مرحله پیش ثبت نام می‌باشد. در این مرحله اطلاعات پایه‌ای از شما دریافت می‌شود. شماره تلفن همراه شما تأیید شده و لازم است شما تأییدیه پستی مرتبط با کدپستی محل فعالیت را در سیستم بارگذاری نمایید. در نهایت پس از تکمیل اطلاعات درخواستی و فشردن کلید تأیید نهایی وارد مرحله بعدی خواهید شد. چنانچه تا هفت روز اطلاعات خود را تأیید ننمایید پرونده ایجاد شده به صورت خودکار حذف خواهد شد.

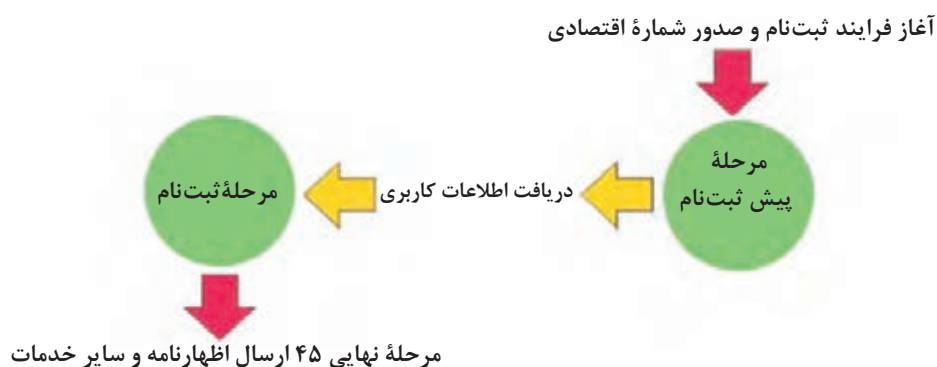
■ **صحت سنجی اطلاعات:** در این مرحله بخشی از اطلاعات ثبت شده شما در مرحله پیش ثبت نام از منابع مختلف سازمانی استعلام و بررسی شده و صحت آن مورد آزمون قرار خواهد گرفت. چنانچه به هر دلیل در اطلاعات مغایرتی یافت شود، موضوع با پیامک به شما اطلاع داده شده و شما مجدد باید وارد سامانه پیش ثبت شده و مرحله یک را تکرار نمایید.

■ **تولید و ارسال اطلاعات کاربری:** چنانچه اطلاعات اولیه پیش ثبت نام شما مورد تأیید سازمان قرار گیرد برای شما یک نام کاربری و کلمه عبور ایجاد خواهد شد. این اطلاعات به صورت پیامک روی شماره تلفن

همراه ثبتی شما ارسال خواهد شد. باید دقت داشت اطلاعات کاربری محرمانه بوده و مسئولیت سوءاستفاده از آن برعهده شما خواهد بود.

■ **ثبت نام الکترونیک:** پس از دریافت اطلاعات کاربری شما باید وارد سامانه ثبت نام شوید. پس از ورود باید اطلاعات تکمیلی درخصوص بنگاه اقتصادی خود را در فرم های این سامانه تکمیل نمایید. همچنین می توانید اطلاعات پایه که در مرحله ثبت نام ثبت کرده اید ویرایش نمایید. در نهایت پس از تکمیل همه اطلاعات خواسته شده کلید تأیید نهایی را فشار دهید.

■ **اعتبارسنجی ستادی و میدانی اطلاعات و رسیدن به مرحله نهایی ۴۵:** در این مرحله تمامی اطلاعات شما در مرحله ثبت نام در واحدهای ستادی و واحدهای میدانی و همچنین پرونده فیزیکی مالیاتی شما در حوزه بررسی شده و در صورت وجود مغایرت پیامکی جهت اصلاح اشکالات به شما ارسال خواهد شد. در نهایت چنانچه اطلاعات ثبت نام شما مورد تأیید سازمان قرار گیرد شما به مرحله نهایی ۴۵ رسیده و امکان ارسال اظهارنامه الکترونیک و همچنین استفاده از سایر خدمات سازمان را خواهید داشت.

ورود به سیستم:

برای ارائه گزارشات معاملات فصلی به سازمان امور مالیاتی به کدام درگاه مراجعه و اطلاعات مربوط به معاملات را بارگذاری کنیم؟ بحث کنید.

تحقیق کنید

با ورود به سایت سامانه اطلاعات معاملات فصلی، می توان با نام کاربری و رمز عبور دریافتی از سازمان مالیاتی وارد سامانه شد.

وزارت امور مالیاتی و دارایی
سامانه امور مالیاتی کشور

صفحه اصلی | راهنمای کار با سیستم | دستورالعمل ها | پرسشهای متداول | نمایش با ما

تاریخ: 28 بهمن 1397

آخرین خبرها

ورود به سامانه به خط (online)

نام کاربری:

کلمه عبور:

نقش کاربری:

مودک:

f2s7da

تصویر امنیتی را وارد نمایید:

ورود

دریافت نسخه غیر به خط (offline)

نرم افزار نسخه غیر به خط
وزن 4.0.2.6 سال 1397 (تاریخ انتشار: 1397/07/24)

اطلاعیه

قابل توجه مؤدیان معزوم مالیاتی خریداران کلیه محصولات از شرکت های پتروشیمی و پالایشگاه ها

به منظور جلوگیری از تضییع حقوق مؤدیان معزوم مالیاتی، خریداران کلیه محصولات از شرکت های پتروشیمی و پالایشگاه ها می بایست حداکثر تا ساعت 23 روز دوشنبه مورخ 15/05/1397 نسبت تعیین وضعیت "تأیید" صورتحساب های فروش شرکتهای مذکور در سامانه تأمین انجام نمایند. 1397/05/13 ادامه خبر ...

قابل توجه مؤدیان مشمول ارسال فهرست معاملات فصلی (موضوع اجرای آیین نامه تبصره (3) ماده (169) قانون مالیات-های مستقیم)

اطلاعیه

« ارسال اطلاعات صرفاً در موارد معامله واقعی انجام شده با مبلغ واقعی می بایست صورت گیرد و قید مبالغ صفر و مشابه به دلیل عدم معامله فاقد وجاهت می باشد. » 1397/04/31 ادامه خبر ...

قابل توجه مؤدیان معزوم مالیاتی

مهلت ارسال اطلاعات در سامانه صورت معاملات فصلی از سال 1396 به بعد

مطابق ماده 10 آیین نامه اجرایی موضوع تبصره 2 ماده 169 قانون مالیات های مستقیم اصلاحی مصوب 1394/4/21 مهلت ارسال اطلاعات در سامانه صورت معاملات فصلی از سال 1396 به بعد، تا یک ماه و نیم پس از پایان هر فصل می باشد 1397/04/26 ادامه خبر ...

بعد از ورود به سیستم همان‌طور که در عکس زیر مشاهده می‌کنید کلیه گزارشات فصلی نشان داده شده است.

پس از سال 1395:
تنها اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی به الف و ب (مشمول ماده 95 و 96 مابینهای مستقیم) موظف به ارائه فهرست معاملات و صورت پرداخت قراردادهای خود می‌باشند.

سال 1395 و پس از آن:
اشخاص موضوع ماده (9) این نامه اجرائی بنظر (3) ماده (169) شامل:
الف) کلیه اشخاص حقوقی
ب) صاحبان مشارکتی که حسب نوع و یا حشر فعالیت جزو گروه اول موضوع ماده (2) این نامه اجرائی ماده (95) قانون معسوم می‌شوند.
ج) صاحبان مشاغل مشمول اجرائی قانون مالیات بر ارزش افزوده

دانلود اطلاعات در خصوص اطلاعات سه شنبه ششمی ماهه اول سال 1396

 اطلاعات بهره‌گذار در بهای های بلند مدت	 گزارش فروش	 گزارش خرید	 راشهای ویرایشی	 اطلاعات شش ماهه اول سال 1396
 گزارش واردات / خرید از شخص خارجی بدون نیاز به اظهارنامه گمرکی	 گزارش صادرات / فروش به شخص خارجی بدون نیاز به اظهارنامه گمرکی	 عرضه به مصرف کننده بهای و سایر موارد (95) فرسنگ	 مشاهده / ویرایش امضای (91-94)	 اطلاعات کارفرما در بهای های بلند مدت
 حسینجوت فاکتورهای فروش (96)	 حسینجوت فاکتورهای خرید (96)	 گزارش فعالیت های ساخت و فروش ادلاک	 گزارش اجاره ملک / ماشین آلات و ...	 حق المملکت (حق المملکت)

پس از ورود به این بخش تصویر زیر را مشاهده می کنید. در این فهرست اطلاعات گزارش های خرید که قبلاً ثبت شده است، وجود دارد.

12

برای ایجاد گزارش خرید جدید روی گزینه ایجاد کلیک نمایید.

وزارت امور اقتصاد و دارایی
سازمان امور مالیاتی کشور

سامانه الکترونیکی ارسال صورت معاملات مودیان مالیاتی

صفحه اصلی ابزار

ابزار > ثبت گزارش خرید

پس از تکمیل گزارش، اطلاعات را "ثبت نهایی" نموده و از سیستم کد رهگیری دریافت نمایید؛ در غیر این صورت به منزله عدم ارسال تلقی می گردد؛

اطلاعات خریدار شماره اقتصادی: <input type="text"/> نام مودی ایجاد: <input type="text"/> کد پستی: <input type="text"/> نام شرکت/بنگاه اقتصادی: <input type="text"/> شماره تلفن / نمابر: <input type="text"/> شماره ثبت: <input type="text"/> فصل: <input type="text"/> سال: <input type="text"/>	مبالغ ریالی و معادل ریالی جمع کل ستون مبلغ (عادی): <input type="text"/> جمع کل ستون مبلغ (برگشتی): <input type="text"/> جمع کل عوارض ارزش افزوده (عادی): <input type="text"/> جمع کل عوارض ارزش افزوده (برگشتی): <input type="text"/> جمع کل مالیات بر ارزش افزوده (عادی): <input type="text"/> جمع کل مالیات بر ارزش افزوده (برگشتی): <input type="text"/>
---	--

توجه: در صورتی که پس از کلیک روی دکمه ثبت نهایی صفحه ای برای شما باز نشده است موارد زیر را بررسی نمایید:

(1) در صورتی که مرور گر اینترنت اکسپلورر (Internet Explorer) استفاده می نماید از منوی Tools گزینه Internet Option را انتخاب کرده سپس از سربرگ Privacy قسمت pop-up blocker را چک مارک Turn on Pop-up Blocker را بردارید.

(2) در صورتی که از مرور گر فایرفاکس (Mozilla FireFox) استفاده می نماید از منوی Tools گزینه Option را انتخاب نموده سپس سربرگ Consent را انتخاب نموده و چک مارک Block pop-up window را بردارید.

(3) در صورتی که از مرور گر گوگل کروم (Google Chrome) استفاده می نماید آدرس chrome://settings/consent را در نوار آدرس (Address bar) وارد نمایید. در پنجره ای که باز می شود از بخش Pop-ups گزینه Allow all sites to show pop-ups را انتخاب نمایید.

در صفحه جدید سال و فصل مورد نظر را انتخاب کرده و ثبت کنید تا گزارش جدید را در ردیف جدید مشاهده نمایید.

وزارت امور اقتصاد و دارایی
سازمان امور مالیاتی کشور

سامانه الکترونیکی ارسال صورت معاملات مودیان مالیاتی

طرح جامع مالیاتی

صفحه اصلی | ابزار

ابزار > ثبت گزارش جدید

برای مشاهده جزئیات گزارش، روی ردیف مربوطه دو بار کلیک نمایید.

ردیف	نام	فصل	سال	وضعیت	کد رهگیری	کد اقتصادی	شناسه ملی	کاربر ثبت کننده	روش ایجاد رکورد
1	یابیز	1397	ثبت اولیه						برخط (online)
2	یابیز	1397	ثبت نهایی						غیر برخط (offline)
3	ناپستان	1397	ثبت نهایی						سامانه ثبت فاکتور الکترونیکی (ناهن)
4	ناپستان	1397	ثبت نهایی						غیر برخط (offline)
5	بهار	1397	ثبت نهایی						غیر برخط (offline)
6	زمستان	1396	ثبت نهایی						غیر برخط (offline)
7	یابیز	1396	ثبت نهایی						غیر برخط (offline)
8	زمستان	1395	ثبت نهایی						برخط (online)
9	ناپستان	1396	ثبت نهایی						غیر برخط (offline)
10	بهار	1396	ثبت نهایی						غیر برخط (offline)
11	زمستان	1395	ثبت نهایی						غیر برخط (offline)

تعداد رکودها: 18

صفحه: 1

1 2

ابزار

تمامی حقوق این سامانه برای سازمان امور مالیاتی کشور محفوظ است.

نام کاربری:
نام شرکت/بند اقتصادی:
نام مودی:
استان:
گروه مودیان

حال روی ردیف جدید ایجاد شده ۲ بار کلیک کنید تا صفحه زیر باز شود. برای تکمیل جزییات خرید بر روی ایجاد کلیک می‌کنیم.

وزارت امور اقتصاد و دارایی
سازمان امور مالیات کشور

سامانه الکترونیکی ارسال صورت معاملات مودیان مالیاتی
درج جامع مالیات

صفحه اصلی | ابزار

ابزار > ثبت گزارش خرید

پس از تکمیل گزارش، اطلاعات را "ثبت نهایی" نموده و از سیستم کد رهگیری دریافت نمایید؛ در غیر این صورت به منزله عدم ارسال تلقی می‌گردد!

اطلاعات خریدار

شماره اقتصادی: _____
نام و نام خانوادگی: _____
کد پستی: _____
شماره ثبت: _____
نام شرکت/بناگاه اقتصادی: _____
شماره تلفن / نمابر: _____

سال: 1397 فصل: پاییز

مبالغ ریالی و تعداد ریالی

جمع کل ستون مبلغ (های): _____
جمع کل ستون ارزش افزوده (های): _____
جمع کل ستون مالیات بر ارزش افزوده (های): _____
جمع کل ستون مبلغ (های): _____
جمع کل ستون ارزش افزوده (های): _____
جمع کل ستون مالیات بر ارزش افزوده (های): _____

تعداد کل رکوردها (های و برگشتی): 0

ثبت نهایی | خروجی اکسل | حذف کامل گزارش | نمایش جزئیات | ثبت رکورد جدید

نحوه: در صورتی که پس از کلیک روی دکمه ثبت نهایی صفحه ای برای شما باز نشده است موارد زیر را بررسی نمایید:

(1) در صورتی که مرورگر اینترنت اکسپلورر (Internet Explorer) استفاده می‌نمایند از منوی Tools گزینه Internet Option را انتخاب کرده سپس از سربرگ Privacy قسمت pop-up blocker را چک مارک Turn on Pop-up Blocker را بردارند.
(2) در صورتی که از مرورگر فایرفاکس (Mozilla Firefox) استفاده می‌نمایند از منوی Tools گزینه Option را انتخاب نموده سپس سربرگ Content را انتخاب نموده و چک مارک Block pop-up window را بردارند.
(3) در صورتی که از مرورگر گوگل کروم (Google Chrome) استفاده می‌نمایند آدرس chrome://settings/content را در نوار آدرس (Address bar) وارد نمایند. در پنجره ای که باز می‌شود از بخش Pop-ups گزینه Allow all sites to show pop-ups را انتخاب نمایند.

بازگشت | ثبت | ثبت و جدید

آخرین زمان ورود: 1397/05/15 15:15
آخرین زمان تغییر کلمه عبور: 1397/05/15 15:15

ID نمادین حقوق این سامانه برای سازمان امور مالیات کشور محفوظ است.

نام کاربری: 2010062483730
نام سرور/بناگاه اقتصادی: تاسی مودیان
نام سرور/بناگاه اقتصادی: امور مالیات تهران زاده
ایمیل: _____
گروه مودیان

توجه داشته باشید برای ثبت نهایی حداقل یک گزارش در جزئیات خرید لازم است.

[illegible]

ابتدا اطلاعات خریدار و نوع کالا و مبلغ خرید همراه ارزش افزوده از فاکتور خرید استخراج و در فرم زیر ثبت می‌نماییم.

⚠️ تنها یک نام می‌توانید ویرایش کنید

<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div> <p>نوع گرانمایه: <input type="text" value="خرید"/></p> <p>نوع: <input type="text" value="خرید"/></p> </div> <div> <p>نوع گرانمایه از طریق حق انتقال کارکرد</p> <p>نوع فروشنده: <input type="text" value="هوید مشمول ثبت نام در نظام مالیاتی"/></p> </div> </div>	
<p>نام شرکت: <input type="text" value=""/></p>	
<p>شماره اقتصادی (12 رقم): <input type="text" value=""/></p>	<p>شماره/شماره ملی: <input type="text" value=""/></p>
<p>پست گد شهر: <input type="text" value=""/></p>	<p>شماره: <input type="text" value=""/></p>
<p>استان: <input type="text" value="استان تهران"/></p>	<p>شهر: <input type="text" value="تهران"/></p>
<p>کد پستی: <input type="text" value=""/></p>	<p>کد پستی: <input type="text" value=""/></p>
<p>نوع کالا/خدمات: <input type="text" value="سایر کالاها / خدمات"/></p>	<p>نام کالا/خدمات: <input type="text" value="باربری"/></p>
<p>شماره کالای/خدمات: <input type="text" value=""/></p>	<p>شماره کالای/خدمات: <input type="text" value=""/></p>
<p>تاریخ صورتحساب: <input type="text" value="12"/></p>	<p>تاریخ صورتحساب: <input type="text" value="12"/></p>
<p>تاریخ سند حسابداری: <input type="text" value="12"/></p>	<p>تاریخ سند حسابداری: <input type="text" value="12"/></p>

ریالی			
مبلغ کالا/خدمات:	3,450,000	مبلغ ارزش:	مبلغ ارزش:
مبلغ تخفیف:	0	مبلغ ارزش:	مبلغ ارزش:
مالیات ارزش افزوده:	279,000	مبلغ ارزش:	مبلغ ارزش:
مجموع ارزش افزوده:	139,500	مبلغ ارزش:	مبلغ ارزش:
مجموع عبارات:	0	مبلغ ارزش:	مبلغ ارزش:

سپس بعد از ثبت، اطلاعات خرید دیگر را به همین روش ثبت می‌نماییم.

در آخر سامانه، خلاصه از مجموع خرید در تصویر زیر گزارش می‌نماید که بعد از کنترل نسبت به ثبت نهایی اقدام نماییم.

وزارت امور اقتصاد و دارایی
سازمان امور مالیاتی کشور

سامانه الکترونیکی ارسال صورت معاملات مودیان مالیاتی

صفحه اصلی | آمار | ثبت گزارش جدید

پس از تکمیل گزارش، اطلاعات را "ثبت نهایی" نموده و از سیستم کد رهگیری دریافت نمایید: در هر این صورت یا "منزل" عدم ارسال تلقی می گردد:

اطلاعات جدیدار	شماره ثبت
شماره اقتصادی:	شماره ثبت:
نام مورد اصلی:	نام شرکت/بنگاه اقتصادی:
کد پستی:	شماره تلفن / نمابر:

سال : 1397

فصل : پاییز

مبالغ ریالی و معادل ریالی

مبالغ ارزی	مبالغ ریالی و معادل ریالی
جمع کل ستون مبلغ (هادی):	جمع کل ستون مبلغ (هادی):
جمع کل ستون تخفیف (هادی):	جمع کل ستون تخفیف (هادی):
جمع کل عوارض ارزش افزوده (هادی):	جمع کل عوارض ارزش افزوده (هادی):
جمع کل مالیات بر ارزش افزوده (هادی):	جمع کل مالیات بر ارزش افزوده (هادی):
جمع کل سایر عوارض (هادی):	جمع کل سایر عوارض (هادی):

مبالغ ارزی	مبالغ ریالی و معادل ریالی
جمع کل ستون مبلغ (هادی):	جمع کل ستون مبلغ (هادی):
جمع کل ستون تخفیف (هادی):	جمع کل ستون تخفیف (هادی):
جمع کل عوارض ارزش افزوده (هادی):	جمع کل عوارض ارزش افزوده (هادی):
جمع کل مالیات بر ارزش افزوده (هادی):	جمع کل مالیات بر ارزش افزوده (هادی):
جمع کل سایر عوارض (هادی):	جمع کل سایر عوارض (هادی):

نمودار کل رکورد ها (هادی و برگشتی): 188

جواب اطلاعات

خروجی اکسل

نمایش جزئیات

توجه: در صورتی که پس از کلیک روی دکمه ثبت نهایی صفحه ای برای شما باز نشده است موارد زیر را بررسی نمایید:

(1) در صورتی که مرورگر اینترنت تسکاور (Internet Explorer) استفاده می نماید از منوی Tools گزینه Internet Option را انتخاب کرده سپس از سربرگ Privacy قسمت pop up blocker را Turn on Pop-up Blocker یا بدارید.

(2) در صورتی که از مرورگر فایرفاکس (Mozilla Firefox) استفاده می نماید از منوی Tools گزینه Option را انتخاب نموده سپس اینترنت Content را انتخاب نموده و چک مارک Block pop-up window را بدارید.

(3) در صورتی که از مرورگر گوگل کروم (Google Chrome) استفاده می نماید آدرس chrome://settings/content را در نوار آدرس (Address bar) وارد نمایید در صفحه ای که باز می شود در بخش Pop-ups گزینه Allow all sites to show pop-ups را انتخاب نمایید.

سپس سامانه با ارائه رسید اطلاعات زیر، کد رهگیری صادر و گزارش به سازمان امور مالیاتی ارسال می گردد.

وزارت امور اقتصادی و دارایی
سازمان امور مالیاتی کشور

رسید اطلاعات ارسالی خرید

اطلاعات مودی	
شماره اقتصادی:	کد پستی:
شماره/شناسه ملی:	
نام:	
نام مدیر عامل:	شماره ثبت:
تاریخ تأیید:	

مبالغ ریالی و معادل ریالی			
سال:	1397	فصل:	پاییز
کد رهگیری:		تعداد کل رکورد:	
تعداد کل رکورد عادی:		تعداد رکورد برگشتی:	0
جمع کل مبلغ عادی:		جمع کل مبلغ برگشتی:	
جمع کل تخفیف عادی:	0	جمع کل تخفیف برگشتی:	
جمع کل مالیات بر ارزش افزوده عادی:		جمع کل مالیات بر ارزش افزوده برگشتی:	
جمع کل عوارض ارزش افزوده عادی:		جمع کل عوارض ارزش افزوده برگشتی:	
جمع کل سایر عوارض عادی:	0	جمع کل سایر عوارض برگشتی:	

مبالغ ارزی			
جمع کل مبلغ عادی:	0	جمع کل مبلغ برگشتی:	0
جمع کل تخفیف عادی:	0	جمع کل تخفیف برگشتی:	0
جمع کل مالیات بر ارزش افزوده عادی:	0	جمع کل مالیات بر ارزش افزوده برگشتی:	0
جمع کل عوارض ارزش افزوده عادی:	0	جمع کل عوارض ارزش افزوده برگشتی:	0
جمع کل سایر عوارض عادی:	0	جمع کل سایر عوارض برگشتی:	0

توجه داشته باشید پس از دریافت کد رهگیری شما فقط یک بار قادر به تغییر اطلاعات خواهید بود.

ثبت گزارش فروش

با توجه به صفحه ۱۰ وارد صفحه فروش شده و برای ایجاد گزارش فروش جدید بر روی دکمه ایجاد کلیک می کنیم.

وزارت امور اقتصاد و دارایی

سازمان امور مالیات کشور

سامانه الکترونیکی ارسال صورت معاملات مودیان مالیاتی

طرح جامع مالیاتی

صفحه اصلی | ابزار

ابزار > ثبت گزارش فروش

برای مشاهده جریان گزارش، روی ردیف مربوطه دو بار کلیک نمایید.

ردیف	نام	فصل	سال	وضعیت	کد رهگیری	کد اقتصادی	شناسه ملی	کاربر ثبت کننده	روش ایجاد رکورد
1		بایز	1397	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
2		ناچستان	1397	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
3		بهار	1397	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
4		زحمتان	1396	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
5		بایز	1396	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
6		ناچستان	1396	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
7		بهار	1396	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
8		زحمتان	1395	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
9		بایز	1395	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
10		ناچستان	1395	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط
11		بهار	1395	ثبت نهایی					(Offline) غیر برخط

تعداد رکوردها: 15

صفحه: 1

ابزار

1 2 = >>

ایجاد

© تمامی حقوق این سامانه برای سازمان امور مالیاتی کشور محفوظ است.

نام کاربری:
نام سرگت/بنگاه اقتصادی:
نام مودک:
استان:
گروه مودیان

وزارت امور اقتصادی و دارایی
سازمان امور مالیات کشور

سامانه الکترونیکی ارسال صورت معاملات مودیان مالیاتی

دارای جامع مالیاتی

صفحه اصلی - ارسال

پس از تکمیل گزارش اطلاعات را "ثبت نهایی" نموده و از سیستم کد رهگیری دریافت نمایید. در صورت بروز هرگونه مشکل با سامانه تماس بگیرید.

شماره ثبت: 139423

نام شرکت/انگاد: **موسسه تخصصی مالیاتی**

شماره تلفن / پستی: 22257735 - 22257474

شماره ثبت: 401311347935

نام هویت: **موسسه تخصصی مالیاتی**

کد پستی: 1919914613

شماره: 1397

نام: **موسسه تخصصی مالیاتی**

شماره: 1397

نام: **موسسه تخصصی مالیاتی**

جمع کل سنوات: **1397**

جمع کل مالیات بر ارزش افزوده: **1397**

جمع کل مالیات بر ارزش افزوده برگشتی: **1397**

جمع کل سنوات: **1397**

جمع کل مالیات بر ارزش افزوده: **1397**

جمع کل مالیات بر ارزش افزوده برگشتی: **1397**

توجه: در صورتی که پس از کلیک بر روی دکمه ثبت نهایی صفحه اخطار نمایش داده شود، به شرح زیر با بررسی نمایید:

(1) در صورتی که مرورگر اینترنت (Internet Explorer) استفاده می نماید، از منوی Tools گزینه Internet Option را انتخاب کرده سپس از تب Privacy قسمت pop up blocker را فعال کنید. (یا در صورتی که مرورگر (Mozilla Firefox) استفاده می نماید، از منوی Tools گزینه Option را انتخاب نموده سپس تب Content را انتخاب نموده و چک مارک Block pop-up window را بردارید.)

(2) در صورتی که از مرورگر گوگل کروم (Google Chrome) استفاده می نماید، آدرس chrome://settings/content را در نوار آدرس (Address Bar) وارد نمایید. در پنجره آه که باز می شود، در بخش Pop-ups گزینه Allow all sites to show pop-ups را انتخاب نمایید.

لغو و خروج

ثبت

پشتیبانی

مراجعه به سامانه

مراجعه به سامانه

مراجعه به سامانه

لغو و خروج

ثبت

پشتیبانی

مراجعه به سامانه

مراجعه به سامانه

مراجعه به سامانه

[illegible][illegible][illegible][illegible]

ارائه صورت معاملات فصلی

باتوجه به گزارش فروش، اطلاعات مربوط را از فاکتور فروش استخراج و مانند تصویر بالا نسبت به ورود اطلاعات در سامانه اقدام می‌نماییم.

پس از تأیید اطلاعات مندرج در صفحه فوق در ادامه کد رهگیری و نسخه چاپی را دریافت می‌کنیم.

ثبت گزارش واردات :

ابتدا وارد صفحه واردات شده و مانند قسمت قبل مراحل را طی کرده تا اطلاعات واردات را مانند صفحه روبه‌رو تکمیل کنیم.
در این قسمت اطلاعات فوق از برگ سبز گمرکی قابل استخراج می‌باشد.

ثبت گزارشات پیمانکار در پیمان‌های بلندمدت:

بعد از وارد شدن به این قسمت اطلاعات مورد نیاز از قرارداد مورد نظر استخراج و در گزارش ثبت و به سازمان امور مالیاتی مانند مراحل قبل ارسال می‌کنیم. سایر گزارشات هم به مانند مراحل فوق از مستندات مربوطه تهیه و نسبت به ثبت در سامانه و دریافت کد رهگیری و ارسال به سازمان امور مالیاتی اقدام می‌گردد.

The screenshot shows a web-based interface for tax reporting. It includes several input fields for company details, contract information, and financial data. A summary table at the bottom right displays key figures in Persian Rials (ریال).

ردیف	شرح	مبلغ
۱	مبلغ قرارداد	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۲	مبلغ تسویه حساب	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۳	مبلغ پرداخت	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۴	مبلغ دریافت	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

جدول ارزشیابی پودمان

عنوان پودمان فصل	تکالیف عملکردی (شایستگی‌ها)	استاندارد عملکرد (کیفیت)	نتایج	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره‌دهی)	نمره
خرید و فروش فصلی	تحلیل گزارش‌های فروش فصلی	بر اساس قوانین مالیاتی گزارش معاملات فصلی مستندات هزینه‌های خدمات پس از فروش تطبیق هزینه‌های خدمات پس از فروش با مصوبه خدمات پس از فروش، هزینه‌های خدمات پس از فروش، محاسبه ذخیره خدمات پس از فروش، ثبت ذخیره هزینه‌های خدمات پس از فروش، تهیه لیست خرید سه ماهه، تکمیل گزارش خرید فصلی، ارسال گزارش فصلی به سازمان امور مالیاتی، ثبت اطلاعات مربوط به ارزش افزوده و تکمیل فرم امتناع،	بالاتر از حد انتظار	یک نمونه کار عملی در حد هنرجو	۳
	تحلیل گزارش‌های خرید فصلی		در حد انتظار	تحلیل گزارش‌های فروش فصلی و تحلیل گزارش‌های خرید فصلی	۲
			پایین‌تر از حد انتظار	یکی از دو تکلیف را انجام دهد	۱
نمره مستمر از ۵					
نمره شایستگی پودمان از ۳					
نمره پودمان از ۲۰					

پودمان ۲

اعتبارات اسنادی

یکی از مهم‌ترین هدف‌های کشورها، بهبود اوضاع اقتصادی و رونق کسب‌وکار در بخش خصوصی است. بنابراین انجام معاملات و دادوستدهای مختلف مورد توجه واحدهای اقتصادی قرار می‌گیرد. در انجام یک معامله، مهم‌ترین بخش شیوه پرداخت در معاملات است. یکی از رایج‌ترین و مهم‌ترین روش‌های پرداختی در عرصه بین‌المللی اعتبارات اسنادی می‌باشد که در این فصل درمورد آن بحث می‌شود.

گسترش جوامع بشری، پیشرفت علوم و تکنولوژی، انسان را نیازمند همکاری متقابل و ایجاد روابط گسترده بازرگانی نموده است. اشخاص ساکن در کشورهای مختلف با تابعیت‌های متفاوت از طریق وسایل ارتباطی سریع نظیر تلفن، فکس، اینترنت و... با یکدیگر در تماس هستند بدون آنکه شناخت کاملی از یکدیگر داشته باشند. بدین صورت که طرفین معامله در موقعیتی نیستند که بتوانند اعتبار، حسن شهرت، توانایی مالی و پایداری یکدیگر را نسبت به تعهدات خود ارزیابی کنند و مطمئن شوند در صورت انجام یک معامله خطری آنها را تهدید نمی‌کند. ضمناً همواره شیوه پرداخت در معاملات بین‌المللی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است و بازرگانان شیوه‌های مختلفی را در این زمینه تجربه کرده‌اند یکی از روش‌های پرداخت که از مهم‌ترین و مطمئن‌ترین این روش‌ها نیز می‌باشد تحت عنوان اعتبارات اسنادی است.

فعالیت

LC مخفف چه کلماتی است؟

.....
با کمک معلم خود به این فعالیت پاسخ دهید.
.....
.....

اعتبارات اسنادی (Letter of Credit)

یک روش پرداختی است که در آن تعهد قطعی به پرداخت از جانب بانک گشایش‌دهنده اعتبار، به خریدار و فروشنده داده می‌شود که به موجب آن بانک تعهد می‌کند که میزان پرداختی خریدار به موقع و با مبلغ صحیح به دست فروشنده خواهد رسید. هرگاه که خریدار قادر به پرداخت مبلغ خرید نباشد، بانک موظف است باقیمانده یا تمام مبلغ خرید را بپردازد. اعتبارات اسنادی اغلب در معاملات بین‌المللی به منظور اطمینان از دریافت مبالغ پرداختی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

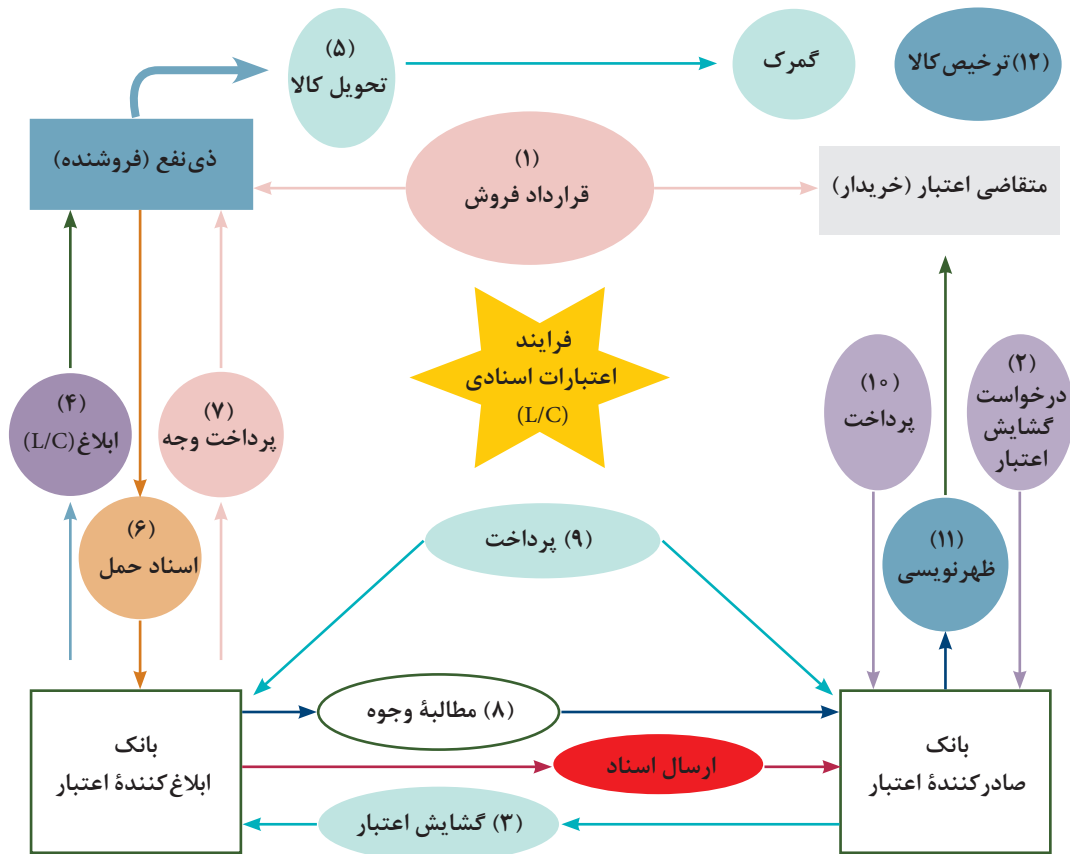
فعالیت

مقررات UCP چیست؟

آیا می‌توانید فرایند اعتبارات اسنادی را از طریق این مقررات ترسیم کنید؟

به دلیل ماهیت معاملات بین‌المللی که شامل عواملی همچون مسافت و تفاوت قوانین کشورها و... اعتبارات اسنادی یک جنبه بسیار مهم در تجارت بین‌المللی شده است. بانک به نیابت از خریدار که نگهدارنده اعتبارات اسنادی است تا زمان دریافت تأییدیه که کالاهای خریداری شده حمل شده‌اند وجه را پرداخت نخواهد کرد.

فرایند عملیات اعتبارات اسنادی به شرح شکل زیر می باشد:

انواع اعتبار اسنادی

به دلخواه خود یکی از انواع اعتبارات اسنادی را انتخاب کرده و فرایند آن را ترسیم کنید.

فعاليات

اعتبار اسنادی وارداتی و صادراتی: به اعتباری که خریدار برای واردات به کشور خود گشایش می‌کند اعتبار وارداتی و این اعتبار از لحاظ فروشنده کالا که در کشور دیگر قرار دارد اعتبار صادراتی می‌باشد. انواع اعتبارات اسنادی عبارت است از:

۱	اعتبارات اسنادی قابل برگشت Revocable LC
۲	اعتبار اسنادی غیر قابل برگشت Irrevocable LC
۳	اعتبارات اسنادی تأیید شده Confirmed LC
۴	اعتبارات اسنادی تأیید نشده Unconfirmed LC
۵	اعتبارات اسنادی قابل انتقال Tranferable LC
۶	اعتبارات اسنادی غیر قابل انتقال Untransferable LC

۷ اعتبارات اسنادی نسبه یا مدت دار (یوزانس) Usance LC

۸ اعتبارات اسنادی دیداری At Sight LC

۹ اعتبارات اسنادی پشت به پشت (اتکایی) Back to Back LC

۱۰ اعتبارات اسنادی ماده قرمز Red Clause LC

۱۱ اعتبارات اسنادی گردان Revolving LC

در این مبحث به توضیح برخی از انواع اعتبارات اسنادی پرداخته می‌شود:

الف) اعتبارات اسنادی قابل برگشت Revocable LC

در این نوع اعتبار، خریدار و یا بانک گشایش‌کننده اعتبار می‌توانند بدون اطلاع ذی‌نفع، هرگونه تغییر یا اصلاحی در شرایط اعتبار به‌وجود آورند (بدون اجازه فروشنده) از این نوع اعتبار استفاده چندانی نمی‌شود زیرا فروشنده اطمینان لازم را نسبت به پایدار ماندن اعتبار و انجام تعهدات خریدار ندارد.

ب) اعتبار اسنادی قابل انتقال Transferable LC

به اعتباری گفته می‌شود که طبق آن، ذی‌نفع اصلی حق دارد همه یا بخشی از اعتبار گشایش شده را به شخص یا اشخاص انتقال دهد. در واقع این نوع اعتبار یک امتیاز برای فروشنده محسوب می‌شود.

ج) اعتبار اسنادی نسبه یا مدت دار (یوزانس) Usance LC

اعتباری است که وجه اعتبار بلافاصله پس از ارائه اسناد از سوی ذی‌نفع، پرداخت نمی‌شود بلکه پرداخت وجه آن، بعد از مدت تعیین شده صورت می‌گیرد. در واقع فروشنده به خریدار مهلت می‌دهد که بهای کالا را پس از دریافت و فروش آن بپردازد. معامله یوزانس معمولاً در کشورهایی انجام می‌گیرد که کمبود ارز دارند.

د) اعتبار اسنادی دیداری At Sight LC

اعتباری است که طبق آن بانک ابلاغ‌کننده پس از رؤیت اسناد حمل ارائه شده از طرف ذی‌نفع (فروشنده)، در صورت رعایت تمامی شرایط اعتبار از سوی وی، بلافاصله وجه آن را پرداخت می‌کند.

پروفرما یا پیش فاکتور Proforma Invoice

پس از انجام مکاتبات و مذاکرات بین خریدار و فروشنده و نهایی شدن شرایط معامله، فروشنده پیش‌فاکتور صادر می‌نماید. پروفرما، اولین سند معامله بین‌المللی است که شرایط معامله در آن ذکر گردیده از این سند در مراحل مجوز ثبت سفارش، گشایش اعتبار اسنادی و ترخیص کالا استفاده می‌شود و در نتیجه فاکتور براساس اطلاعات موجود در پروفرما صادر می‌گردد.

در معاملات خارجی اگر بخواهید به میزان زیادی خرید کنید اولین مرحله خرید شما به نظر تان چیست؟

.....

.....

.....

.....

فعالیت

PROFORMA INVOICE/EXPORT ORDER

SHIPPER: Tech International 1000 J Street, N.W. Washington, DC 20005 Ph. 202-555-1212 Fax 202-555-1111		PROFORMA INVOICE NO Col.91-14 DATE July 12, 1997
CUSTOMER: Gomez Y. Cartagena Aptdo. Postal 77 Bogota, Colombia		COMMERCIAL INVOICE NO DATE
SHIP TO: (if different than Customer)		CUSTOMER REFERENCE LTR DATE July 9, 1997
NOTIFY (Intermediate Consignee):		TERMS OF SALE CIP Buenaventura, Colombia (INCOTERMS 1990)
		SHIP VIA AIR EST SHIP DATE 60 DAYS FROM RECEIPT OF ORDER AND LETTER OF CREDIT

PART NUMBER	UNIT OF MEASURE	QUANTITY	DESCRIPTION	UNIT PRICE	TOTAL PRICE
2-50	EA	3	Separators in accordance with attached specifications	\$14,750.00	\$44,250.00
14-40	EA	3	First-stage Filter Assemblies per attached specifications	\$ 1,200.00	\$ 3,600.00
custom	EA	3	Drive Units - 30 hp each (for operation on 3-phase 440 v., 50 cy. current) complete with remote controls	\$ 4,235.00	\$12,705.00
			Export processing, packaging, prepaid inland freight to Dulles International Airport & forwarder's handling charges		\$ 3,115.00
			Estimated air freight and insurance		\$ 2,960.00
			Estimated gross weight 9,360 lbs. • Estimated cube 520 cu. meters Export packed 4,212 kg. • Export packed 15.6 cu. meters		

1. All prices quoted herein are CA dollars.
2. Prices quoted herein for merchandise only are valid for 60 days from July 12, 1997.
3. Any changes in shipping costs or insurance rates are for account of the buyer.

ADDITIONAL CHARGES FREIGHT ☐ Ocean ☒ Air INCLUDED CONSULAR/LEGALIZATION _____ INSPECTION/CERTIFICATION _____ SPECIAL PACKING _____ INSURANCE INCLUDED		TERMS OF PAYMENT ☒ LETTER OF CREDIT Bank _____ ☐ DRAFT Terms _____ ☐ OPEN ACCOUNT Terms _____ ☐ OTHER _____ CURRENCY OF PAYMENT <u>CA Dollars</u>	
---	--	--	--

در پروفرما باید موارد زیر درج شود :

- نام و آدرس کامل خریدار (شماره تلفن و فاکس)
- نام و آدرس کامل فروشنده (شماره تلفن و فاکس)
- مشخصات کامل کالا
- قیمت واحد کالا - قیمت براساس تحویل در بندر کشور فروشنده یا بندر کشور خریدار
- مقدار، وزن، تعداد و نوع بسته بندی کالا
- نام کشور ذی نفع (فروشنده) و نام کشور تولیدکننده کالا
- نام کشور مبدأ حمل، محل بارگیری، وسیله حمل و مهلت حمل
- نام ارز مورد معامله و نحوه پرداخت وجه کالا
- نام مرز ورودی و گمرک مقصد
- شماره و تاریخ صدور پروفرما و امضای آن به همراه تاریخ انقضا
- درج شماره استاندارد یکی از استانداردهای مورد قبول مؤسسه استاندارد ایران و اعلام انطباق کالا با استاندارد مذکور در مواردی که کالا مشمول فهرست استانداردهای وارداتی اعلام شده می باشد.
- ارائه ترجمه رسمی برای پروفرماهای غیر از زبان فارسی و انگلیسی
- ارائه کاتالوگ جهت ماشین آلات و بعضی از کالاهای مصرفی و بروشور یا آنالیز برای بعضی کالاهای شیمیایی که مشخصات کالا در پروفرما گویا نباشد.

با توجه به فرم پروفرما با کمک هنرآموز موارد صفحه بعد را در پروفرما تکمیل نمایید.

فعالیت

Pro forma invoice

Seller(name, address)*		Pro forma Invoice number*		Validity date of P/I (yyyy-mm-)			
		Pro forma Invoice date (yyyy-mm-dd)*					
		Buyer's Commercial Card No:		Seller's reference			
		Buyer (name, address)*					
Freight forwarder (name, address)		Country of beneficiary *china					
		Country of origin *		Place of destination *			
		Terms of delivery * relevant location					
partial shipment: allowed ☐ not allowed ☐							
Transport mode and means	Port/airport of loading	Terms of payment *		Transaction currency *			
Port/airport of discharge	Final delivery place						
Shipping marks; Transport unit ID	No. and kind of packages	Shipping description of goods	Commodity	Total gross wt(kg)	Total cube (m3)		
No. and kind of standard: *							
Item*	Item description*	Origin*	commodity code	Net wt (kg)*	Quantity*M	Unit price *	Amount *
				Total net wt(kg) *		Sub Totalamount*	
Note:				FREIGHT CHARGES			
				OTHER CHARGES			
				TOTAL AMOUNT *			
			NAME OF SIGNATORY				
It is hereby certified that this pro forma invoice shows the actual price of the goods described, that no other pro forma invoice has been or will be issued, and that all particulars are true and correct			PLACE AND DATE OF ISSUE(VVVV-MM-DD)				
			SEAL AND SIGNATURE				

United Nations electronic Trade Docs

ثبت سفارش

ثبت سفارش نوعی مجوز ورود برای کالاهای خارجی خریداری شده است که در سیستم وزارت بازرگانی ثبت می‌شود. بر این اساس دریافت پیش فاکتور از فروشنده و ثبت سفارش از مراحل اولیه واردات کالا است. مجوز ثبت سفارش فایلی است که توسط سازمان توسعه تجارت ایران صادر می‌شود و روی آن شماره هشت رقمی مجوز، تاریخ مجوز ثبت سفارش همراه شماره، تاریخ پروفرما و نام شرکت متقاضی که واردکننده کالا است، درج می‌شود.

سیستم الکترونیکی ثبت سفارشات واردات کالا، از ابتدای سال ۱۳۸۷ به صورت تدریجی شکل گرفته است و در نهایت در تاریخ ۱۳۸۸/۰۳/۱۹ به صورت صد درصد الکترونیکی شروع به کار کرده است. در این سیستم متقاضیان ثبت سفارش اعم از حقیقی و حقوقی می‌توانند با مراجعه به سامانه جامع تجارت ایران به آدرس <https://www.ntsww.ir> ثبت نام نموده، با دریافت نام کاربری و کلمه عبور شخصی، از طریق این سایت سفارشات واردات خود را به صورت ۲۴ ساعته، و در هر مکانی که به شبکه جهانی اینترنت دسترسی داشته باشند ثبت نمایند لازم به ذکر است که کلیه پیگیری‌های لازم تا حصول نتیجه (دریافت تأییدیه ثبت سفارش)، از طریق این سیستم میسر می‌باشد و متقاضیان پس از اطلاع از تکمیل مراحل اداری ثبت سفارش می‌بایست به مراکز ثبت سفارش ایجاد شده در هر استان مراجعه نموده و پس از پرداخت کارمزد، تحویل اصل مدارک مورد نیاز، تأییدیه ثبت سفارش خود را دریافت نمایند.

فعالیت

به سامانه معرفی شده مراجعه کرده، تلاش کنید یک فرم ثبت سفارش را پر کنید. آیا مشکلی دارید ؟ توضیح دهید.

مراحل ثبت سفارش برای واردات کالا

مراحل ثبت سفارش در سامانه جامع تجارت ایران به شرح زیر است:

- ۱ ثبت پیش فاکتور جدید
- ۲ استعلام ضوابط کالایی
- ۳ ارسال درخواست مجوز به سازمان مجوزدهنده
- ۴ درخواست ثبت سفارش
- ۵ پرداخت کارمزد
- ۶ دریافت شماره ۸ رقمی ثبت سفارش

مدارک مورد نیاز برای ثبت سفارش کالا

- کارت بازرگانی معتبر
- کارت عضویت وزارت بازرگانی (ثبت نام)
- اخذ مجوزهای قانونی لازم براساس مندرجات ذیل یادداشت‌های فصل تعرفه مربوط در کتاب مقررات صادرات و واردات و سایر مصوبات و دستورالعمل‌های ابلاغ شده (از قبیل مجوز وزارت بهداشت، جهاد کشاورزی، انرژی اتمی و....)
- اصل پروفرما به انضمام تصویر آن
- کاتالوگ یا بروشور و آنالیز برای برخی کالاها.

ثبت سفارش در سایر کشورها

«سامانه اظهارنامه خودکار» یا AMS در ایالات متحده آمریکا، «سامانه کنترل واردات» در اتحادیه اروپا و سامانه «اطلاعات تجاری پیش از ورود» یا ACIS در کانادا سامانه‌هایی‌اند که مشابه به سامانه‌های ثبت سفارش در ایران مانند ثبت سفارش و سامانه جدید جامع تجارت ایران که در حال حاضر مورد استفاده قرار می‌گیرد عمل می‌کنند.

انواع ثبت سفارش براساس درخواست متقاضی:

- ۱ افتتاح
- ۲ جایگزین
- ۳ اصلاحیه

نحوه محاسبه کارمزد ثبت سفارش

نحوه محاسبه کارمزد ثبت سفارش کالاهای وارداتی به کشور به شرح زیر می‌باشد:

$$\text{مبلغ کارمزد دریافتی} = \frac{\text{نرخ رسمی ارز} \times \text{مبلغ پروفورما}}{۲۰۰۰} \quad \text{یا} \quad \text{مبلغ کارمزد دریافتی} = \text{نرخ رسمی ارز} \times \frac{\text{مبلغ پروفورما}}{۱۰۰۰}$$

فرم ثبت سفارش

فرم ثبت سفارش پر نشده فاقد ارزش بوده و برگ عادی تلقی می‌گردد که پس از تکمیل مشخصات متقاضی کالا از روی مندرجات پروفورما توسط وی و اخذ مجوزهای لازم و بررسی کارشناسی و ممهور نمودن مهر مخصوص و امضا کارشناس و درج شماره ثبت سفارش که ردیابی آن با این شماره امکان پذیر است، فرم ثبت سفارش دارای ارزش و اعتبار می‌گردد و طبق ماده ۸ قانون مقررات صادرات و واردات به آن مجوز ورود با مجوز ثبت سفارش نیز گفته می‌شود.

فرم درخواست ثبت سفارش از ۴ قسمت تشکیل شده است:

- الف) مشخصات کلی
- ب) مشخصات پروفورما
- ج) نوع ثبت سفارش
- د) مشخصات کالای اظهار شده

وزارت بازرگانی

لحاظ در قسمتهای آمی و تک چیری ننویسد

معاونت توسعه روابط اقتصادی و بازرگانی خارجی
سازمان توسعه تجارت ایراندرخواست ثبت سفارش
(کالا/حمل/ثبت خدمت)

شماره مجوز ثبت سفارش

تاریخ مجوز

شماره مسلسل

شماره درخواست

تاریخ درخواست

۳۱

۹۹

نامی سنواتی فرم درخواست باستانی کشور دخی و خوانا نایب از دود در خواست های که ناقص و خطا خورده و اسناد بر شده باشند رد خواهد شد.

نام کامل متقاضی	شماره شناسنامه	حوزه صدور	محل صدور	تاریخ صدور
شماره ثبت نام	کد اقتصادی	شماره ثبت	محل ثبت	تاریخ ثبت
شماره کارت بازرگانی	نوع مالکیت	نوع فعالیت	محل فعالیت	تکس فکس
آدرس				
نوع تقاضا:	افتتاح ☐ تغییر/اصلاحیه ☐ جایگزینی ☐	شماره ثبت سفارش قبلی:	تاریخ:	
بانک گشایش کننده:	شعبه:	نشانی:	تلفن:	
مشخصات ثبت سفارش کالا				
نام فروشنده به لاین	شماره کامل تلکس	کشور ذینفع	تلفن:	
کشور تولید کننده				
ردیف	نام و مشخصات کالا	شماره تعرفه	ارزش کالا	
هدف (از ورود کالا):	فروش ☐ تولید ☐ نام محصول تولیدی			
شماره پروفرما	تاریخ پروفرما			
تاریخ انقضای پروفرما	نوع معامله: صادره بانکی ☐ آسیای میانه ☐ سایر (نام ببرید)			
نوع ثبت سفارش: اعتبار استادی ☐ نقدی ☐ رات وصولی ☐ سایر (نام ببرید)	مقدار یوزانی	نرخ یوزانی		
نوع قرارداد: سی (نام ببرید) ☐ قریب ☐ سایر ☐ (نام ببرید)				
اینجانب با آگاهی از کلیه شرایط و مقررات ثبت سفارش در وزارت بازرگانی و التزام به رعایت آن تطابق کلیه اطلاعات و مشخصات مندرج در این فرم را با واقعیت تصدیق نموده چنانچه خلاف آنها ثابت شود مسئولیت ناشی از آنرا کاملاً می پذیرم.				
تاریخ: امضاء و مهر متقاضی				

سازمان توسعه تجارت ایران

این قسمت توسط مجوز دهنده گان ورود کالا تکمیل میگردد

ماده تقاضای فوق بدینوسیله موافقت وزارت	با ورود کالای مشروحه زیر اعلام میگردد	شماره	تاریخ
نام مشخصات کالا	میزان کالا	ارزش کالا	شماره تعرفه های اظهار شده
اعتبار این موافقتنامه تا تاریخ	می باشد	نام و نام خانوادگی	عنوان
تصدیق مجوز فوق تا تاریخ	بلامانع است	نام و نام خانوادگی	عنوان
تا به تقاضای فوق بدینوسیله موافقت وزارت	نام مشخصات کالا	شماره	تاریخ
اعتبار این موافقتنامه تا تاریخ	می باشد	نام و نام خانوادگی	عنوان
تصدیق مجوز فوق تا تاریخ	بلامانع است	نام و نام خانوادگی	عنوان

این قسمت توسط بخش تخصیص دهنده ارز تکمیل میگردد

بالتخصیص ارز جهت کالای پروفرمای شماره	میزان	حد اکثر تا مبلغ	از محل سببه ارزی وزارت	شماره	تاریخ
بخش	دارای که تخصیص ارز	صادرانی بانکی ☐ آسیای میانه ☐ سایر (نام ببرید)	گروه کالایی		
تا تاریخ	موافقت میسر	نام و نام خانوادگی	عنوان	امضاء و مهر	
تصدیق مجوز فوق تا تاریخ	بلامانع است	نام و نام خانوادگی	عنوان	امضاء و مهر	

آشنایی با قوانین و مقررات گمرکی

فعالیت

چرا افراد حقیقی و حقوقی لازم است قوانین و مقررات گمرکی را بدانند؟ پس از جمع‌آوری اطلاعات و قوانین از اینترنت با هم بحث کنیم.

تعاریف

ماده (۱)

مفاهیم اصطلاحات گمرکی به کار برده شده در این قانون، طبق تعریفی است که از طرف شورای همکاری گمرکی به صورت مجموعه برای کشورهای عضو منتشر شده و یا می‌شود مگر اینکه در بندهای ذیل یا در سایر مواد این قانون از آن تعریف دیگری به عمل آمده باشد:

اظهار کالا: بیانیه‌ای کتبی یا شفاهی است که براساس مقررات این قانون اظهارکننده، رویه گمرکی موردنظر خود را درباره کالا مشخص می‌کند و اطلاعات موردنیاز برای اجرای مقررات گمرکی را ارائه می‌دهد.

اظهارکننده: صاحب کالا یا نماینده قانونی او است که کالا را برابر مقررات این قانون به گمرک اظهار می‌کند. در اظهار الکترونیکی صاحب کالا یا نماینده قانونی وی به استناد گواهی رقمی (دیجیتالی) تأیید شده از مراکز مجاز صدور گواهی مذکور به عنوان صاحب کالا یا نماینده قانونی اظهارکننده شناخته می‌شود.

اظهارنامه اجمالی: سندی است که به موجب آن شرکت حمل و نقل، فهرست کلی محمولاتی که باید تخلیه و یا بارگیری شود را هنگام ورود و یا خروج وسیله نقلیه از کشور اعلام می‌نماید.

اماکن گمرکی: انبارها، باراندازها، اسکله‌ها، فرودگاه‌ها، ایستگاه‌های راه‌آهن، محوطه‌ها و هر محل یا مکانی است که تحت نظارت گمرک است و برای انباشتن و نگهداری کالاها به منظور انجام تشریفات گمرکی استفاده می‌شود. این اماکن می‌تواند انبارهای گمرکی، انبارهای اختصاصی و سردخانه‌های عمومی باشد.

ترخیص: خروج کالا از اماکن گمرکی پس از انجام تشریفات گمرکی مربوط است.

ترخیصیه: سندی است که به موجب آن شرکت حمل و نقل (کریر و فورواردر) پس از احراز هویت، بلامانع بودن انجام تشریفات گمرکی توسط گیرنده کالا را به گمرک اعلام می‌نماید.

تشریفات گمرکی: کلیه عملیاتی است که در اجرای مقررات گمرکی انجام می‌شود.

تضمین: وجه نقد، ضمانت‌نامه بانکی و بیمه‌نامه معتبری است که برای اجرای الزامات مندرج در مقررات گمرکی نزد گمرک سپرده می‌شود.

تعهد: قبول الزام کتبی یا الکترونیکی که شخص را در برابر گمرک برای انجام یا عدم انجام عملی ملزم می‌کند.

حقوق ورودی: حقوق گمرکی معادل چهار درصد ارزش گمرکی کالا به اضافه سود بازرگانی که توسط هیأت وزیران تعیین می‌گردد به علاوه وجوهی که به موجب قانون، گمرک مسئول وصول آن است و به واردات قطعی کالا تعلق می‌گیرد ولی شامل هزینه‌های انجام خدمات نمی‌شود.

حمل یکسره: ورود کالا به اماکن گمرکی و خروج کالا از اماکن مذکور بدون تخلیه و تحویل در این اماکن با رعایت مقررات این قانون است.

روز اظهار: زمانی که اظهارنامه امضا شده به ضمیمه اسناد مربوطه توسط اظهارکننده به صورت دستی یا رایانه‌ای به گمرک ارائه می‌شود و شماره دفتر ثبت اظهارنامه به آن اختصاص می‌یابد.

سازمان جهانی گمرک (شورای همکاری گمرک): سازمان بین‌المللی بین‌الدولی که براساس کنوانسیون مورخ ۱۳۲۹/۹/۲۴ هجری شمسی مطابق با ۱۵ دسامبر ۱۹۵۰ میلادی ایجاد گردیده است و کشور ایران در اسفند ماه سال ۱۳۳۷ هجری شمسی به آن پیوسته است.

سامانه (سیستم) هماهنگ شده: توصیف و کدگذاری کالا براساس کنوانسیون بین‌المللی سامانه هماهنگ شده توصیف و نشانه‌گذاری (کدگذاری) کالا مورخ ۱۴ ژوئن ۱۹۸۳ میلادی که به تصویب شورای همکاری گمرکی رسیده و جمهوری اسلامی ایران براساس ماده واحده قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون ۱۳۷۳ هجری شمسی، به آن پیوسته است.

شرکت حمل و نقل بین‌المللی: شخص حقوقی که به موجب مقررات قانونی، مجاز به انجام عملیات حمل و نقل بین‌المللی است.

صاحب کالای تجاری: شخصی است که نسخ اصلی اسناد خرید و حمل به نام او صادر شده (و در مورد کالای خریداری شده با تعهد سامانه بانکی، آن اسناد از طرف بانک مهر شده) و ترخیصیه نیز به نام او باشد یا اسناد مزبور به نام وی ظهرو نویسی و صحت امضا و اگذارنده از طرف مقام صلاحیت‌دار گواهی شده باشد.

قلمرو گمرکی: آن قسمت از قلمرو کشور است که در آن قانون امور گمرکی اعمال می‌شود.

کالای تجاری: کالایی که به تشخیص گمرک ایران برای فروش صادر یا وارد می‌گردد اعم از اینکه به همان شکل یا پس از انجام عملیات اعم از تولیدی، تفکیک و بسته‌بندی به فروش برسد.

کالای داخلی: کالایی که در قلمرو گمرکی کشور تولید یا ساخته شده یا کالای خارجی است که ورود قطعی شده است.

کالای گمرک نشده: کالایی که تحت نظارت و کنترل گمرک است ولی تشریفات گمرکی آن به طور کامل انجام نشده است.

کالای مجاز: کالایی که صدور یا ورود آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد.

کالای مجاز مشروط: کالایی که صدور یا ورود آن نیاز به کسب موافقت قبلی یک یا چند سازمان دولتی دارد.

کالای ممنوع: کالایی که صدور یا ورود آن بنا به مصالح ملی یا شرع مقدس اسلام به موجب قانون ممنوع است.

کنترل های گمرکی: اقداماتی که توسط گمرک به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی انجام می شود.

مرجع تحویل گیرنده: شخص حقوقی که به موجب قانون یا قراردادهای متکی به قانون مسئولیت تحویل و نگهداری کالاهای مربوط به عموم اشخاص را که تشریفات گمرکی آن انجام نشده است در اماکن گمرکی برعهده دارد. این اصطلاح شامل سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی نیست.

مقررات گمرکی: قوانین و مقررات اعم از آیین نامه های اجرایی، دستورالعمل ها و بخش نامه هایی که نظارت یا اجرای آن به گمرک واگذار گردیده است.

هزینه های انجام خدمات: وجوهی که در قبال انجام خدماتی از قبیل هزینه اشعه ایکس (ایکس ری)، مهر و موم، پلمپ، باربری، انبارداری در اماکن گمرکی، آزمایش و تعرفه بندی، مراقبت، بدرقه، توزین کالا و خدمات فوق العاده دریافت می شود و شرایط، ضوابط و مصادیق آن متناسب با خدمات انجام شده تعیین می گردد.

تعرفه های گمرکی: تعرفه یا به عبارت دیگری (TARIFF) یک نوع معیار رقمی و یا عددی می باشد برای شناسایی، تعیین جایگاه کالا و ترخیص کالا.

تعرفه گمرکی میزان حقوق ورودی قابل پرداخت برای ورود کالا می باشد. تعرفه گمرکی در بستر تاریخ مبتنی بر سیستم و روش های خاصی از قبیل اداره گمرک، آمار، حمل و نقل، بیمه و غیره طراحی و مورد استفاده قرار می گیرد.

آشنایی با قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰

فعالیت

قوانین لازم برای انجام حسابداری معاملات خارجی چیست؟ بحث کنید.

در دنیای تجارت امروز، قوانین اینکوترمز به یک بخش اساسی و اجتناب ناپذیر از زبان تجارت مبدل شده که در سراسر جهان و به منظور فروش محصولات در قراردادهای گنجانیده و بیانگر قوانین و راهنما جهت استفاده واردکنندگان، صادرکنندگان، وکلا، شرکت های حمل، بیمه و دانشجویان تجارت بین الملل می باشد. این قوانین در سرتاسر جهان مورد تأیید دولت ها، مراجع قانونی و کارپردازان بازرگانی به منظور تفسیر مشترک رایج ترین اصطلاحات تجاری دنیا می باشد. ریشه لغت اینکوترمز از مخفف سازی سه لغت لاتین Terms International Commercial به معنای اصطلاحات تجارت بین الملل

تشکیل شده که مهم ترین علت کاربرد آن تعیین دقیق و روشن حدود مسئولیت ها، ریسک ها و هزینه ها در فرایند تجارت بین الملل بین فروشنده، خریدار و سایر اشخاص دخیل فرایند تجارت می باشد که هر دوره توسط اتاق بازرگانی بین الملل مورد بازنگری و باز نشر قرار می گیرد. اینکوترمز اولین بار در سال ۱۹۳۶ تدوین شد، و در تاریخ اول ژانویه ۲۰۱۱ آخرین نسخه آنکه به اینکوترمز ۲۰۱۰ موسوم است، منتشر گردیده است.

اینکوترمز ۲۰۱۰

اینکوترمز ۲۰۱۰ نسخه هشتم و نهایی از اینکوترمزها می‌باشد، که در ۱۱ قانون تعریف شده و بر مبنای طریقه حمل به دو دسته کلی تقسیم‌بندی می‌شوند:

گروه اول:

این گروه شامل اینکوترمزهایی می‌باشند که تمامی طرق حمل را دربرمی‌گیرند و متشکل از ۷ قانون می‌باشد.

در این مبحث به توضیح برخی از قواعد اینکوترمزها در گروه اول می‌پردازیم:

۱ EXW تحویل درب کارخانه:

در این روش فروشنده، کالا را در محل تولید و یا انبار کالای خود به خریدار تحویل می‌دهد و کلیه مسئولیت‌ها و هزینه‌ها، اعم از بارگیری، حمل و نقل، بیمه، گمرک و ریسک خرابی کالا برعهده خریدار است.

۲ FCA تحویل در نقطه‌ای معین در کشور مبدأ:

به معنای این است که فروشنده، کالا را پس از ترخیص صادراتی در محل مقرر به حمل‌کننده تعیین شده از سوی خریدار تحویل می‌دهد با توجه به اینکه محل تحویل کشور خریدار است هزینه حمل و بیمه با خریدار است و همچنین معمولاً (نه الزاماً) عقد قرارداد حمل و بیمه به‌عهده خریدار می‌باشد.

گروه دوم:

این گروه شامل اینکوترمزهایی می‌باشد که شامل راه‌های آبی دریایی و داخلی (درون کشوری) هستند.

در این مبحث به توضیح برخی از قواعد اینکوترمزها در گروه دوم می‌پردازیم:

۱ FAS تحویل در کنار کشتی:

در این روش محل خاتمه تعهد فروشنده، تحویل کالا تا کنار کشتی در بندر است. مسئولیت عقد و پرداخت هزینه حمل، بیمه و بازرسی به‌عهده خریدار است.

۲ FOB فوب:

در این روش فروشنده، وقتی کالا را از روی نرده کشتی در بندر مبدأ عبور داد مسئولیت خود را خاتمه داده است و هزینه حمل و عقد قرارداد حمل از بندر تحویل، بیمه و بازرسی به‌عهده خریدار می‌باشد.

۳ CFR هزینه و کرایه حمل:

همان F&C سابق است ولی مخصوص حمل دریایی است و کالا وقتی از روی نرده کشتی عبور می‌کند (بارگیری می‌شود) مسئولیت فروشنده خاتمه می‌یابد ضمن اینکه پرداخت هزینه بیمه و عقد قرارداد آن با خریدار و همچنین پرداخت هزینه حمل و عقد قرارداد آن با فروشنده می‌باشد.

۴ CIF هزینه، کرایه و بیمه حمل:

در این روش کالا وقتی از روی نرده کشتی بارگیری می‌شود، مسئولیت فروشنده خاتمه می‌یابد ضمن اینکه هزینه حمل، بیمه و عقد قرارداد آنها با فروشنده می‌باشد.

بیمه نامه باربری حمل کالای وارداتی

باربری وارداتی به حمل و نقلی گفته می شود که از یک کشور خارجی به ایران انجام گیرد. بیمه نامه باربری وارداتی خطراتی که کالاهای خریداری شده توسط شرکت ها و بازرگانان ایرانی از کشورهای مختلف جهان را تهدید می کند مورد پوشش قرار می دهد که این پوشش از کشور مبدأ «کشوری که کالا از آن خریداری شده» تا مقصد «انبار خریدار» می باشد. این بیمه نامه یکی از اسناد مورد نیاز جهت گشایش اعتبار در بانک هاست و هدف از آن حفظ منافع تجار و واردکنندگان و در نهایت حفظ منافع ملی می باشد.

حق بیمه باربری با توجه به ارزش کالا در پروفرما از فرمول زیر به دست می آید:

$$I = (CFR + 10\% CFR) \times \text{Insurance Rate}$$

$$I = (FOB + 20\% FOB) \times \text{Insurance Rate}$$

خریدهای خارجی

چه فرایندها و مدارکی برای خرید خارجی مورد نیاز می باشد؟

فعالیت

واحدهای اقتصادی بخش وسیعی از نیازهای خود به مواد، کالا و ماشین آلات و تجهیزات را از فروشندگان خارجی تهیه می نمایند و از آنجا که هر کشور قوانین و مقررات خاص خود را جهت واردات دارد بدین صورت خرید خارجی نسبت به خرید داخلی مستلزم فرایند کاملاً متفاوت و پیچیده تری است برای مثال، وجود مسافت زیاد بین خریدار و فروشنده و همچنین تفاوت در قوانین تجاری کشورها باعث می شود ریسک خرید خارجی، بسیار بیشتر از ریسک خرید داخلی مشابه باشد.

مدارک مورد نیاز خرید خارجی

اسنادی که در معاملات تجاری استفاده می شود:

الف) اسناد بازرگانی:

در مبادلات بین المللی برای آنکه طرفین قرارداد از مشخصات کامل کالای مورد مبادله و نحوه حمل، بسته بندی و شرایط پرداخت آن اطلاع کافی داشته باشند، اسنادی را مورد استفاده قرار می دهند تا مبین این موارد بوده و حتی المقدور ابهامی از نظر توافقی های به عمل آمده وجود نداشته باشد.

مهم‌ترین اسناد مذکور به قرار زیر می‌باشد:

۱ پیش فاکتور	۲ سیاهه تجاری
۳ سیاهه گواهی شده	۴ سیاهه تأیید شده
۵ سیاهه کنسولی	۶ گواهی مبدأ
۷ لیست بسته‌بندی و مشخصات کالا	۸ گواهی وزن
۹ گواهی (کیفیت و بازرسی) کارخانه سازنده کالا	۱۰ گواهی بازرسی شخص ثالث
۱۱ گواهی تجزیه کالا	۱۲ گواهی لیست سیاه
۱۳ گواهی بهداشت و سلامت	۱۴ گواهی ضد عفونی

ب) اسناد حمل:

تعریف کلی بارنامه: به‌طور کلی بارنامه عبارت از سندی است که توسط شرکت حمل‌کننده و یا عامل حمل پس از دریافت کالا جهت حمل صادر می‌گردد. بارنامه‌ها دارای انواع مختلف می‌باشند:

۱ بارنامه دریایی	۲ بارنامه هوایی	۳ بارنامه زمینی
۴ راه‌نامه راه‌آهن	۵ رسید نامه پستی	

انواع مختلف خرید خارجی از حیث نوع پرداخت به شرح زیر است:

تحقیق کنید آیا نحوه پرداخت در معاملات مربوط به خرید خارجی یکسان می‌باشد؟

فعالیت

■ روش امانی (تجارت حساب باز)

■ روش پیش پرداخت کامل (بدون انتقال ارز)

■ روش اعتبارات اسنادی

■ روش برات اسنادی

۱ روش امانی (تجارت حساب باز)

روش امانی در خریدهای خارجی همانند حساب‌های دفتری متداول در ایران است بدین صورت که در این روش، فروشنده کالای موردنظر را برای خریدار ارسال می‌نماید خریدار پس از دریافت کالا، وجه مربوط به بهای کالاهای دریافتی را برای فروشنده حواله می‌کند این نوع خرید خارجی حداکثر ریسک را برای فروشنده و حداقل ریسک را برای خریدار دارد بدیهی است تنها در معاملاتی از این روش استفاده می‌گردد که فروشنده به خریدار اعتماد کامل داشته باشد و این روش به دلیل ریسک بالا برای فروشنده به ندرت استفاده می‌شود.

۲ روش پیش‌پرداخت کامل (بدون انتقال ارز)

این روش برعکس روش امانی است، کل ریسک خرید خارجی به خریدار منتقل می‌شود و حداقل ریسک برای فروشنده وجود دارد بدین صورت که خریدار، کل بهای کالا را به فروشنده پرداخت می‌نماید پس از آن فروشنده اقدام به ارسال کالا برای خریدار می‌نماید در روش انتقال بدون ارز همانند روش امانی، سیستم بانکی در انجام مبادلات نقش فعال ندارد و در نتیجه اعتماد کامل خریدار به فروشنده و نیاز مبرم خریدار به کالا باعث می‌گردد که در یک مبادله خارجی از این روش استفاده می‌گردد لازم به ذکر است طبق قوانین وزارت بازرگانی روش بدون انتقال ارز تنها برای واردات مواد اولیه جهت شرکت‌های بازرگانی (مانند شمش آهن) مجاز است.

روش اعتبارات اسنادی که در مباحث قبلی به توضیح آن پرداخته شده است.

۳ روش اعتبارات اسنادی که پیشتر به آن پرداخته شده است.

۴ روش برات اسنادی

در این روش، فروشنده به مبلغ بهای کالای مورد معامله یک فقره برات صادر و برای بانک خریدار ارسال می‌نماید پس از قبول برات توسط بانک خریدار، مدارک از جمله شماره برات و شماره بیمه‌نامه توسط خریدار برای فروشنده ارسال می‌گردد و فروشنده، کالا را برای خریدار ارسال می‌کند در صورتی که برات نقدی باشد خریدار، بلافاصله پس از دریافت کالا وجه مربوط را به حساب فروشنده واریز می‌نماید و در صورتی که برات غیرنقدی باشد بهای کالا در سررسید تعیین شده به فروشنده پرداخت می‌گردد در واقع برات اسنادی شباهت زیادی به اعتبارات اسنادی دارد با این تفاوت که سیستم بانکی برخی از مسئولیت‌ها را برعهده فروشنده و خریدار می‌گذارد و در مقایسه با اعتبارات اسنادی، خریدار و فروشنده ریسک بیشتری را متحمل می‌شوند و مزیت این روش کمترین هزینه‌ها در قیاس با روش اعتبارات اسنادی است.

انواع اعتبارات اسنادی از نقطه نظر پرداخت

به نظر شما از نظر پرداخت اعتبارات اسنادی چند نوع است؟

فعالیت

آیا در کتاب تمام انواع آن آمده است؟ تحقیق کنید.

۱ افتتاح اعتبار اسنادی دیداری LC

در حال حاضر متداول‌ترین نوع گشایش اعتبار اسنادی است که از طریق سیستم بانکی کشور با ارز آزاد طبق موافقت وزارت بازرگانی و ارائه ثبت سفارش کالا نزد یکی از بانک‌های کشور گشایش می‌شود در این نوع اعتبار واردکننده موظف است پس از اخذ مصوبه از شعبه ریالی و سپردن تضمین کافی جهت مابقی وجه اعتبار توسط شعبه ریالی به واحد ارزی معرفی تا نسبت به گشایش یک فقره اعتبار اسنادی دیداری با ۱۰٪ نقد هنگام گشایش و ۹۰٪ باقیمانده در هنگام معامله اسناد (طبق آخرین دستورالعمل بانک مرکزی) اقدام نماید و شعبات ارزی نیز اقدام به افتتاح اعتبار کرده و براساس مبلغ اعتبار، ۱۰٪ را اخذ و تا هنگام معامله اسناد در سر فصل‌های مربوطه نگهداری می‌کنند و پس از معامله اسناد نسبت به اخذ ۹۰٪ باقی مانده از مشتری اقدام و جمعاً ۱۰۰٪ وجه را با نرخ روز معامله اسناد به کارگزار (بانک معامله‌کننده) انتقال می‌دهند در این اعتبارات تعیین سررسید اعتبار با موافقت خریدار تا ۱۸ ماه بلامانع است اما بهتر است که تعیین سررسید اعتبار توسط خریدار کمتر از مدت فوق تعیین شود تا فروشنده نسبت به تهیه کالا برای خریدار احساس مسئولیت بیشتری نماید و به عبارت دیگر تعیین سررسید اعتبار بهتر است براساس نظر خریدار صورت گیرد اما در صورتی که فروشنده نتواند کالای موضوع پروفرما را آماده نماید و سررسید اعتبار سپری شود با درخواست اصلاحیه توسط خریدار و متعاقباً موافقت فروشنده به بانک نسبت به تمدید اعتبار و سررسید حمل اقدام می‌گردد.

۲ اعتبارات اسنادی کوتاه مدت LC (ریفاینانس)

افتتاح این گونه اعتبار برخلاف اعتبارات اسنادی دیداری و مدت دار از حساسیت بیشتری برای بانکها برخوردار می باشد، چرا که از مشتریان براساس آخرین دستورالعمل صادره می بایست درصدی اضافه تر اخذ نمود تا به عنوان سود تضمین شده بانکهای عامل و بانکهای طرف قرارداد منظور گردد بدین صورت که میزان درصد تعیین شده می تواند براساس قوانین بانکهای عامل کم یا زیاد گردد ماهیت چنین اعتباراتی دیداری است و فروشنده بایستی پروفرمای دیداری را برای خریدار ارسال نماید در واقع پس از معامله اسناد، فروشنده وجه اعتبار را نقداً دریافت می کند ولی پروسه مدت دار بودن بدین صورت می باشد که اعتبار توسط بانک گشایش کننده با یکی از بانکهای طرف قرارداد خود در کشور فروشنده و یا غیر از کشور فروشنده ریفاینانس می شود، یعنی قرارداد پرداخت وجه به فروشنده با آن بانک بسته شده می شود و آن بانک براساس قرارداد منعقد و پس از معامله اسناد وجه اعتبار را نقداً می پردازد ولی در سررسید علاوه بر وجه اعتبار درصدی به عنوان کارمزد براساس نرخ Libor محاسبه و درخواست می نماید در واقع قراردادهای ریفاینانس قراردادهایی هستند که بانک مرکزی و بانکهای عامل با بانکهای طرف قرارداد خود در کشور فروشنده بسته و در ازای پرداخت نقدی وجه درصدی را به عنوان کارمزد طلب می کنند نهایتاً در هنگام افتتاح یک اعتبار ریفاینانس:

۱ پروفرما باید دیداری باشد.

۲ در متن LC باید حتماً قرارداد منعقد با بانکی که اعتبار آن گشایش شده قید گردد و سپس به بانک کارگزار اعلام شود ضمناً اخذ پیش دریافت ریالی گشایش، باید براساس مصوبه اخذ شده از میزان ۱۰ درصد اولیه پیش دریافت، درصدی مثلاً ۵ یا ۱۰ درصد بالاتر باشد تا میزان کارمزد دریافتی بانک طرف قرارداد نیز از خریدار اخذ گردیده باشد.

۳ افتتاح اعتبار اسنادی مدت دار LC (یوزانس)

برای افتتاح اعتبارات اسنادی مدت دار، روند اخذ پیش دریافت از این گونه اعتبارات مانند اعتبارات اسنادی دیداری می باشد در این نوع اعتبار شرط اول توافق خریدار و فروشنده برای عقد قرارداد و فروش براساس ارسال پروفرما از سوی فروشنده برای خریدار با درج شرط پرداخت ۱۸۰ روزه یا بیشتر تا یک سال در پروفرما می باشد که این شرط می تواند مدت به روز پس از انجام معامله اسناد یا پس از تاریخ حمل و در خاتمه پس از قبولی خریدار ذکر گردد و ضمناً درصد پیش دریافت ۵ درصد وجه اعتبار در هنگام افتتاح حساب و ۵ درصد در هنگام معامله اسناد و مابقی وجه در سررسید اخذ می گردد که در مجموع ۱۰۰ درصد وجه اعتبار در سررسید تعیین شده به بانک کارگزار انتقال داده می شود در این گونه اعتبارات مشتری باید از اعتبار خوبی برخوردار بوده و بانکهای عامل نیز چون در سررسید متعهد به پرداخت وجه به فروشنده می باشند از او وثایق محکم تری نسبت به اعتبارات اسنادی دیداری اخذ می نمایند و همچنین اعتبارات اسنادی مدت دار حداکثر یک ساله بوده و قابل تمدید نیز نمی باشد در اینجا لازم به توضیح است که افتتاح این اعتبارات اسنادی چون توافقی است، در آن صورت خریدار و فروشنده هیچ سود و کارمزدی را برای بانک ایجاد نمی کند و بانکها مسئولیت آن را هنگام ابلاغ اعتبار به بانک کارگزار از خود خلع کرده و این مطلب را در متن L/C قید می نمایند.

انواع هزینه‌های گشایش اعتبارات اسنادی و پیش‌پرداخت

فعالیت

برای گشایش اعتبارات اسنادی چه هزینه‌هایی صورت می‌گیرد؟

هزینه‌های گشایش اعتبارات اسنادی (LC):

۱ هزینه کارمزد گشایش اعتبار

یک هزارم $\times$ نرخ رسمی ارز $\times$ ارزش پروفورما = کارمزد گشایش اعتبار

۲ هزینه کارمزد فروش ارز

نیم هزارم $\times$ نرخ رسمی ارز $\times$ ارزش پروفورما = کارمزد فروش ارز

۳ هزینه‌های بانکی در ظهرنویسی اسناد

الف) کارمزد فروش ارز در زمان ظهرنویسی

ب) کارمزد ظهرنویسی اسناد

نیم هزارم $\times$ نرخ رسمی ارز $\times$ تنمیه مبلغ اعتبار (۹۰٪ باقیمانده) = کارمزد ظهرنویسی اسناد

۴ هزینه ارسال SWIFT

۵ هزینه تمبر مالیاتی

۶ کارمزد ثبت سفارش

۷ حق بیمه باربری

۸ هزینه بازرسی

هزینه بازرسی معمولاً بر مبنای خدمات ارائه شده تعیین می‌گردد. اگر این هزینه بر طبق کل ارزش کالا برآورد شود به‌طور کلی کمتر از نیم درصد کل ارزش محاسبه می‌شود، اما اگر بازرسی شامل فرایندهای پیچیده باشد هزینه با توافق دو طرف تعیین می‌گردد.

۹ هزینه‌های گمرکی

الف) هزینه‌های نوع اول: هزینه‌هایی که در گمرک پرداخت می‌گردد:

۱ هزینه حقوق ورودی

مجموع حقوق گمرکی به اضافه سود بازرگانی را می‌گویند. وجوهی که گمرک از واردات کالا بنا بر تصویب دولت اخذ می‌کند. تعرفه گمرکی بستگی به نوع کالا و سیاست دولت دارد که نرخ تعرفه براساس جدول تعریف گمرکی مصوب ابلاغی هیئت وزیران برای سال ۱۳۹۷ تعیین و حقوق ورودی محاسبه می‌گردد.

(ارزش پروفورما $\times$ نرخ رسمی ارز $\times$ درصد تعریف کالا) = حقوق ورودی یا حقوق گمرکی

۲ حق هلال احمر

حقوق ورودی $\times ۱\%$ = حق هلال احمر

۳ مالیات بر ارزش افزوده (۶ درصد مالیات و ۳ درصد عوارض)

(ارزش پروفورما یا ارزش گمرکی قلم کالا + حقوق ورودی) $\times 6\%$ = مالیات

(ارزش پروفورما یا ارزش گمرکی قلم کالا + حقوق ورودی) $\times 3\%$ = عوارض

ب) هزینه‌های نوع دوم: هزینه‌هایی که خارج از گمرک پرداخت می‌گردد:

۱ هزینه صدور ترخیصیه به کشتیرانی

۲ هزینه حق توقف کالا در انبار تا وقت صدور ترخیصیه

۳ سپرده‌گذاری وثیقه کانتینر (در صورتی که بار در کانتینر باشد)

ج) هزینه‌های نوع سوم: هزینه‌هایی که همراه با گمرک می‌بایستی پرداخت گردد:

۱ هزینه‌های کوچک از قبیل: قبض انبار الکترونیکی، پرینت اظهارنامه، لاک و مهر و غیره ...

۲ هزینه آزمایشگاه (در صورتی که کالا اجبار به آزمایشگاه داشته باشد)

۳ هزینه استاندارد

۴ هزینه انبارداری و صدور بیجک براساس جدول شرکت‌های انبارهای عمومی

د) هزینه‌های نوع چهارم: هزینه‌هایی که هم‌زمان با ترخیص کالا پرداخت می‌گردد:

۱ هزینه‌های حق الزحمه ترخیص کار جهت ترخیص کالا.

توضیحات در مورد پروانه گمرکی:

هر محموله وارداتی باید برای خروج قانونی از گمرک، مبالغی را جهت دریافت پروانه گمرکی به گمرک پرداخت نماید. این مبالغ شامل حقوق ورودی (Import Duty)، مالیات بر ارزش افزوده (Value Added TAX) و حق هلال احمر هستند که محاسبات این مبالغ همگی در پروانه گمرکی به شرح زیر آورده می‌شود.

۲۰

پیش پرداخت ارزی در اعتبار اسنادی

فعالیت

شما با پیش پرداخت‌ها آشنایی دارید، جزء کدام اقلام هستند؟ به نظر شما پیش پرداخت ارزی به چه معناست؟

پرداخت بخشی از وجه اعتبار اسنادی به صورت پیش پرداخت به ذی نفع در صورت تأمین وجه ریالی/ارزی توسط خریدار حداکثر تا ۲۵٪ مبلغ اعتبار اسنادی در مقابل اخذ ضمانت نامه بدون قید و شرط معتبر بانکی به همان میزان با درج در شرایط اعتبار اسنادی بلامانع است. پیش پرداخت بیش از ۲۵ درصد وجه اعتبار اسنادی به ذی نفع در مقابل اخذ ضمانت نامه بدون قید و شرط معتبر بانکی به همان میزان با ارائه دلایل کافی می بایست جهت رسیدگی به اداره مقررات ارزی بانک مرکزی منعکس گردد.

انواع مجوزهای مربوط به سفارشات خرید خارجی و گشایش اعتبارات اسنادی

فعالیت

برای گشایش اعتبارات اسنادی چه مجوزهایی لازم است؟ بحث کنید.

۱ گواهی مبدأ

سندی است که مبین نام کشور سازنده کالا در آن می باشد و این فرم توسط اتاق بازرگانی محل تکمیل و گواهی می شود.

۲ لیست بسته بندی

این سند نشان دهنده تعداد کالاهای موجود در هر کارتن پالت و یا هر نوع بسته بندی مورد توافق خریدار و فروشنده می باشد. این سند در هنگام ترخیص کالا در گمرک فروشنده و خریدار بسیار اهمیت دارد.

۳ گواهی بازرسی کالا

از دغدغه های دائمی فروشندگان و خصوصاً خریداران هنگام انجام معامله بین المللی عدم اعتماد به طرف مقابل می باشد. شرکت های بازرسی ابزاری هستند که از طریق آنها خریدار می تواند از صحت کیفیت و مقدار کالای مورد حمل اطمینان حاصل کند. ۱۱ نوع گواهی بازرسی ممکن است صادر شود که مهم ترین آنها گواهی بازرسی کالا (کمی و کیفی) COI و گواهی بازرسی قبل از حمل PSI می باشند. گواهی های بازرسی توسط مؤسسات بازرسی مستقلی که مورد تأیید بانک مرکزی می باشند با انتخاب خریدار صادر می گردد.

۴ گواهی بهداشت

این نوع گواهی ها برای خرید مواد غذایی و دامی می باشد که توسط خریدار درخواست و گواهی مربوطه توسط وزارت بهداشت کشاورزی یا دامپروری کشور فروشنده تأیید و صادر می گردد.

۵ گواهی تجزیه کالا گواهی آنالیز

این گواهی مبین تجزیه مواد اولیه کالای مورد نظر می باشد که می بایست توسط یک آزمایشگاه مستقل و معتبر تأیید و صادر گردد.

۶ بارنامه

سندی است که حمل کننده یا نماینده وی پس از وصول کالا صادر می نماید حاکی از حمل کالای معینی از یک نقطه (مبدأ حمل) به نقطه دیگر (مقصد حمل) با وسیله حمل مورد توافق در مقابل کرایه حمل معینی می باشد.

۷ فاکتور کرایه حمل

سندی است که توسط شرکت حمل و نقل می‌بایست صادر و میزان کرایه حمل محل و نوع وسیله حمل در آن قید شده باشد و توسط فروشنده طبق شرایط اعتبار جهت معامله اسناد به بانک معامله کننده ارائه می‌شود. این سند باید به تأیید اتاق بازرگانی محل صدور برسد.

۸ مانیفست

عبارت است از فهرست کل بار حمل شده در یک وسیله حمل (کشتی - قطار - هواپیما). مانیفست شامل مشخصات تجاری کالا، که این مشخصات شامل: سند حمل، نام فرستنده، گیرنده، علائم تجاری و شماره‌ها، تعداد و نوع بسته‌ها، شرح و مقدار کالا است.

۹ ترخیصیه

سندی است که توسط شرکت حمل صادر می‌گردد. این سند پس از آنکه شرکت حمل مالکیت اسنادی واردکننده را احراز نموده، صادر شده و به وی یا نماینده قانونی وی تسلیم می‌گردد. دریافت این سند به این معناست که صاحب کالا با شرکت حمل تسویه حساب نموده و می‌تواند برای مقدمات انجام تشریفات گمرکی به گمرک مراجعه کند.

۱۰ قبض انبار

قبض انبار رسید تحویل کالا به گمرک است، که به واردکننده یا نماینده قانونی وی تسلیم می‌گردد. یا به عبارتی دیگر سندی است که توسط انباردار صادر می‌شود و نشان می‌دهد که کالا به چه تعداد و یا چه وزنی در کدام انبار نگهداری می‌شود.

۱۱ پروانه سبز گمرکی

سندی است که توسط گمرک صادر می‌شود. صدور این سند نشانه آن است که عملیات ارزیابی به اتمام رسیده و صاحب کالا با گمرک تسویه حساب نموده و می‌تواند مقدمات خروج کالای خود را از گمرک فراهم کند.

۱۲ پته گمرکی

همان پروانه سبز گمرکی است با این تفاوت که برای کالاهای با ارزش نازل که در حال حاضر حدود ۳۱۱ دلار تعیین گردیده صادر می‌گردد.

۱۳ بیجک انبار

سندی است که توسط انباردار برای صاحب کالا و یا نماینده قانونی وی پس از ترخیص کالا و رؤیت پروانه سبز گمرکی صادر می‌گردد. این سند نشان می‌دهد که کالا تحویل ذی‌نفع شده است و او می‌تواند برای بارگیری کالای خود اقدام نماید.

۱۴ کوتاژ

دفتری است که کلیه مشخصات و اطلاعات کالا، از روی اظهارنامه در آن درج می‌گردد. همچنین مراحل ارزیابی و حتی نام ارزیابان در آن ثبت می‌شود. شماره دفتر کوتاژ روی اظهارنامه، پروانه سبز گمرکی، قبوض درآمد، سپرده و... درج می‌گردد.

۱۵ فورس ماژور

در صورتی که حمل دریایی با کشتی باشد و در زمان بارگیری و یا تخلیه مشکلاتی از قبیل شورش، اعتصاب، جنگ و... به وجود آید کاپیتان کشتی می‌تواند از بارگیری و یا تخلیه خودداری کند. این مورد نیز باید در قرارداد مشخص شود و در زمان فورس ماژور طرفین باید بلافاصله موضوع را با تأیید اتاق بازرگانی محل به طرف دیگر به صورت کتبی اعلام نمایند.

۱۶ دموراژ

به طور کلی پرداخت هزینه کشتی که جهت بارگیری و تخلیه مجبور به توقف بیش از حد زمان توافق شده باشد را دموراژ می نامند. لذا به جهت اینکه بعد از حمل کالا با هزینه های سنگین دموراژ مواجه نشویم باید مدت زمانی که در بندر مبدأ برای بارگیری و مدت زمان لازم در بندر مقصد برای تخلیه را قبل از انعقاد قرارداد مورد بررسی قرار داده و سپس در قرارداد ذکر کنیم.

مجوز ترخیص کالای وارداتی

فعالیت

تحقیق کنید برای ترخیص کالاهای وارداتی چه مجوزهایی مورد نیاز است؟

برای بسیاری از کالاها لازم است قبل از واردات کالا نسبت به اخذ مجوز واردات کالا اقدام گردد. همچنین در اغلب موارد پس از اخذ مجوز واردات و کالا لازم است مجدداً نسبت به اخذ مجوز ترخیص کالا اقدام گردد. صدور مجوز مورد نیاز بسته به طبیعت کالا ممکن است به سازمان های مختلفی مربوط شود که اهم آنها عبارت است از: سازمان تنظیم مقررات رادیویی کشور (در خصوص کالاهای مخابراتی)، سازمان استاندارد (در خصوص کالاهای مشمول استاندارد اجباری)، سازمان دامپزشکی کشور (در خصوص دام و خوراک دام)، سازمان غذا و دارو (در خصوص محصولات آرایشی، بهداشتی و دارویی)، اداره کل تجهیزات پزشکی (در خصوص تجهیزات پزشکی) و...

۱ اخذ مجوز استاندارد

۲ مجوزهای ترخیص کالا

۱-۲ ترخیص کالا با مجوز استاندارد اجباری

۲-۲ ترخیص کالا با مجوز وزارت راه یا مجوز حمل کالا

۳-۲ ترخیص کالا با مجوز قرنطینه

۴-۲ ترخیص کالا با مجوز بهداشت

۵-۲ ترخیص کالا با مجوز ارشاد

۶-۲ ترخیص کالا با مجوز سازمان انرژی اتمی

۷-۲ مجوز مخابرات

عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی

فعالیت

به نظر شما حسابداری اعتبارات اسنادی چه شباهتی با حسابداری خرید کالا دارد؟ حسابداری اعتبارات اسنادی چه تفاوتی با حسابداری خرید کالا دارد؟

حساب سفارشات کالا

حساب سفارشات کالا معادل ریالی بهای ارزی اعتبارات اسنادی و هزینه‌های مرتبط با آن تا مرحله تحویل کالا با توجه به شرایط خرید را نشان می‌دهد به هنگام گشایش اعتبار اسنادی، پرداخت بهای کالای خریداری شده و هزینه‌های مربوطه به شرح زیر در این حساب مورد ثبت قرار می‌گیرد:

مبالغ پرداختی بابت بهای خرید کالا از خارج و هزینه‌های مرتبط با آن تا مرحله تملک کالا در این حساب سفارشات و اعتبارات اسنادی بدهکار و حساب موجودی نقد یا حساب‌های پرداختی بستانکار می‌گردد در تاریخ تملک کالا، این حساب به بهای تمام شده (مبالغ ارزی براساس نرخ تسعیر اولیه و مجموع هزینه‌های مرتبط تا مرحله تملک) بستانکار شده و در مقابل حساب موجودی کالا بدهکار می‌گردد.

در صورت واردات دارایی ثابت، مبالغ پرداختی بابت بهای خرید دارایی ثابت از خارج و هزینه‌های مرتبط با آن تا مرحله تملک دارایی در این حساب سفارشات و اعتبارات اسنادی بدهکار و حساب موجودی نقد یا حساب‌های پرداختی بستانکار می‌گردد. در تاریخ تملک دارایی، این حساب به بهای تمام شده (مبالغ ارزی براساس نرخ تسعیر اولیه و مجموع هزینه‌های مرتبط تا مرحله تملک) بستانکار شده و در مقابل حساب دارایی ثابت بدهکار می‌گردد.

عملیات حسابداری مربوط به اعتبارات اسنادی، در دفاتر واردکننده کالا (خریدار) به شرح زیر خلاصه شده است:

(دفتر روزنامه)

شرح سند حسابداری	حساب بدهکار	حساب بستانکار
۱ پرداخت بابت کارمزد ثبت سفارش	اعتبارات اسنادی	موجودی نقد
۲ واریز بابت سپرده ثبت سفارش	سپرده دریافتنی	موجودی نقد
۳ پرداخت بابت پیش‌پرداخت اعتبار	اعتبارات اسنادی	موجودی نقد
۴ پرداخت بابت کارمزد گشایش اعتبار	اعتبارات اسنادی	موجودی نقد
۵ پرداخت بابت هزینه‌های پستی و تلفکس	اعتبارات اسنادی	موجودی نقد
۶ پرداخت بابت بیمه کالا	اعتبارات اسنادی	موجودی نقد
۷ پرداختی بابت کارمزد تغییر شرایط سفارش	اعتبارات اسنادی	موجودی نقد
۸ واریز اعتبار پس از کسر پیش‌پرداخت	اعتبارات اسنادی	موجودی نقد
۹ پرداخت بابت ترخیص کالا و کرایه حمل	اعتبارات اسنادی	موجودی نقد
۱۰ برگشت بابت ثبت سفارش به حساب مشتری یا احتساب بابت پرداخت بخشی از اعتبار سفارش	موجودی نقد / اعتبارات اسنادی	سپرده دریافتنی
۱۱ برگشت بابت قسمتی از سفارش انجام نشده	موجودی نقد	اعتبارات اسنادی
۱۲ وصول خسارت از بیمه در شرایطی که بخشی از کالا خسارت دیده باشد	موجودی نقد	اعتبارات اسنادی
۱۳ ترخیص کالا از گمرک (بستن حساب سفارش)	موجودی مواد و کالا	اعتبارات اسنادی

همچنین حساب دفتر کل اعتبارات اسنادی به شرح زیر می باشد:

حساب اعتبارات اسنادی

۱ کارمزد ثبت سفارش	۷ واریز اعتبار پس از کسر پیش پرداخت
۲ پیش پرداخت ثبت سفارش	۸ پرداخت بابت ترخیص کالا و کرایه حمل
۳ کارمزد گشایش اعتبار	۹ احتساب سپرده بابت پرداخت بخشی از اعتبار سفارش
۴ هزینه های پستی و تلفکس	۱۰ برگشت قسمتی از سفارش
۵ هزینه بیمه کالا	۱۱ وصول خسارت از شرکت بیمه
۶ کارمزد تغییر شرایط سفارش	۱۲ ترخیص کالا از گمرک (بستن حساب اعتبارات اسنادی)

معمولاً در هنگام گشایش اعتبارات اسنادی، بانک عامل مبلغی تحت عنوان سپرده از مشتری دریافت و تا زمان ترخیص کالا نزد خود نگهداری می نماید (به این مبلغ نزد بانک عامل را سپرده های دریافتی می گویند).

❁ مثال:

در تاریخ ۱ تیر ماه ۱۳۹۶، شرکت شلمچه جهت واردات کالاهایی از کشور ژاپن به ارزش ۱۱۰'۰۰۰ دلار بر مبنای CIF، پیش فاکتور (پروفرما) دریافتی از فروشنده را به بانک ایران ارائه نمود. پس از موافقت اولیه بانک برای گشایش اعتبار اسنادی، به ترتیب عملیات زیر برای واردات کالاهای فوق صورت گرفته است: (فرض نرخ هر دلار ۱۲'۰۰۰ ریال و نرخ تعرفه گمرکی ۵ درصد)

۱ تیر ماه / با ثبت سفارش خرید کالا از کشور ژاپن در سامانه سازمان توسعه تجارت ایران کارمزد ثبت سفارش به مبلغ ۶۶۰'۰۰۰ ریال پرداخت شد.

۲ تیرماه / برداشت ۱۰ درصد به مبلغ ۱۳۲'۰۰۰'۰۰۰ ریال از حساب شرکت شلمچه بر مبنای ۱۰۰ درصد ارزش پروفرما بابت سپرده ثبت سفارش.

۲ تیرماه/ شرکت سفیر با ارائه مدارک لازم نسبت به گشایش اعتبار اسنادی شماره ۹۶/۱۰۰/۱۰۰ اقدام نمود. در این تاریخ بانک مبالغ زیر را از حساب شرکت برداشت نمود:

❶ کارمزد گشایش اعتبار ۱'۳۲۰'۰۰۰ ریال

❷ پیش پرداخت اعتبار (۲۰ درصد ارزش پروفرما) ۲۶۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال

هزینه‌های تلفکس به بانک کارگزار بابت اعلام گشایش اعتبار ۴۵'۰۰۰ ریال

۲۱ تیرماه / بانک مبلغ ۹۹۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال از حساب مشتری، شرکت شلمچه بابت تأمین وجه اعتبار برداشت نمود.

۲۹ تیرماه/ بانک اطلاع داد که وجه در تاریخ ۲۱ تیر توسط بانک کارگزار به فروشنده پرداخت شده و اسناد مذکور به بانک رسیده است. بانک بابت تأخیر در واریز وجه اسناد مبلغ ۴۰۰'۰۰۰ ریال از حساب شرکت برداشت نمود.

۳۰ تیرماه/ کارپرداز شرکت با مراجعه به بانک، اسناد لازم جهت ترخیص کالا را تحویل گرفت. بانک مبالغ زیر را از حساب شرکت برداشت نمود:

❶ کسری مبلغ اعتبار ۶۶۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال

❷ هزینه حواله ارزی (SWIFT) ۱۰۰'۰۰۰ ریال

۱۴ مردادماه/ پرداخت مبالغ ۷۲'۸۰۰'۰۰۰ ریال بابت هزینه‌های گمرکی و ۱۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال بابت هزینه‌های حق بیمه و ترخیص کالاها.

۱۸ مردادماه/ پرداخت مبلغ ۱۱'۵۰۰'۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل و تخلیه کالا در انبار شرکت.

۱۹ مرداد ماه/ ارائه برگ سبز گمرکی به بانک و استرداد سپرده ثبت سفارش به حساب شرکت. مطلوب است:

(الف) ثبت عملیات در دفتر روزنامه

(ب) تنظیم حساب اعتبارات اسنادی در دفتر کل

(ج) بستن حساب اعتبارات اسنادی در خاتمه عملیات

تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱۳۹۶ ۱ تیرماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (کارمزد ثبت سفارش اعتبار اسنادی شماره ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۱	۶۶۰'۰۰۰	۶۶۰'۰۰۰
۲ تیرماه	سپرده‌های دریافتنی موجودی نقد (سپرده ثبت سفارش اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۲	۱۳۲'۰۰۰'۰۰۰	۱۳۲'۰۰۰'۰۰۰
۲ تیرماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (کارمزد گشایش اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۳	۱'۳۲۰'۰۰۰	۱'۳۲۰'۰۰۰
۲ تیرماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (پیش پرداخت اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۴	۲۶۴'۰۰۰'۰۰۰	۲۶۴'۰۰۰'۰۰۰
۲ تیرماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (هزینه تلکس اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۵	۴۵'۰۰۰	۴۵'۰۰۰
۲۱ تیرماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (پرداخت وجه اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۶	۹۹۰'۰۰۰'۰۰۰	۹۹۰'۰۰۰'۰۰۰
۲۹ تیرماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (هزینه تأخیر واریز وجه اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۷	۴۰۰'۰۰۰	۴۰۰'۰۰۰
۳۰ تیرماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (پرداخت کسری مبلغ اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۸	۶۶'۰۰۰'۰۰۰	۶۶'۰۰۰'۰۰۰
۳۰ تیرماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (بابت هزینه حواله اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۹	۱۰۰'۰۰۰	۱۰۰'۰۰۰
۱۴ مرداد ماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (بابت هزینه‌های گمرکی و ترخیص اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۱۰	۸۲'۸۰۰'۰۰۰	۸۲'۸۰۰'۰۰۰
۱۸ مرداد ماه	اعتبارات اسنادی موجودی نقد (هزینه حمل اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۱۱	۱۱'۵۰۰'۰۰۰	۱۱'۵۰۰'۰۰۰
۱۹ مرداد ماه	موجودی نقد سپرده‌های دریافتنی (استرداد سپرده اعتبار اسنادی شماره ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۱۲	۱۳۲'۰۰۰'۰۰۰	۱۳۲'۰۰۰'۰۰۰
۱۹ مرداد ماه	موجودی مواد و کالا اعتبارات اسنادی (بابت بستن حساب اعتبار اسنادی شماره ۹۶/۱۰۰/۱۰۰)	۱۳	۱'۴۱۶'۸۲۵'۰۰۰	۱'۴۱۶'۸۲۵'۰۰۰

اعتبار اسنادی ۹۶/۱۰۰/۱۰۰

۱۴۱۶۸۱۵۰۰۰ (۱۳)	۶۶۰۰۰۰ (۱)
	۱۳۲۰۰۰۰ (۳)
	۲۶۴۰۰۰۰۰۰۰ (۴)
	۴۵۰۰۰ (۵)
	۹۹۰۰۰۰۰۰۰۰ (۶)
	۴۰۰۰۰۰ (۷)
	۶۶۰۰۰۰۰۰۰ (۸)
	۱۰۰۰۰۰۰ (۹)
	۸۲۸۰۰۰۰۰۰ (۱۰)
	۱۱۵۰۰۰۰۰۰ (۱۱)
<u>۱۴۱۶۸۱۵۰۰۰</u>	<u>۱۴۱۶۸۲۵۰۰۰</u>

مانده ۱۴۱۶۸۱۵۰۰۰ ریالی حساب اعتبار اسنادی، نشان‌دهنده بهای تمام شده کالاهای وارداتی است. با اتمام عملیات واردات کالا، مانده حساب اعتبار اسنادی بسته شده و به حساب موجودی کالا انتقال می‌یابد. حساب اعتبار اسنادی شماره ۹۶/۱۰۰/۱۰۰ در دفتر کل به شرح زیر است.

❖ تمرین‌ها

۱ در تاریخ ۳۱ شهریور ماه ۱۳۹۶، شرکت آزادگان برای واردات یک دستگاه ماشین‌آلات خط تولید سیمان از کشور ایتالیا به ارزش ۱۳۵۰۰۰ یورو به قیمت CIF با ارائه پیش‌فاکتور (پروفرما) به بانک ایران مراجعه نموده و درخواست گشایش اعتبارات اسنادی می‌نماید. (فرض نرخ هر یورو ۱۶۰۰۰ ریال و نرخ تعرفه گمرکی ۵ درصد)

در تاریخ ۳۱ شهریور ماه بابت ثبت سفارش خرید یک دستگاه ماشین‌آلات از کشور ایتالیا مبلغ نیم در هزار (۰/۰۰۰۵) حق ثبت سفارش از طریق سامانه سازمان توسعه تجارت ایران پرداخت گردید. در تاریخ ۱ مهرماه، بانک هزینه گشایش اعتبارات اسنادی به مبلغ یک در هزار ارزش پروفرما را از حساب شرکت برداشت می‌نماید و حساب اعتباری ۹۶/۲۰۰/۲۵۰ را گشایش می‌کند و همچنین بانک مبالغ زیر را از حساب شرکت برداشت می‌نماید:

۱ مبلغ ۱۰ درصد ارزش پروفرما بابت سپرده اعتبارات اسنادی.

۲ مبلغ ۴۳۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال بابت ۲۰ درصد پیش‌پرداخت اعتبارات اسنادی (بر مبنای ارزش پروفرما).
۱۰ مهر ماه/ برداشت مبلغ ۴۵۰۵۰۰ ریال بابت هزینه تلفکس توسط بانک.

۱۵ مهرماه/ بانک اطلاع داد که پیش پرداخت اعتبار اسنادی در تاریخ ۱ مهرماه، توسط بانک کارگزار به فروشنده پرداخت شده است. به مشتری، شرکت آزادگان اعلام نمود که نسبت به واریز مابقی وجه اعتبار اسنادی به میزان ۷۰ درصد ارزش پروفورما (پس از کسر سپرده اعتبار) به مبلغ ۱'۵۱۲'۰۰۰'۰۰۰ ریال اقدام لازم را انجام دهد که در تاریخ مذکور شرکت آزادگان مبلغ درخواست شده را در حساب جاری خود کارسازی نمود.

۲۷ مهرماه/ بانک به مشتری اطلاع داد وجه اعتبار اسنادی شماره ۹۶/۲۰۰/۲۵۰ به صورت ۱۰۰ درصد توسط بانک کارگزار به فروشنده پرداخت شده است و اسناد حمل به بانک ارائه شده است. نماینده شرکت با حضور در بانک عامل اسناد حمل ماشین آلات را تحویل گرفت و همچنین بانک مبلغ ۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال بابت هزینه حواله ارزی (SWIFT) از حساب مشتری برداشت نمود.

۲۹ مهرماه/ شرکت با پرداخت مبالغ ۱۰۸'۴۰۰'۰۰۰ ریال بابت هزینه های گمرکی، ۱۲'۲۵۰'۰۰۰ ریال بابت هزینه های حق بیمه و ترخیص کالا و ۱۳'۵۰۰'۰۰۰ ریال هزینه حمل، دستگاه مذکور را جهت نصب و راه اندازی به کارخانه انتقال داد.

۳۰ مهرماه/ شرکت یک نسخه از برگ گمرکی و ترخیص ماشین آلات را به بانک عامل ارائه نمود. مطلوب است:

الف) ثبت عملیات فوق در دفتر روزنامه

ب) تنظیم حساب اعتبارات اسنادی در دفتر کل

ج) بستن حساب اعتبارات اسنادی در خاتمه عملیات واردات

۲ در تاریخ ۲۷ آبان ماه ۱۳۹۶ شرکت خرمشهر جهت واردات کالاهایی از کشور فرانسه به ارزش ۱۴۹'۵۰۰ دلار به قیمت CIF، پروفورمای دریافتی از فروشنده را به بانک ارائه نمود. پس از موافقت اولیه بانک برای گشایش اعتبارات اسنادی ترتیب عملیات زیر برای واردات کالاهای فوق صورت گرفته است: (فرض نرخ هر دلار ۱۲'۵۰۰ ریال و نرخ تعریف گمرکی ۵ درصد)

۲۹ آبان ماه/ مبلغ ۹۳۴'۳۷۵ ریال بابت کارمزد ثبت سفارش خرید کالا از کشور فرانسه از طریق سامانه سازمان توسعه تجارت ایران پرداخت شد.

۲۹ آبان ماه/ برداشت مبلغ ۱'۸۶۸'۷۵۰ ریال بابت کارمزد گشایش اعتبار از حساب شرکت خرمشهر بر مبنای ارزش پروفورما.

۳۰ آبان ماه/ شرکت خرمشهر با ارائه مدارک لازم به بانک عامل، نسبت به گشایش اعتبار اسنادی شماره ۹۶/۳۰۰/۴۰۰ اقدام نمود. در تاریخ مذکور بانک مبالغ زیر را از حساب مشتری برداشت نمود:

۱ مبلغ ۱۸۶'۸۷۵'۰۰۰ ریال بابت ۱۰ درصد سپرده اعتبار اسنادی. (بر مبنای ۱۰۰ درصد ارزش پروفورما)

۲ مبلغ ۲۰ درصد ارزش پروفورما بابت پیش پرداخت اعتبار اسنادی.

۱۰ آذرماه/ هزینه تلفکس به بانک کارگزار بابت اعلام گشایش اعتبار ۶۰'۱۵۰ ریال.

۱۵ آذرماه/ بانک به شرکت خرمشهر اطلاع داد که پیش پرداخت اعتبار اسنادی در تاریخ ۳۰ آبان ماه توسط بانک کارگزار به فروشنده پرداخت شده است. بانک به مشتری اعلام نمود نسبت به واریز مابقی وجه اعتبار اسنادی به مبلغ ۱'۳۰۸'۱۲۵'۰۰۰ ریال معادل ۷۰ درصد ارزش پروفورما به حساب جاری خود اقدام نماید که شرکت در تاریخ مذکور وجه درخواست شده بانک را به حساب جاری واریز نمود.

۲۰ آذرماه/ بانک اطلاع داد که سپرده اعتبار اسنادی به عنوان پرداخت قسمتی از وجه اعتبار به حساب اعتبار اسنادی شماره ۹۶/۳۰۰/۴۰۰ انتقال یافته است و همچنین ۱۰۰ درصد ارزش پروفرما توسط بانک کارگزار به فروشنده پرداخت و اسناد حمل به بانک ارسال شده است.

۲۱ آذرماه/ برداشت از حساب جاری مشتری به مبلغ ۱۰۰،۰۰۰ ریال بابت هزینه حواله ارزی (SWIFT)
۲۲ آذرماه/ پرداخت مبالغ ۹۳،۴۳۷،۵۰۰ ریال بابت هزینه های گمرکی و ۱۴،۳۵۰،۱۰۰ ریال بابت هزینه های حق بیمه و ترخیص کالاها.

۲۳ آذرماه/ پرداخت مبلغ ۱۵،۳۵۰،۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل و تخلیه کالاها.

۲۵ آذرماه/ شرکت یک نسخه از برگ گمرکی و ترخیص کالاها را به بانک عامل ارائه نمود.
مطلوب است:

الف) ثبت عملیات فوق در دفتر روزنامه

ب) تنظیم حساب اعتبارات اسنادی در دفتر کل

ج) بستن حساب اعتبارات اسنادی در خاتمه عملیات واردات

جدول ارزشیابی پودمان

عنوان پودمان فصل	تکالیف عملکردی (شایستگی‌ها)	استاندارد عملکرد (کیفیت)	نتایج	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره‌دهی)	نمره
اعتبارات اسنادی	تحلیل هزینه‌های سفارش کالای خارجی	اعتبارات اسنادی بر اساس اینکوترمز و ucp کارمزد ثبت سفارش کالا، بیمه‌نامه باربری کالای وارداتی، هزینه‌های گشایش اعتبار اسنادی، هزینه‌های صدور مجوزهای مربوطه، کنترل مستندات خرید کالای وارداتی، تخصیص پیش‌پرداخت کالای وارداتی، ثبت الباقی بهای کالای وارداتی و کارمزدهای مربوطه	بالاتر از حد انتظار	یک نمونه کار عملی در حد هنرجو	۳
	کاربرد بهای خرید کالای وارداتی (LC نقدی)		در حد انتظار	تحلیل هزینه‌های سفارش کالای خارجی و کاربرد بهای خرید کالای وارداتی (LC نقدی)	۲
			پایین‌تر از حد انتظار	یکی از دو تکلیف را انجام دهد	۱
نمره مستمر از ۵					
نمره شایستگی پودمان از ۳					
نمره پودمان از ۲۰					

پودمان ۳

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها

سرمایه‌گذاری به معنای «هوشمندانه‌تر کار کردن است، نه سخت‌تر کار کردن.» ما در شغل‌هایمان سخت کار می‌کنیم، خواه برای یک شرکت باشد و خواه برای کسب‌وکاری که خودمان راه‌اندازی کرده‌ایم. ما معمولاً ساعت‌های زیادی کار می‌کنیم که نیازمند فداکاری است و باعث افزایش استرس می‌شود. برداشتن بخشی از پولی که به‌سختی به‌دست آمده است و سرمایه‌گذاری آن برای نیازهای آینده، بهترین روش استفاده از پولی است که کسب کرده‌ایم. در این فصل زوایای این کار مورد بررسی قرار می‌گیرد.

راستی و رستگاری، برتری است.

حضرت علی (ع)

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها

چرا افراد جامعه باید اخلاق را رعایت کنند؟ چه عواملی باعث می‌شود من به عنوان یک انسان با دیگر من‌های انسانی بتوانم سلوک کنم؟

فعالیت

دلایل انجام سرمایه‌گذاری

پس از ارائه گزارش‌های مالی توسط حسابدار به مدیریت، مشخص شده که مبالغی از وجه نقد شرکت مازاد بر میزان مورد نیاز بوده است. به نظر شما چه باید کرد؟ بحث کنید.

فعالیت

سرمایه‌گذاری به اولویت‌گذاری برای پول‌تان مربوط می‌شود. پول خرج کردن کار ساده‌ای است و باعث ایجاد خوشی‌های زودگذر می‌شود، برای مثال می‌توانید پول‌تان را صرف خرید وسایل جدید برای خانه کنید، به یک سفر تفریحی هیجان‌انگیز بروید یا در یک رستوران گران‌قیمت شام بخورید. همه این کارها فوق‌العاده هستند و زندگی شما را لذت‌بخش‌تر می‌کنند اما سرمایه‌گذاری مستلزم اولویت بخشیدن به آینده مالی در برابر خواسته‌های کنونی است.

سرمایه‌گذاری راهی است برای اینکه در دورانی که درگیر زندگی روزمره هستید مقداری پول کنار بگذارید تا برای شما کار کند و در آینده از دست‌رنج کارتان بهره ببرید. در حقیقت، سرمایه‌گذاری ابزاری است برای اینکه آینده شادتری داشته باشید. به همین ترتیب واحدهای اقتصادی از قبیل اشخاص حقیقی و حقوقی باید به این مطلب توجه لازم را داشته باشند.

در برخی موارد ممکن است بخشی از وجوه نقد در اختیار واحد اقتصادی مازاد بر نیازمندی عملیاتی بوده و مدیریت آن واحد اقتصادی تصمیم می‌گیرد که این وجوه مازاد را سرمایه‌گذاری کند. بنابراین سرمایه‌گذاری می‌تواند با هدف استفاده از وجوه نقد راكد موقت و یا سرمایه‌گذاری بلندمدت به منظور افزایش سودآوری صورت گیرد. از این‌رو سرمایه‌گذاری می‌تواند حیطة وسیعی از سرمایه‌گذاری در دارایی‌ها از قبیل سهام، اوراق قرضه، اموال غیرمنقول، آثار هنری، فلزات گرانبها، جواهرآلات و... را شامل شود که در این فصل به حسابداری سرمایه‌گذاری در سهام و اوراق مشارکت تأکید گردیده که اصول ارائه شده برای سرمایه‌گذاری‌های بالا در مورد دیگر سرمایه‌گذاری‌ها نیز کاربرد دارد.

تعریف سرمایه‌گذاری

نوعی دارایی است که واحد اقتصادی برای افزایش منافع اقتصادی نگهداری می‌کند. منظور از منافع اقتصادی سود سهام، سود تضمین شده، افزایش ارزش سرمایه‌گذاری، اجاره یا مزایای ناشی از مناسبات تجاری (شامل اعمال نفوذ و کنترل بر واحدهای اقتصادی دیگر) می‌باشد.

طبقه‌بندی انواع سرمایه‌گذاری‌ها

به نظر شما یک واحد اقتصادی چه نوع سرمایه‌گذاری‌هایی را می‌تواند انجام دهد؟ بحث کنید.

فعالیت

۱ سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت (جاری): اگر سرمایه‌گذاری انجام شده توسط یک شرکت به منظور نگهداری برای مدت طولانی نباشد، به این نوع سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت گفته می‌شود. سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت دارای ویژگی‌های زیر هستند:

- دسترسی آنی به وجوه نقد در هنگام نیاز
- تأمین حداکثر سود ممکن از آن قسمت از وجوه نقدی که در کوتاه‌مدت مورد نیاز نیست.
- به حداقل رساندن احتمال زیان ناشی از افزایش قیمت‌ها و حفظ قدرت خرید پول

۲ سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت (غیر جاری): اگر سرمایه‌گذاری یک شرکت به قصد نگهداری برای مدت طولانی انجام گیرد به‌طوری که شرایط زیر برای آن وجود داشته باشد به این نوع سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری بلندمدت اطلاق می‌شود. این شرایط عبارت‌اند از:

- سرمایه‌گذاری‌هایی که برای اعمال نفوذ و کنترل سیاست‌های مالی و عملیاتی در واحد سرمایه‌پذیر انجام می‌شود.
- سرمایه‌گذاری‌هایی که برای حفظ و گسترش فعالیت‌ها و روابط تجاری انجام می‌شود.
- سرمایه‌گذاری‌هایی که نمی‌توان آنها را واگذار کرد یا واگذاری آنها نتایج قابل توجهی برای واحد اقتصادی سرمایه‌گذار دارد.

■ سرمایه‌گذاری‌هایی که با قصد استفاده مستمر توسط واحد تجاری نگهداری می‌شود و هدف از آن کسب درآمد یا رشد سرمایه می‌باشد.

اگر سرمایه‌گذار بتواند یک نفر از اعضای هیئت مدیره شرکت سرمایه‌پذیر را انتخاب نماید یا اجازه مشارکت مؤثر در سیاست‌گذاری شرکت سرمایه‌پذیر را داشته باشد، در این صورت دارای نفوذ در شرکت سرمایه‌پذیر است. معمولاً هنگامی که سرمایه‌گذار حداقل ۲۰ درصد از قدرت رأی در واحد سرمایه‌پذیر را داشته باشد، دارای نفوذ در شرکت سرمایه‌پذیر است. چنانچه سرمایه‌گذار بتواند اکثریت اعضای هیئت مدیره را انتخاب نماید یا توانایی راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی شرکت سرمایه‌پذیر را داشته باشد، در این صورت دارای کنترل بر شرکت سرمایه‌پذیر است. معمولاً وقتی که سرمایه‌گذار حداقل ۵۰ درصد از قدرت رأی در واحد سرمایه‌پذیر را داشته باشد، دارای کنترل در شرکت سرمایه‌پذیر است.

فعالیت

به نظر شما چرا شرکت‌های سرمایه‌گذار درصد هستند که در شرکت‌های سرمایه‌پذیر نفوذ یا کنترل داشته باشند؟ بحث کنید.

انواع سرمایه‌گذاری‌ها از نظر دسترسی به بازار

فعالیت

به نظر شما چه نوع سرمایه‌گذاری‌هایی را می‌توان در بازار انجام داد؟ کدام یک از سرمایه‌گذاری‌ها دارای قیمت‌های معاملاتی معلوم هستند؟ آیا می‌دانید بورس اوراق بهادار چه جایی است؟ بحث کنید.

الف) سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله در بازار: نوعی سرمایه‌گذاری است که دارای بازاری فعال، آزاد و قابل دسترس بوده و عموم افراد بتوانند وارد بازار شده یا از آن خارج شوند. قیمت‌های معاملاتی در این نوع بازار معلوم و مشخص است. سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار یک نوع سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار محسوب می‌شود.

ب) سایر سرمایه‌گذاری‌ها: شامل سرمایه‌گذاری‌هایی است که به صورت خرید سهام سایر واحدهای تجاری و یا سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت بانکی می‌باشد. لازم به ذکر است سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار می‌تواند در قالب کوتاه‌مدت یا بلندمدت طبقه‌بندی شود. بنابراین سریع‌المعامله بودن ارتباطی با طبقه‌بندی سرمایه‌گذاری در قالب کوتاه‌مدت یا بلندمدت ندارد.

حسابداری تحصیل سرمایه گذاری ها

فعالیت

آیا تحصیل (خرید) سرمایه گذاری ها رویداد مالی است؟ آیا می تواند در معادله حسابداری اثر گذار باشد؟ توضیح دهید.

هر نوع سرمایه گذاری (چه کوتاه مدت و چه بلندمدت) در تاریخ تحصیل به بهای تمام شده در حساب ها ثبت می شود. بهای تمام شده سرمایه گذاری عبارت است از بهای خرید به اضافه کارمزد کارگزار، حق الزحمه مشاور و سایر مخارج مستقیمی که برای تحصیل سرمایه گذاری صرف می شود. اگر سرمایه گذاری در سهام به صورت نقد خریداری و تحصیل شود، در این صورت برای ثبت این رویداد، حساب سرمایه گذاری در دارایی مورد نظر بدهکار و حساب موجودی نقد بستانکار می گردد. اگر سرمایه گذاری در سهام در قبال واگذاری دارایی های غیر نقد از جمله زمین، ساختمان و... باشد، بهای تمام شده سرمایه گذاری معادل ارزش منصفانه دارایی واگذار شده خواهد بود. البته چنانچه ارزش منصفانه سرمایه گذاری تحصیل شده با سهولت بیشتری قابل تعیین باشد، ارزش منصفانه سرمایه گذاری تحصیل شده به عنوان بهای تمام شده آن خواهد بود. برای ثبت این رویداد، حساب سرمایه گذاری در سهام مورد نظر بدهکار و حساب زمین یا ساختمان یا... بستانکار می گردد.

❖ مثال ۳-۱:

شرکت ایران در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد هزار سهم عادی ۲۰۰۰ ریالی شرکت تهران (غیربورسی) را از قرار هر سهم ۳۶۰۰ ریال خریداری نمود و مبلغ ۴۰،۰۰۰ ریال بابت کارمزد کارگزار و ۶۰،۰۰۰ ریال بابت حق الزحمه مشاور مالی پرداخت نمود. (سرمایه گذاری کوتاه مدت فرض شود)

مطلوب است:

انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه و دفتر کل به شکل T

$$۱۰۰۰۰ \times ۳۶۰۰ = ۳۶۰۰۰۰۰۰$$

بهای خرید سرمایه گذاری

$$۳۶۰۰۰۰۰۰ + ۴۰۰۰۰۰ + ۶۰۰۰۰۰ = ۳۷۰۰۰۰۰۰$$

بهای تمام شده سرمایه گذاری

۹۶/۰۱/۰۱

سرمایه گذاری کوتاه مدت - سایر سرمایه گذاری ها ۳۷۰۰۰۰۰۰

۳۷۰۰۰۰۰۰

موجودی نقد - بانک

سرمایه گذاری کوتاه مدت

۳۷۰۰۰۰۰۰

فعالیت

به نظر شما یک فرد سرمایه گذار از سرمایه گذاری در سهام شرکت ها چه درآمدهایی می تواند کسب کند؟

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها در طول مدت نگهداری آنها

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها در طول مدت نگهداری آنها شامل دریافت سود سهام و سود یا زیان ناشی از نوسانات قیمت بازار می‌باشد که در ادامه به تشریح آن پرداخته می‌شود.

دریافت سود سهام

در طول مدتی که سرمایه‌گذاری در اختیار واحد تجاری است ممکن است سود سهام بابت سرمایه‌گذاری انجام شده از شرکت سرمایه‌پذیر دریافت شود. درآمد (سود) حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام در هنگام تصویب مجمع عمومی شرکت سرمایه‌پذیر شناسایی می‌شود. به عبارت دیگر ممکن است این سود به صورت نقدی یا غیرنقدی یا سود سهمی بین صاحبان سهام توزیع گردد که در این صورت در تاریخ تصویب سود می‌بایست درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری در حساب‌ها ثبت شود.

مثال ۲-۳:

با توجه به اطلاعات مثال قبل، چنانچه مجمع عمومی عادی سالانه شرکت تهران در تاریخ ۱۳۹۷/۳/۱۸ اقدام به تصویب سود سهام نقدی به مبلغ هر سهم ۴۰۰ ریال نماید و این سود در تاریخ ۱۳۹۷/۷/۲۵ به صاحبان سهام پرداخت شود،

مطلوب است:

انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه و دفتر کل به شکل T

$$۱۰۰۰ \times ۴۰۰ = ۴۰۰٬۰۰۰$$

سود سهام قابل دریافت

۹۷/۳/۱۸:

۴۰۰٬۰۰۰

حساب‌های دریافتنی - سود سهام دریافتنی

۴۰۰٬۰۰۰

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها

تصویب سود سهام به مبلغ ۴۰۰ ریال برای هر سهم

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها		حساب‌های دریافتنی	
۳/۱۸	۴۰۰٬۰۰۰	۴۰۰٬۰۰۰	۳/۱۸

۹۷/۷/۲۵:

۴۰۰٬۰۰۰

موجودی نقد

۴۰۰٬۰۰۰

حساب‌های دریافتنی - سود سهام دریافتنی

دریافت سود سهام شرکت تهران

حساب‌های دریافتنی	
۷/۲۵	۴۰۰٬۰۰۰
	۴۰۰٬۰۰۰

سود سهمی (سهم جایزه): در برخی مواقع شرکت سرمایه‌پذیر به منظور حفظ نقدینگی به جای پرداخت سود نقدی، اقدام به توزیع سود سهمی (سهم جایزه) بین سهامداران خود می‌نماید. سود سهمی سودی است که به صورت سهام از محل سود انباشته، صرف سهام و یا اندوخته‌ها (به استثنای اندوخته قانونی) به نسبت تعداد سهام قبل از تصویب سود سهمی بین سهامداران توزیع می‌گردد. به عبارت دیگر توزیع سود سهمی همان افزایش سرمایه از محل سود انباشته یا صرف سهام یا اندوخته‌ها است.

ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در پایان سال مالی

سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت می‌بایست در پایان دوره مالی به یکی از دو روش زیر ارزیابی و در ترازنامه منعکس شود:

۱ روش ارزش بازار برای سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله یا خالص ارزش فروش برای سایر سرمایه‌گذاری‌ها

هنگامی که واحد تجاری دارای سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت سریع‌المعامله باشد و روش ارزش بازار برای سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله مورد استفاده قرار می‌گیرد، می‌بایست ارزش دفتری سرمایه‌گذاری مورد نظر را با ارزش بازار آن مورد مقایسه قرار داد و اختلاف بین این دو ارزش را در حساب‌ها ثبت نمود. چنانچه واحد تجاری دارای سایر سرمایه‌گذاری‌ها باشد و از روش خالص ارزش فروش برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت استفاده نماید، در این صورت می‌بایست ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌ها را با خالص ارزش فروش آن در تاریخ ارزیابی، مورد مقایسه قرار داد، افزایش و کاهش ارزش سرمایه‌گذاری را در حساب‌ها ثبت کرد.

۲ روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش

در این روش بهای تمام شده سرمایه‌گذاری با خالص ارزش فروش سرمایه‌گذاری مورد نظر مقایسه می‌شود. برای محاسبه خالص ارزش سرمایه‌گذاری از دستور زیر استفاده می‌نماییم:

هزینه‌های مربوط به فروش - ارزش فروش در بازار = خالص ارزش فروش

نه سود داریم نه زیان $\Rightarrow$ بهای تمام شده سرمایه‌گذاری = خالص ارزش فروش: اگر
 ثبت نمی‌شود $\Rightarrow$ افزایش ارزش داریم $\Rightarrow$ بهای تمام شده سرمایه‌گذاری > خالص ارزش فروش: اگر
 ثبت می‌شود $\Rightarrow$ کاهش ارزش داریم $\Rightarrow$ بهای تمام شده سرمایه‌گذاری < خالص ارزش فروش: اگر

بنابراین فقط برای حالت سوم باید ثبت زیر را انجام داد:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها   xxx
 ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها   xxx

اگر در سال مالی بعد از خرید سرمایه‌گذاری، بهای تمام شده آن از مبلغ خالص ارزش فروش بیشتر باشد، ذخیره قابل ثبت در حساب‌ها، اختلاف بین مبلغ تفاوت بین بهای تمام شده و خالص ارزش فروش با مانده ذخیره سال قبل خواهد بود و ثبت آن به صورت زیر می‌باشد:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها   ×××
 ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها   ×××

اما چنانچه در سال مالی بعد از خرید سرمایه‌گذاری، بهای تمام شده از مبلغ خالص ارزش فروش آن کمتر باشد، ذخیره قابل برگشت از حساب‌ها، اختلاف بین بهای تمام شده سرمایه‌گذاری و مانده ذخیره سال قبل خواهد بود. به عبارت دیگر، اختلاف بین دو مبلغ مذکور از مانده حساب ذخیره کسر می‌شود و ثبت آن به صورت زیر است:

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری   ×××
 درآمد افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها   ×××

مثلاً اگر بهای تمام شده سرمایه‌گذاری در سهام یک شرکت ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال، و ارزش بازار آن در پایان سال اول ۷۰۰۰۰۰۰ ریال، در پایان سال دوم ۵۰۰۰۰۰۰ ریال، در پایان سال سوم ۶۰۰۰۰۰۰ ریال و در پایان سال چهارم ۱۰۵۰۰۰۰۰ ریال باشد، نحوه برخورد با این رویدادها به شرح جدول زیر است:

	بهای تمام شده	خالص ارزش فروش	تفاوت	مبلغ ذخیره لازم	مبلغ ذخیره انباشته
سال اول	۱۰۰۰۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰۰	(۳۰۰۰۰۰۰)	۳۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
سال دوم	۱۰۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	(۵۰۰۰۰۰۰)	۲۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰
سال سوم	۱۰۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	(۴۰۰۰۰۰۰)	(۱۰۰۰۰۰۰)	۴۰۰۰۰۰۰
سال چهارم	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	(۴۰۰۰۰۰۰)	-

❖ مثال ۳-۳:

شرکت ایران در تاریخ ۱۳۹۴/۰۱/۰۱ تعداد هزار سهم عادی ۲۰۰۰ ریالی شرکت تهران را از قرار هر سهم ۳۷۰۰ ریال خریداری نمود. با فرض اینکه در پایان سال مالی ۱۳۹۴ ارزش فروش سهام شرکت تهران برای هر سهم مبلغ ۳۸۰۰ ریال باشد،

مطلوب است:

محاسبه ذخیره لازم در حساب‌ها و ثبت مربوط به آن در دفتر روزنامه.
 از آنجا که بهای تمام شده سرمایه‌گذاری از خالص ارزش فروش آن کمتر است بنابراین نیازی به محاسبه ذخیره کاهش ارزش نیست و ثبتی ندارد.

❖ مثال ۳-۴:

باتوجه به اطلاعات مثال قبل و با فرض این که خالص ارزش فروش هر سهم شرکت تهران در پایان سال ۱۳۹۵ مبلغ ۳۳۰۰ ریال برای هر سهم باشد،

مطلوب است:

محاسبه ذخیره کاهش ارزش قابل ثبت در حساب‌ها.

$$۱۰۰۰ \times ۳۳۰۰ = ۳٬۳۰۰٬۰۰۰$$

خالص ارزش فروش تهران

$$۳٬۷۰۰٬۰۰۰ - ۳٬۳۰۰٬۰۰۰ = ۴۰۰٬۰۰۰$$

ذخیره کاهش ارزش قابل ثبت

$$۴۰۰٬۰۰۰$$

۹۵/۱۲/۲۹: هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

$$۴۰۰٬۰۰۰$$

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

ثبت هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری در سهام شرکت تهران

❖ مثال ۳-۵:

باتوجه به اطلاعات مثال قبل و با فرض اینکه خالص ارزش فروش سهام شرکت تهران در تاریخ ۹۶/۱۲/۲۹ مبلغ ۳۲۰۰ ریال برای هر سهم باشد و چنانچه خالص ارزش فروش هر سهم شرکت تهران در تاریخ ۹۷/۱۲/۲۹ مبلغ ۳۵۰۰ ریال باشد

مطلوب است:

الف) محاسبه ذخیره قابل ثبت در حساب‌ها در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

ب) ارائه ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت ایران

$$۱۰۰۰ \times ۳۲۰۰ = ۳٬۲۰۰٬۰۰۰ \quad ۳٬۷۰۰٬۰۰۰ - ۳٬۲۰۰٬۰۰۰ = ۵۰۰٬۰۰۰$$

ذخیره قابل ثبت

$$۴۰۰٬۰۰۰ - ۵۰۰٬۰۰۰ = (۱۰۰٬۰۰۰)$$

$$۱۰۰٬۰۰۰$$

۹۶/۱۲/۲۹: هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

$$۱۰۰٬۰۰۰$$

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

$$۱۰۰۰ \times ۳۵۰۰ = ۳٬۵۰۰٬۰۰۰ \quad ۳٬۷۰۰٬۰۰۰ - ۳٬۵۰۰٬۰۰۰ = ۲۰۰٬۰۰۰$$

$$۵۰۰٬۰۰۰ - ۲۰۰٬۰۰۰ = ۳۰۰٬۰۰۰$$

$$۳۰۰٬۰۰۰$$

۹۷/۱۲/۲۹: ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

$$۳۰۰٬۰۰۰$$

درآمد افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری

۹۵/۱۲/۲۹	۴۰۰٬۰۰۰	
۹۶/۱۲/۲۹	۱۰۰٬۰۰۰	
۹۷/۱۲/۲۹	۵۰۰٬۰۰۰	۳۰۰٬۰۰۰
	۲۰۰٬۰۰۰	

سبد سهام (پرتفوی)

نکته

همه تخم مرغ‌ها را در یک سبد نگذاریم.

فعالیت

یک شرکت سرمایه‌گذار تمام وجه نقد مازاد خود را فقط در سهام یک شرکت سرمایه‌پذیر سرمایه‌گذاری کرده است. شرکت سرمایه‌گذار می‌توانست وجه نقد خود را در سهام چند شرکت سرمایه‌گذار نیز سرمایه‌گذاری کند. به نظر شما کدام روش سرمایه‌گذاری دارای خطر کمتری می‌باشد؟

مجموعه‌ای از سهام‌هایی هستند که در تاریخ‌های مختلف خریداری شده و توسط سرمایه‌گذار نگهداری شده‌اند. هدف از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها، افزایش درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری می‌باشد. درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری می‌تواند به صورت دریافت سود سهام یا افزایش قیمت سهام باشد. در این مورد سرمایه‌گذار دو عامل را مورد توجه قرار می‌دهد تا به این هدف دست یابد:

■ تنوع بخشی به سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های مختلف سبد سرمایه‌گذاری

■ وزن سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های مختلف در سبد سرمایه‌گذاری

در مواردی که واحد تجاری دارای پرتفوی سرمایه‌گذاری است تک تک اقلام سرمایه‌گذاری موجود در پرتفوی از نظر مقایسه بهای تمام شده با خالص ارزش فروش، به صورت جداگانه مورد بررسی قرار نمی‌گیرد، بلکه سر جمع بهای تمام شده اقلام موجود در پرتفوی با سر جمع خالص ارزش فروش اقلام متناظر مورد مقایسه قرار می‌گیرد و ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها محاسبه می‌شود.

❖ مثال ۳-۶:

اطلاعات زیر مربوط به سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت می‌باشد. سرمایه‌گذاری‌های مذکور به عنوان سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله در بازار تلقی شده و شرکت برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌نماید.

نام شرکت سرمایه‌پذیر	بهای تمام شده	خالص ارزش فروش
شرکت کیهان	۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰	۱۲۳'۰۰۰'۰۰۰
شرکت جهان	۲۳۰'۰۰۰'۰۰۰	۲۰۱'۰۰۰'۰۰۰
شرکت آسیا	۳۱۲'۵۰۰'۰۰۰	۳۰۲'۰۰۰'۰۰۰
شرکت ایران	۷۴'۲۰۰'۰۰۰	۸۲'۴۰۰'۰۰۰
جمع	۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰	۷۰۸'۴۰۰'۰۰۰

مطلوب است:

الف) انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۹
 ب) چنانچه در پرتفوی جدید بهای تمام شده و خالص ارزش فروش مجموع سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت به ترتیب مبالغ ۸۲۰'۰۰۰'۰۰۰ و ۸۰۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ باشد، ثبت لازم در دفتر روزنامه را ارائه نمایید.

ج) اگر در پرتفوی جدید بهای تمام شده و خالص ارزش فروش مجموع سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ به ترتیب ۶۵۷'۰۰۰'۰۰۰ ریال خالص و ارزش فروش آنها ۶۴۷'۰۰۰'۰۰۰ ریال باشد، ثبت لازم در دفتر روزنامه را ارائه کنید.

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰
۲۳۰'۰۰۰'۰۰۰
۳۱۲'۵۰۰'۰۰۰
۷۴'۲۰۰'۰۰۰
۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰

$$۷۰۸'۴۰۰'۰۰۰ - ۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰ = (۸'۳۰۰'۰۰۰)$$

الف) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۴
 ۹۴/۱۲/۲۹

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۸'۳۰۰'۰۰۰
 ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۸'۳۰۰'۰۰۰

ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۸'۳۰۰'۰۰۰	۸'۳۰۰'۰۰۰

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۴

$$۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰ - ۸'۳۰۰'۰۰۰ = ۷۰۸'۴۰۰'۰۰۰$$

$$۸۰۴'۰۰۰'۰۰۰ - ۸۲۰'۰۰۰'۰۰۰ = (۱۶'۰۰۰'۰۰۰)$$

$$۱۶'۰۰۰'۰۰۰ - ۸'۳۰۰'۰۰۰ = ۷'۷۰۰'۰۰۰$$

ب) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۵

ذخیره قابل ثبت در سال ۱۳۹۵

۹۵/۱۲/۲۹:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۷۰۷۰۰۰۰۰۰
ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۷۷۰۰۰۰۰۰۰

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۷۰۷۰۰۰۰۰۰۰	۸۳۰۰۰۰۰۰۰ ۷۷۰۰۰۰۰۰۰ ۱۶۰۰۰۰۰۰۰

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۵

$$۸۲۰۰۰۰۰۰۰۰ - ۱۶۰۰۰۰۰۰۰ = ۸۰۴۰۰۰۰۰۰۰$$

$$۶۴۷۰۰۰۰۰۰۰ - ۶۵۷۰۰۰۰۰۰۰ = (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰)$$

$$۱۶۰۰۰۰۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰ = ۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰$$

ج) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۶

ذخیره قابل برگشت

۹۶/۱۲/۲۹:

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰
درآمد افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	درآمد حاصل از افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۶

$$۶۵۷۰۰۰۰۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ = ۶۴۷۰۰۰۰۰۰۰۰$$

ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت در پایان سال مالی

سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت می‌بایست در پایان دوره مالی به یکی از دو روش زیر ارزیابی و در ترازنامه منعکس شود:

بهای تمام شده پس از کسر ذخیره کاهش دائمی در ارزش

منظور از کاهش دائمی در ارزش، کاهشی است که انتظار بازیافت آن در بلندمدت نمی‌رود. در این روش ارزیابی سرمایه‌گذاری باید بر مبنای تک تک اقلام سرمایه‌گذاری انجام شود و از این رو، ذخیره کاهش ارزش بر مبنای تک تک اقلام سرمایه‌گذاری‌ها تعیین می‌شود.

❖ **مثال ۷-۳:** شرکت ستاره در ۱۵ شهریور ۱۳۹۶ برای اهداف بلندمدت اقدام به سرمایه‌گذاری‌های زیر می‌کند.

نام شرکت سرمایه‌پذیر	بهای تمام شده	ارزش بازار در پایان سال ۱۳۹۶	ارزش بازار در پایان سال ۱۳۹۷
شرکت ابوریحان	۷۵'۰۰۰'۰۰۰	۷۰'۰۰۰'۰۰۰	۷۴'۰۰۰'۰۰۰
شرکت خوارزمی	۸۲'۰۰۰'۰۰۰	۸۴'۰۰۰'۰۰۰	۸۱'۰۰۰'۰۰۰
شرکت رازی	۶'۰۰۰'۰۰۰	۸'۰۰۰'۰۰۰	۷'۰۰۰'۰۰۰
شرکت ابن سینا	۶۰'۰۰۰'۰۰۰	۵۸'۰۰۰'۰۰۰	۵۷'۰۰۰'۰۰۰

با فرض اینکه روش حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها، بهای تمام شده پس از کسر ذخیره کاهش دائمی در ارزش باشد،

مطلوب است: ارائه ثبت‌های لازم.

۱۳۹۶/۰۶/۱۵:

سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت ابوریحان	۷۵'۰۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت خوارزمی	۸۲'۰۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت رازی	۶'۰۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت ابن سینا	۶۰'۰۰۰'۰۰۰
موجودی نقد	۲۲۳'۰۰۰'۰۰۰

ثبت کاهش ارزش سرمایه‌گذاری بلندمدت در سهام شرکت‌ها

در پایان سال ۱۳۹۶ اگر ارزش سهام کمتر از بهای تمام شده باشد، کاهش ارزش محسوب شده و چنانچه این کاهش دائمی باشد، ثبت آن به شرح زیر خواهد بود:

۱۳۹۶/۱۲/۲۹:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	۷۰'۰۰۰'۰۰۰
ذخیره کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری شرکت ابوریحان	۵۰'۰۰۰'۰۰۰
ذخیره کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری شرکت ابن سینا	۲۰'۰۰۰'۰۰۰
ثبت کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌های شرکت ستاره	

هزینه کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری‌ها یک حساب سود و زیانی است. ذخیره کاهش ارزش نیز یک حساب دائمی است و در ترازنامه از مبلغ سرمایه‌گذاری کسر می‌شود.

ثبت‌های لازم در پایان سال ۱۳۹۷ با فرض آنکه کاهش ارزش رخ داده در سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها دائمی باشد به صورت زیر است:

۱۳۹۷/۱۲/۲۹:

ذخیره کاهش دائمی ارزش سرمایه‌گذاری‌ها شرکت ابوریحان	۴'۰۰۰'۰۰۰
درآمد حاصل از افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	۴'۰۰۰'۰۰۰
ثبت برگشت از ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	

۱۳۹۷/۱۲/۲۹:

۲'۰۰۰'۰۰۰	هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۱'۰۰۰'۰۰۰	ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها - شرکت خوارزمی
۱'۰۰۰'۰۰۰	ذخیره کاهش دائمی ارزش سرمایه‌گذاری‌ها - شرکت ابن سینا
	ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

تجدید ارزیابی

در این روش، سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت بر اساس مبلغ تجدید ارزیابی در ترازنامه منعکس می‌شوند. در مباحث پیشرفته سرمایه‌گذاری در این مورد بیشتر آموزش خواهید دید.

فروش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت

شرکت آلفا در سهام شرکت بتا سرمایه‌گذاری کرده است. اگر شرکت آلفا نیاز به منابع مالی داشته باشد می‌تواند سهام خریداری شده خود را بفروشد. در مورد سود یا زیان آن بحث کنید.

فعالیت

روش ارزیابی سرمایه‌گذاری نقش به‌سزایی در ثبت فروش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت دارد. چنانچه روش ارزیابی سرمایه‌گذاری ارزش بازار باشد، در هنگام فروش سرمایه‌گذاری لازم است ارزش دفتری مربوط به آن از حساب‌ها خارج شود. چنانچه روش ارزیابی، اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش باشد صرفاً بهای تمام شده سرمایه‌گذاری واگذار شده از حساب‌ها خارج می‌شود. لازم است بدانیم که سرمایه‌گذاری واگذار شده به مبلغ خالص دریافتی یا قابل دریافت در حساب‌ها منعکس می‌شود. به عبارت دیگر مبلغ خالص دریافتی عبارت است از قیمت فروش منهای کارمزد کارگزار، مالیات فروش و حق‌الزحمه مشاوره. در این صورت (چنانچه از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها استفاده می‌شود) لازم است خالص ارزش فروش با بهای تمام شده مورد مقایسه قرار گیرد. چنانچه بهای تمام شده کمتر از خالص ارزش فروش باشد، سود ناشی از واگذاری سرمایه‌گذاری وجود خواهد داشت و بر عکس.

❖ مثال ۸-۳:

شرکت گلپایگان سهام شرکت بهادران را در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۲۰ به مبلغ ۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال خریداری می‌کند (مبلغ ۳۰۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال آن ارزش سهام و ۶'۰۰۰'۰۰۰ ریال کارمزد کارگزار و ۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال حق‌الزحمه مشاور است). در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۵، ۴۰٪ سهام شرکت بهادران به مبلغ ۱۴۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال به فروش می‌رسد که از این بابت مبلغ ۲'۸۰۰'۰۰۰ ریال کارمزد کارگزار و ۷۰۰'۰۰۰ ریال مالیات فروش و ۱'۵۰۰'۰۰۰ ریال حق‌الزحمه مشاوره می‌باشد. مطلوب است: انجام کلیه ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت گلپایگان با توجه به این که روش ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها در این شرکت اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش می‌باشد.

۱۳۹۵/۵/۲۰

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰

موجودی نقد

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰

خرید سهام شرکت بهادران به صورت نقد

$$\frac{40}{100} \times 310'000'000 = 124'000'000$$

$$140'000'000 - 2'800'000 - 700'000 - 1'500'000 = 135'000'000$$

۱۳۹۶/۱۱/۱۵

موجودی نقد

۱۳۵'۰۰۰'۰۰۰

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۱۲۴'۰۰۰'۰۰۰

سود حاصل از فروش سهام

۱۱'۰۰۰'۰۰۰

فروش ۴۰٪ از سهام شرکت بهادران

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۱۲۴'۰۰۰'۰۰۰

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰

سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت

چرا بعد از انقلاب اسلامی انتشار اوراق قرضه ممنوع و اوراق مشارکت جایگزین آن گردید. در این مورد تحقیق کنید.

فعالیت

به نظر شما هدف سرمایه‌گذار از سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت چیست؟ هدف منتشرکننده اوراق مشارکت از جذب منابع از طریق صدور اوراق مشارکت چیست؟

فعالیت

اوراق مشارکت نوعی اوراق بدهی است که واحدهای اقتصادی برای جذب منابع دیگران منتشر می‌نمایند. این اوراق دارای سررسید معین و نرخ سود تضمین شده می‌باشند. به عبارت دیگر سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت، به معنای اعطای وام به منتشرکننده اوراق مشارکت است. یعنی شرکت سرمایه‌گذار با خرید اوراق مشارکت، وجه نقد مازاد بر نیاز خود را برای مدت معینی در اختیار منتشرکننده این اوراق قرار داده و در طرح‌ها و پروژه‌های آن مشارکت می‌نماید و در مقابل از درآمد سود تضمین شده اوراق مذکور برخوردار می‌شود.

خرید اوراق مشارکت: برای ثبت خرید اوراق مشارکت می‌بایست بهای تمام شده آن محاسبه شود. بهای تمام شده اوراق مشارکت شامل تمام مخارج ضروری برای خرید این سرمایه‌گذاری‌هاست. بهای تمام شده اوراق مشارکت شامل قیمت اوراق به علاوه کارمزد و کمیسیون‌های مربوط به خرید این اوراق می‌باشد.

❁ مثال ۳-۹:

شرکت گلستان در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ اقدام به خرید ۱۰۰ برگه اوراق مشارکت ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریالی شرکت بوستان به مبلغ ۱۰۵'۰۰۰'۰۰۰ ریال به علاوه ۳'۰۰۰'۰۰۰ ریال کارمزد نموده است. سررسید این اوراق ۵ ساله و نرخ سود تضمین شده آن ۱۵ درصد می‌باشد.

مطلوب است:

انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه شرکت گلستان.

۱۳۹۶/۰۱/۰۱:

۱۰۸'۰۰۰'۰۰۰

سرمایه گذاری در اوراق مشارکت

۱۰۸'۰۰۰'۰۰۰

موجودی نقد

خرید ۱۰۰ برگ اوراق مشارکت شرکت بوستان

سود تضمین شده اوراق مشارکت

معمولاً پرداخت سود اوراق مشارکت توسط منتشرکننده تضمین می شود و این سود می تواند توسط سرمایه گذار در مقاطع زمانی و سررسیدهای سه ماهه، شش ماهه یا سالانه دریافت شود. این سود به عنوان درآمد واحد سرمایه گذار محسوب شده و در سررسید مشخص شده قابل ثبت می باشد.

❖ مثال ۱۰-۳:

در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد ۲۰۰ برگه اوراق مشارکت ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریالی شرکت گیلان خریداری شده است و سررسید این اوراق ۵ ساله و نرخ سود تضمین شده آن ۱۵ درصد می باشد که در مقاطع زمانی ۶ ماهه قابل دریافت می باشد.

مطلوب است:

انجام ثبت های لازم در تاریخ های ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ در دفتر روزنامه شرکت سرمایه گذار.

$$200 \times 1'000'000 = 200'000'000$$

$$200'000'000 \times 15\% \times \frac{6}{12} = 15'000'000$$

۱۳۹۶/۰۶/۳۱:

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

موجودی نقد

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

درآمد سود تضمین شده

ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه اول

$$200'000'000 \times 15\% \times \frac{6}{12} = 15'000'000$$

در صورتی که پایان سال مالی شرکت سرمایه گذار ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ باشد و سود تضمین شده شش ماهه دوم در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ دریافت شود:

۱۳۹۶/۱۲/۲۹:

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

حساب های دریافتنی - سود تضمین شده اوراق مشارکت

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

درآمد سود تضمین شده

ثبت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم

شرکت سرمایه‌گذار طلب ناشی از درآمد سود تضمین شده را به‌عنوان حساب‌های دریافتی در ترازنامه پایان سال خود گزارش می‌کند. درآمد سود تضمین شده نیز تحت‌عنوان سایر درآمدهای غیرعملیاتی در صورت سود و زیان شرکت سرمایه‌گذار گزارش می‌شود.

۱۳۹۷/۰۱/۰۵

موجودی نقد

۱۵۰۰۰۰۰۰۰

۱۵۰۰۰۰۰۰۰

حساب‌های دریافتی - سود تضمین شده اوراق مشارکت

ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم

فروش اوراق مشارکت

وقتی شرکت سرمایه‌گذار اوراق مشارکت را می‌فروشد، حساب سرمایه‌گذاری به میزان بهای تمام شده اوراق مشارکت بستانکار می‌شود و هرگونه تفاوت در خالص مبلغ فروش (قیمت فروش منهای حق‌الزحمه کارگزار) و بهای تمام شده اوراق مشارکت را به عنوان سود یا زیان حاصل از فروش اوراق ثبت می‌نماید.

❖ مثال ۱۱-۳:

بهای فروش اوراق مشارکت شرکت گیلان در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ بعد از دریافت سود تضمین شده ۲۰۷۰۰۰۰۰۰۰ ریال است. بهای تمام شده اوراق مشارکت ۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال و حق‌الزحمه فروش توسط کارگزار ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال می‌باشد. مطلوب است: ثبت فروش اوراق قرضه

۲۰۵۰۰۰۰۰۰۰

۱۳۹۷/۰۱/۰۵: موجودی نقد

۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰

سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت

۵۰۰۰۰۰۰۰۰

سود حاصل از فروش اوراق مشارکت

ثبت فروش اوراق مشارکت شرکت گیلان همراه با سود

شرکت سرمایه‌گذار سود یا زیان حاصل از فروش سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت را تحت عنوان سایر درآمدها یا هزینه‌های غیرعملیاتی در صورت سود و زیان گزارش می‌کند.

❖ مثال ۱۲-۳:

در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد ۵۰ برگ اوراق مشارکت ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریالی ۱۰٪ به مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به‌علاوه ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال هزینه کارمزد خریداری می‌شود. سود تضمین شده هر ۶ ماه یک بار پرداخت می‌گردد.

در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تعداد ۲۰ برگ از اوراق مشارکت به مبلغ ۱۹۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به فروش رسیده و ۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال هزینه کارمزد پرداخت شده است. مطلوب است: انجام کلیه ثبت‌های لازم در تاریخ‌های ۱۳۹۶/۰۱/۰۱، ۱۳۹۶/۰۶/۳۱، ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۹.

۱۳۹۶/۰۱/۰۱: سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت ۵۱'۰۰۰'۰۰۰
 موجودی نقد ۵۱'۰۰۰'۰۰۰
 خرید ۵۰ برگ اوراق مشارکت به صورت نقد
 سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه اول $۵۰'۰۰۰'۰۰۰ \times ۱۰\% \times ۶/۱۲ = ۲'۵۰۰'۰۰۰$
 ۱۳۹۶/۰۶/۳۱: موجودی نقد ۲'۵۰۰'۰۰۰
 درآمد سود تضمین شده ۲'۵۰۰'۰۰۰
 ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت شش ماهه اول
 بهای تمام شده ۲۰ برگ اوراق مشارکت فروش رفته $۵۱'۰۰۰'۰۰۰ \times ۲۰/۵۰ = ۲۰'۴۰۰'۰۰۰$
 وجه نقد دریافتی بابت فروش اوراق $۱۹'۰۰۰'۰۰۰ - ۵۰۰'۰۰۰ = ۱۸'۵۰۰'۰۰۰$
 ۱۳۹۶/۰۷/۰۱: موجودی نقد ۱۸'۵۰۰'۰۰۰
 زیان فروش اوراق مشارکت ۱'۹۰۰'۰۰۰
 سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت ۲۰'۴۰۰'۰۰۰
 ثبت فروش ۲۰ برگ اوراق مشارکت همراه با زیان
 سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم $۳۰'۰۰۰'۰۰۰ \times ۱۰\% \times ۶/۱۲ = ۱'۵۰۰'۰۰۰$
 ۱۳۹۶/۱۲/۲۹: حساب‌های دریافتی - سود تضمین شده دریافتی ۱'۵۰۰'۰۰۰
 درآمد سود تضمین شده ۱'۵۰۰'۰۰۰
 ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت شش ماهه دوم

فعالیت

اگر شما حسابدار یک شرکت باشید، با توجه به مطالب خوانده شده این فصل چگونه می‌توانید به‌عنوان مشاور سرمایه‌گذاری به شرکت سرمایه‌گذار کمک کنید؟

تمرین‌ها

۱ اطلاعات مربوط به سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت شرکت نسرین که به‌عنوان سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار تلقی شده و به ارزش بازار ارزیابی می‌شوند، در پایان سال ۱۳۸۱ به‌شرح زیر است:

ارزش بازار	بهای تمام شده	
۴۴۰'۰۰۰	۴۰۰'۰۰۰	شرکت سحر
۴۸۰'۰۰۰	۵۰۰'۰۰۰	شرکت سپیده
۹۲۰'۰۰۰	۹۰۰'۰۰۰	جمع

مطلوب است:

الف) انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳X۱/۱۲/۲۹
 ب) با فرض این که نیمی از سهام سپیده در تاریخ ۱۳X۲/۴/۲۰ به مبلغ ۲۵۵۰۰۰۰ ریال به فروش برسد، ثبت لازم را در دفتر روزنامه انجام دهید.

۲ شرکت نسترن از سال ۱۳X۱ شروع به سرمایه‌گذاری کوتاه مدت وجوه راكد خود در سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار نمود. اطلاعات مربوط به خرید و فروش سهام در این شرکت به شرح زیر است:

سال ۱۳X۱:

- ۱ خرید تعداد ۲۰۰ سهم از سهام شرکت A به بهای تمام شده ۸۰۰۰۰۰ ریال
- ۲ خرید تعداد ۳۰۰ سهم از سهام شرکت B به بهای تمام شده ۷۵۰۰۰۰ ریال

سال ۱۳X۲:

- ۱ دریافت مبلغ ۶۰۰۰۰۰ ریال سود از شرکت A
- ۲ فروش کل سهام شرکت B به مبلغ خالص ۸۲۵۰۰۰۰ ریال
- ۳ خرید تعداد ۲۵۰ سهم از سهام شرکت C به بهای تمام شده ۶۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۴ خرید تعداد ۱۵۰ سهم از سهام شرکت D به بهای تمام شده ۲۴۰۰۰۰۰ ریال

سال ۱۳X۳:

- ۱ دریافت مبلغ ۸۰۰۰۰۰ ریال سود از شرکت A
- ۲ خرید تعداد ۲۰۰ سهم از سهام شرکت E به بهای تمام شده ۷۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۳ فروش کل سهام شرکت C به مبلغ خالص ۶۶۰۰۰۰۰ ریال

سال ۱۳X۴:

- ۱ فروش کل سهام شرکت A به مبلغ خالص ۷۹۰۰۰۰۰ ریال
- ۲ دریافت مبلغ ۴۵۰۰۰۰۰ ریال سود از شرکت D
- ۳ فروش کل سهام شرکت D به مبلغ خالص ۲۲۰۰۰۰۰ ریال
- ۴ خرید تعداد ۳۵۰ سهم از سهام شرکت F به بهای تمام شده ۷۷۰۰۰۰۰ ریال

ارزش بازار هر سهم شرکت‌های مذکور در پایان هر سال به شرح زیر است:

نام شرکت	سال ۱۳X۱	سال ۱۳X۲	سال ۱۳X۳	سال ۱۳X۴
A	۳'۸۰۰	۳'۷۵۰	۳'۸۰۰	
B	۲'۸۰۰			
C		۲'۵۰۰		
D		۱'۵۰۰	۱'۴۰۰	
E			۳'۵۵۰	۳'۶۰۰
F				۲'۳۰۰

شرکت نسترن برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در سهام از روش اقل بهای شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌کند.

مطلوب است:

الف) انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه برای سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۴
ب) تعیین نحوه انعکاس سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در ترازنامه پایان هر سال

۲ شرکت نیلوفر برای ارزیابی سرمایه‌گذاری کوتاه مدت در سهام سایر شرکت‌ها از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌کند. گردش حساب سرمایه‌گذاری در سهام شرکت نیوشا که تنها سرمایه‌گذاری انجام شده شرکت مزبور می‌باشد به شرح زیر است:

سرمایه‌گذاری در سهام شرکت نیوشا

خرید ۳۰۰ سهم از قرار هر سهم ۲۵۰۰ ریال	۷۵۰۰۰۰	دریافت سود سهام	۲۰۰۰۰۰
		وجوه حاصل از فروش ۱۰۰ سهم	۲۸۵۰۰۰۰

همچنین مبلغ ۱۵۰۰۰۰ ریال هزینه کارمزد ۳۰۰ سهم خریداری شده به حساب هزینه‌های متفرقه منظور شده است.

مطلوب است:

انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت نیلوفر به منظور اصلاح سرمایه‌گذاری در سهام شرکت نیوشا

۴ اطلاعات مربوط به مبادلات اوراق مشارکت شرکت راه آهن که توسط شرکت پارس خریداری شده به شرح زیر است:

۱۳۹۴/۰۱/۰۱ خرید ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال اوراق مشارکت ۵ ساله ۱۶٪ به ارزش اسمی
۱۳۹۴/۰۷/۰۱ دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه اول اوراق مشارکت
۱۳۹۴/۱۲/۲۹ سود تضمین شده ۶ ماهه دوم تحقق یافته اما دریافت نشده و در تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۱۰ دریافت می‌شود
۱۳۹۵/۰۱/۱۰ دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه دوم اوراق مشارکت
۱۳۹۶/۰۱/۰۱ فروش ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال اوراق مشارکت شرکت راه آهن به نرخ ۱۰۸ درصد که کارگزار مبلغ ۱۲۰۰۰۰۰ ریال بابت حق الزحمه کارگزاری و کمیسیون از مبلغ فروش اوراق کسر می‌کند.
۱۳۹۶/۰۷/۰۱ دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه پنجم اوراق مشارکت
۱۳۹۶/۱۲/۲۹ سود تضمین شده ۶ ماهه ششم تحقق یافته اما دریافت نشده و در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ دریافت می‌شود
۱۳۹۷/۰۱/۰۵ دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه ششم اوراق مشارکت

مطلوب است:

ثبت رویدادهای مالی در دفتر روزنامه شرکت پارس

۵ در فروردین ۱۳۹۵ مدیریت شرکت خوزستان به این نتیجه رسید که برای سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت در اوراق مشارکت و سهام، وجه نقد کافی در اختیار دارد. در طی سال ۱۳۹۵ مبادلات زیر به وقوع پیوسته است:
۱ اردیبهشت: خرید ۶۰۰۰ سهم شرکت اهواز به مبلغ ۳۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال به علاوه ۱۶۰۰۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری

۱ خرداد: خرید ۸۰۰۰ سهم شرکت دزفول به مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به علاوه ۱۰۰۰۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری

۱ تیر: خرید ۵۰۰ ورقه مشارکت ۱۰۰۰۰۰۰ ریالی ۸٪ شرکت خرمشهر به مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به علاوه ۵۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری (سود تضمین شده هر ۶ ماه یک بار در اول تیر و اول دی قابل پرداخت است).

۱ مهر: دریافت سود تقسیمی شرکت اهواز بابت هر سهم ۶۰۰ ریال

۱ آبان: فروش ۲۰۰۰ سهم از سهام شرکت اهواز به مبلغ هر سهم ۵۰۸۰۰ ریال منهای ۵۸۰۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری

۱ آذر: دریافت ۱۰۰ ریال سود تقسیمی بابت هر سهم شرکت دزفول

۱ دی: دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه اوراق مشارکت شرکت خرمشهر

۱ بهمن: فروش اوراق مشارکت شرکت خرمشهر به مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به علاوه ۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری

مطلوب است:

ثبت رویدادهای مالی مربوط در دفتر روزنامه و دفتر کل به شکل T

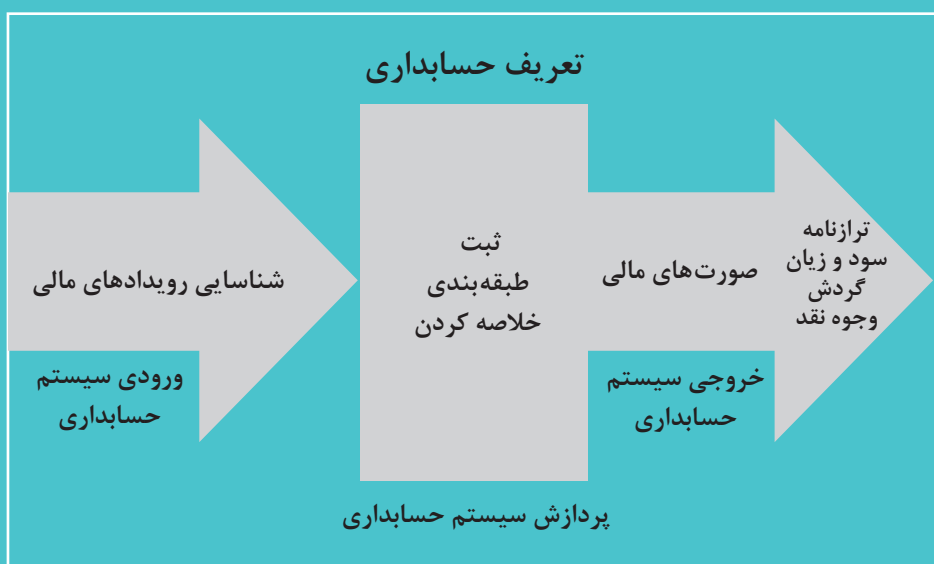
جدول ارزشیابی پودمان

نمره	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره‌دهی)	نتایج	استاندارد عملکرد (کیفیت)	تکالیف عملکردی (شایستگی‌ها)	عنوان پودمان فصل
۳	یک کار عملی در حد هنرجو	بالاتر از حد انتظار	بر اساس استانداردهای حسابداری	کاربرد خرید سرمایه‌گذاری	سود و سرمایه‌گذاری
۲	کاربرد خرید سرمایه‌گذاری و تحلیل دریافت سود سرمایه‌گذاری	در حد انتظار		تحلیل دریافت سود سرمایه‌گذاری	
۱	یکی از دو تکلیف را انجام دهد	پایین‌تر از حد انتظار			
	نمرهٔ مستمر از ۵				
	نمرهٔ شایستگی پودمان از ۳				
	نمرهٔ پودمان از ۲۰				

پودمان ۴

صورت‌های مالی

محصول نهایی فرایند حسابداری مالی، ارائه اطلاعات مالی به استفاده‌کنندگان مختلف، اعم از استفاده‌کنندگان داخلی و استفاده‌کنندگان خارج از واحد تجاری، در قالب گزارش‌های حسابداری است. آن گروه از گزارش‌های حسابداری که با هدف تأمین نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان خارج از واحد تجاری تهیه و ارائه می‌شود، در حیطه عمل گزارشگری مالی قرار می‌گیرد. صورت‌های مالی، بخش اصلی فرایند گزارشگری مالی را تشکیل می‌دهد. صورت‌های مالی حداقل به‌طور سالانه و در راستای رفع نیازهای مشترک اطلاعاتی طیف وسیعی از استفاده‌کنندگان تهیه و ارائه می‌شود. سایر گزارش‌های مالی از جمله گزارش‌های مالی با اهداف خاص، جزء صورت‌های مالی تلقی نمی‌شود.

در مورد ورودی‌ها، پردازش و خروجی‌های حسابداری به عنوان یک سیستم اطلاعاتی بحث و گفت‌وگو کنید.

هدف صورت‌های مالی

هدف صورت‌های مالی، ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی شده درباره وضعیت مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع شود. صورت‌های مالی همچنین نتایج ایفای وظیفه مباشرت مدیریت یا حسابداری آنها را در قبال منابعی که در اختیارشان قرار گرفته است، نشان می‌دهد. به‌منظور دستیابی به این هدف در صورت‌های مالی یک واحد تجاری اطلاعاتی درباره موارد زیر ارائه می‌شود:

الف) دارایی‌ها	ب) بدهی‌ها	ج) حقوق صاحبان سرمایه
د) درآمدها	ه) هزینه‌ها	و) جریان‌های نقدی.

این اطلاعات، همراه با سایر اطلاعات مندرج در یادداشت‌های توضیحی، استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی را در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی واحد تجاری و خصوصاً در زمان‌بندی و اطمینان از توانایی آن در ایجاد وجه نقد کمک می‌کند.

۱ به نظر شما چه اطلاعاتی می‌تواند در یادداشت‌های توضیحی همراه صورت‌های مالی افشا شود؟
با کمک هنرآموز پاسخ دهید.

۲ آیا در یک واحد اقتصادی حسابداری مسئول تهیه و ارائه صورت‌های مالی است؟

مسئولیت صورت‌های مالی

مسئولیت تهیه و ارائه صورت‌های مالی با هیئت مدیره یا سایر ارکان اداره‌کننده واحد تجاری است.

اجزای صورت‌های مالی

مجموعه کامل صورت‌های مالی شامل اجزای زیر است:

الف) صورت وضعیت مالی به تاریخ پایان دوره	ب) صورت سود و زیان برای دوره
پ) صورت سود و زیان جامع برای دوره	ت) صورت تغییرات در حقوق مالکانه برای دوره
ث) صورت جریان‌های نقدی برای دوره	

ج) یادداشت‌های توضیحی، شامل اهمیت رویه‌های حسابداری و سایر اطلاعات توضیحی
چ) اطلاعات مقایسه‌ای دوره قبل
ح) صورت وضعیت مالی به تاریخ ابتدای دوره قبل، چنانچه واحد تجاری یک رویه حسابداری را با تسری به گذشته به کار گیرد یا اقلام صورت‌های مالی را با تسری به گذشته تجدید ارائه نماید، یا اقلام صورت‌های مالی را تجدید طبقه‌بندی کند.

عنوان هریک از صورت‌های مالی باید شامل موارد زیر باشد:

الف) نام واحد گزارشگر و شکل حقوقی آن	ب) نام صورت مالی
ج) تاریخ و دوره زمانی گزارشگری	د) واحد پول گزارشگری
ه) سطح گرد کردن (رند کردن) مبالغ مندرج در صورت‌های مالی.	

عناصر صورت‌های مالی

صورت‌های مالی، اثرات مالی معاملات و سایر رویدادها را از طریق طبقه‌بندی کلی آنها برحسب خصوصیات اقتصادی آنها نشان می‌دهد. این طبقات کلی، عناصر صورت‌های مالی نام گرفته‌اند. ارائه این عناصر در ترازنامه و صورت سود و زیان، متضمن تقسیم آنها به طبقات فرعی است. به عنوان مثال دارایی‌ها و بدهی‌ها را می‌توان برحسب ماهیت یا کارکرد آنها در فعالیت تجاری طبقه‌بندی کرد تا ارائه اطلاعات به گونه‌ای ارائه شود که برای اهداف تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان حائز حداکثر فایده باشد. عناصر صورت‌های مالی عبارت‌اند از:

- دارایی
- بدهی
- حقوق صاحبان سهام
- درآمد
- هزینه
- آورده صاحبان سهام
- ستاده صاحبان سهام

ترازنامه

ترازنامه، وضعیت مالی یک واحد تجاری را که در برگیرنده منابع اقتصادی تحت کنترل آن، ساختار مالی آن، میزان نقدینگی و توان بازپرداخت بدهی‌ها و ظرفیت سازگاری آن با تغییرات محیط عملیاتی است، نشان می‌دهد. اطلاعات درباره وضعیت مالی در ترازنامه ارائه می‌شود. ترازنامه را همچنین صورت وضعیت مالی نیز گویند.

ترازنامه صورت‌حسابی است که وضعیت مالی واحد تجاری را در یک مقطع زمانی مشخص نشان می‌دهد. وضعیت مالی شامل اطلاعاتی در رابطه با دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام می‌باشد.

عناصر ترازنامه

ترازنامه صورت دارایی‌ها، بدهی‌ها و تفاوت این دو یعنی حقوق صاحبان سرمایه در یک مقطع زمانی مشخص است. ترازنامه نماد معادله اساسی حسابداری است:

$$\text{دارایی‌ها} = \text{بدهی‌ها} + \text{حقوق صاحبان سرمایه}$$

تعریف دارایی: عبارت است از حقوق نسبت به منافع اقتصادی آتی یا سایر راه‌های دستیابی مشروع به آن منافع که در نتیجه معاملات یا سایر رویدادهای گذشته به کنترل واحد تجاری درآمده است.

آیا ممکن است منابع اقتصادی برای واحد تجاری منفعت آتی داشته باشد اما به طور کامل تحت کنترل واحد تجاری نباشد؟ بحث کنید.

تعریف بدهی: بدهی عبارت از تعهد انتقال منافع اقتصادی توسط واحد تجاری ناشی از معاملات یا سایر رویدادهای گذشته است. تعریف بدهی مستلزم وجود تعهدی مبنی بر انتقال منافع اقتصادی است. بیشتر بدهی‌ها ناشی از تعهدات قانونی است. تعهد قانونی شرط کافی برای وجود بدهی است چرا که ذینفع می‌تواند بر خروج منافع اقتصادی جهت تسویه تعهد اصرار ورزد.

حقوق صاحبان سرمایه: عبارت از باقیمانده‌ای است که از کسر جمع بدهی‌های واحد تجاری از جمع دارایی‌های آن حاصل می‌شود.

ترازنامه باید حداقل حاوی اقلام اصلی زیر باشد

(الف) دارایی‌های ثابت مشهود	(ب) دارایی‌های نامشهود
(ج) سرمایه‌گذاری‌ها	(د) موجودی مواد و کالا
(ه) حساب‌ها و اسناد دریافتی تجاری و سایر حساب‌ها و اسناد دریافتی	
(و) موجودی نقد	
(ز) حساب‌ها و اسناد پرداختی تجاری و سایر حساب‌ها و اسناد پرداختی	
(ح) ذخیره مالیات	(ط) ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان
(ی) بدهی‌های بلند مدت	(ک) سرمایه
(ل) سود و زیان انباشته و اندوخته‌ها.	

اطلاعاتی که در یادداشت‌های توضیحی افشا می‌شود:

واحد تجاری باید طبقات فرعی اقلام اصلی را که متناسب با عملیات واحد تجاری طبقه بندی شده است، همراه با جزئیات در یادداشت‌های توضیحی افشا کند. در صورت لزوم، هر قلم فرعی باید بر حسب ماهیت به اقلام فرعی تری طبقه‌بندی شود و مبالغ پرداختی به/دریافتی از واحد تجاری، سایر واحدهای تجاری و سایر اشخاص باید به تفکیک جداگانه در یادداشت‌های توضیحی افشا شود.

طبقه‌بندی اقلام ترازنامه

اغلب واحدهای تجاری براساس استاندارد حسابداری شماره ۱۴ (نحوه ارائه دارایی‌ها و بدهی‌های جاری)، باید دارایی‌های جاری و بدهی‌های جاری را به‌عنوان طبقاتی جداگانه در ترازنامه منعکس کنند.

ترازنامه‌ای که در آن دارایی‌ها و بدهی‌ها به‌جاری و غیرجاری تقسیم بندی می‌شود، ترازنامه طبقه‌بندی شده نامیده می‌شود.

در ترازنامه‌های طبقه‌بندی نشده دارایی‌ها و بدهی‌ها بدون تفکیک به‌جاری و غیرجاری منعکس می‌شود. در برخی از کشورها، دارایی‌ها و بدهی‌ها به‌ترتیب نقدینگی ارائه می‌شود و در برخی دیگر دارایی‌هایی که نقدپذیری آنها کمتر است در ابتدا می‌آید. در ایران هر دو روش استفاده می‌شود ولی روش ارائه بر مبنای نقدینگی رایج‌تر است. استانداردهای حسابداری ایران الزام خاصی در این رابطه ندارد و هر دو روش قابل پذیرش می‌باشد.

در ترازنامه معمولاً دارایی‌ها به ترتیب کاهش نقدینگی، بدهی‌ها براساس تاریخ سررسید و حقوق صاحبان سهام برحسب کاهش بقا طبقه‌بندی و گزارش می‌شوند.

نکته

نحوه صحیح تهیه صورت‌های مالی به‌صورتی که اطلاعات مربوط به وضعیت مالی (دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه) و عملکرد مالی (درآمدها، هزینه‌ها و سودها و زیان‌های غیرعملیاتی) به شکل شفاف و مطلوبی در اختیار استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی قرار گیرد، از اهمیت زیادی برخوردار است.

دارایی‌های جاری

دارایی‌های جاری عبارت است از موجودی نقد و سایر دارایی‌هایی که به‌طور معقول انتظار می‌رود ظرف یک سال، به وجه نقد تبدیل شود، به فروش رود یا به مصرف برسد. موجودی نقد، سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت، حساب‌های دریافتی، اسناد دریافتی کوتاه مدت، موجودی‌های کالا و پیش پرداخت‌ها نمونه‌هایی از اقلام دارایی‌های جاری هستند. اقلام دارایی‌های جاری معمولاً به ترتیب کاهش نقدینگی در ترازنامه طبقه‌بندی می‌شوند.

دارایی‌های غیرجاری

دارایی‌های غیرجاری به اقلامی از دارایی گفته می‌شود که مؤسسه قصد نگهداری و استفاده از آنها را برای سال‌های متمادی دارد، مانند زمین، ساختمان، اثاثه اداری، وسایل نقلیه و اسناد دریافتی بلندمدت. دارایی‌های غیرجاری را دارایی‌های ثابت یا بلندمدت نیز می‌گویند. دارایی‌هایی که در یک مؤسسه جاری تلقی می‌شوند ممکن است در مؤسسه دیگری جزء دارایی‌های غیرجاری طبقه‌بندی گردند. مثلاً یک خودرو سواری در یک شرکت تولید سیمان جزء دارایی‌های غیرجاری و در یک شرکت تولید خودرو به‌مثابه محصول آن، جزء دارایی‌های جاری طبقه‌بندی می‌شود.

بدهی‌های جاری

بدهی‌های جاری تعهداتی هستند که انتظار می‌رود حداکثر طی یک سال آتی از محل دارایی‌های جاری یا ایجاد بدهی جاری دیگر تسویه یا بازپرداخت شوند. بدهی‌های جاری معمولاً به‌ترتیبی که تسویه خواهند شد در ترازنامه طبقه‌بندی می‌شوند. حساب‌های پرداختی، اسناد پرداختی کوتاه مدت، پیش دریافت‌ها و مالیات پرداختی نمونه‌هایی از بدهی‌های جاری هستند.

بدهی‌های غیرجاری

بدهی‌های غیرجاری تعهداتی هستند که انتظار نمی‌رود طی یک سال از محل دارایی‌های جاری یا ایجاد بدهی جاری دیگر تسویه یا بازپرداخت شوند. اوراق قرضه پرداختی و اسناد پرداختی بلندمدت نمونه‌هایی از بدهی‌های غیرجاری هستند.

سودمندی ترازنامه

ترازنامه با ارائه اطلاعاتی پیرامون دارایی‌ها و بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه، مبنایی را برای محاسبه بازده عملیات و ارزیابی ساختار سرمایه شرکت فراهم می‌کند. همچنین، استفاده کنندگان، برای تعیین ریسک شرکت و جریان‌های نقد آتی، از اطلاعات ترازنامه استفاده می‌کنند. در این رابطه، تحلیل‌گران از ترازنامه برای تعیین نقدینگی شرکت، توانایی پرداخت بدهی و انعطاف‌پذیری مالی استفاده می‌کنند.

همانطور که مطرح شد نقدینگی، مدت زمانی که انتظار می‌رود طی آن یک دارایی فروخته شده یا به‌گونه‌ای دیگر به وجه نقد تبدیل شود، یا مدت زمانی که انتظار می‌رود بدهی‌ها تسویه گردد را نشان می‌دهد. اعتباردهندگان به نسبت‌های نقدینگی کوتاه‌مدت، مانند نسبت وجوه نقد به بدهی‌های کوتاه‌مدت، علاقه‌مند هستند. این نسبت‌ها نشان می‌دهند که آیا یک شرکت منابع کافی برای پرداخت تعهدات جاری و سررسید شده در اختیار دارد. به‌صورت مشابه، سهام داران، نقدینگی را به‌منظور ارزیابی امکان تقسیم سود یا بازخرید سهام، مورد توجه قرار می‌دهند. به‌طور کلی، نقدینگی بالاتر، ریسک ورشکستگی (عدم توانایی پرداخت بدهی‌ها) شرکت را کاهش می‌دهد.

توانایی پرداخت بدهی، به معنی توانایی یک شرکت در پرداخت بدهی‌های خود در سررسید است. در سطح معینی از دارایی‌ها، شرکتی که در ساختار سرمایه خود از بدهی‌های کمتری استفاده کرده است، در پرداخت بدهی‌ها، از توانایی بالاتری برخوردار است. بنابراین، سطح بالاتر بدهی‌ها به معنی افزایش ریسک (مخاطره) شرکت است. زیرا احتمال عدم توانایی پرداخت بدهی‌ها در سررسید افزایش می‌یابد. نقدینگی و توانایی پرداخت بدهی، انعطاف‌پذیری مالی یک شرکت را تحت تاثیر قرار می‌دهند. انعطاف‌پذیری مالی، توانایی شرکت در انجام واکنش اثربخش، برای تغییر میزان و زمان‌بندی جریان‌های نقدی به نحوی که شرکت بتواند در مقابل نیازها و فرصت‌های غیرمنتظره واکنش نشان دهد را اندازه‌گیری می‌کند. برای مثال، شرکتی که دارای بدهی‌های متعددی است، توانایی و انعطاف‌پذیری چندانی در استفاده از فرصت‌های سرمایه‌گذاری مطلوب ندارد. زیرا، برای این شرکت، امکان استقراض بیشتر محدود است.

محدودیت‌های ترازنامه

برخی از مهم‌ترین محدودیت‌های ترازنامه به شرح زیر است:

- ۱ اغلب دارایی‌ها و بدهی‌هایی که در ترازنامه گزارش می‌شوند با استفاده از مبنای بهای تمام شده تاریخی اندازه‌گیری می‌شوند. در نتیجه، ترازنامه، اغلب به دلیل عدم گزارش ارزش‌های منصفانه، مورد انتقاد واقع شده است. برای مثال، شرکت‌های فعال در صنایع چوب، دارایی‌هایی مانند الوار در اختیار دارند که در اغلب زمان‌ها، امکان تعیین ارزش منصفانه (ارزش بازار) آنها وجود دارد. با این وجود، تا زمان فروش، صورت‌های مالی، هیچ‌گونه افزایشی در دارایی‌های این شرکت را نشان نمی‌دهد.
- ۲ در تعیین بسیاری از اقلام گزارش شده در ترازنامه، شرکت، از برخی قضاوت‌ها و برآوردها استفاده می‌کند. برای مثال یک شرکت خودروسازی در ترازنامه خود، میزان حساب‌های دریافتنی که وصول خواهد شد، عمر مفید انبارها و تعداد اتومبیل‌هایی که تحت گارانتی، مرجوع می‌شوند را تخمین می‌زند.
- ۳ ترازنامه بسیاری از اقلام دارای ارزش مالی که شرکت قادر به اندازه‌گیری معقولانه آنها نیست را حذف می‌نماید. برای مثال، دانش و مهارت پرسنل شرکت آلفا در توسعه تراشه‌های رایانه‌ای جدید، مهم‌ترین دارایی این شرکت بزرگ محسوب می‌شود. با این حال به دلیل اینکه شرکت آلفا نمی‌تواند، به طور قابل اتکایی، میزان ارزش پرسنل و سایر دارایی‌های نامشهود خود، مانند مشتریان دائمی و شهرت و اعتبار را اندازه‌گیری نماید، نمی‌تواند این اقلام را در ترازنامه خود شناسایی کند. به طور مشابه بسیاری از بدهی‌ها در ترازنامه گزارش نمی‌شوند.

مبنای اندازه‌گیری عناصر ترازنامه

در حسابداری کنونی، در شناسایی اولیه، ارزش تاریخی ملاک ثبت و پردازش اطلاعات مالی قرار می‌گیرد و اصولاً به همین جهت اغلب عنوان می‌گردد که صورت‌های مالی محصول سیستمی است که بر ارزش‌های تاریخی مبتنی است. اما در اینجا باید به این مسئله توجه جدی داشت که سیستم مبتنی بر ارزش‌های تاریخی شاید در پاره‌ای از موارد بتواند پاسخگوی نیازهای استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی باشد، اما در برخی از موارد دیگر، نظیر مطالبات، بدهی‌های برآوردی و یا دریافت دارایی به طور رایگان و یا در قالب معاوضه (که فاقد ارزش تاریخی می‌باشند)، خیلی مؤثر به نظر نمی‌آید. بنابراین لازم است علاوه بر ارزش تاریخی، از مبنای ارزش‌گذاری دیگری نیز در گزارش‌های مالی استفاده نمود.

در صورت وضعیت مالی (ترازنامه)، بنابر آنچه که توضیح داده شد، از مبنای متعددی جهت ارزش گذاری ارقام دارایی و بدهی می‌توان استفاده نمود. در ذیل نحوه ارزش گذاری ارقام ترازنامه به‌اختصار توضیح داده می‌شود:

سرفصل حساب	مبنای ارزش گذاری
موجودی نقد	ارزش جاری
حساب‌ها و اسناد دریافتنی	ارزش خالص بازیافتنی (بهای تمام شده پس از کسر ذخیره م.م.و)
موجودی‌ها	اقل بهای تمام شده یا قیمت بازار
سرمایه‌گذاری‌ها	برحسب نوع و ماهیت سرمایه‌گذاری از روش‌های بهای تمام شده، ارزش بازار و ارزش ویژه استفاده می‌شود.
اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات	به بهای تمام شده پس از کسر استهلاك انباشته و زیان دائمی ناشی از کاهش ارزش
دارایی‌های نامشهود	به بهای تمام شده پس از کسر استهلاك انباشته و زیان دائمی ناشی از کاهش ارزش
بدهی‌های جاری	ارزش سررسید
بدهی‌های بلندمدت	ارزش فعلی (ارزش روز)
حقوق صاحبان سهام	ارزش حقوق صاحبان سهام متأثر از مبنای به‌کار رفته در تعیین ارزش دارایی‌ها و بدهی‌ها می‌باشد.

شکل (فرمت) ارائه ترازنامه

سه شیوه معمول جهت تهیه ترازنامه وجود دارد:

- شکل حساب T:** شکل سنتی تهیه ترازنامه است در این شکل ارائه، دارایی‌ها در سمت راست ترازنامه و بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه، در بخش‌های جداگانه در سمت چپ نمایش داده می‌شوند.
- شکل گزارشی:** به روشی مشابه روش اول تهیه می‌شود با این تفاوت که در آن ابتدا دارایی‌ها نوشته شده و سپس بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام به‌جای انعکاس در سمت چپ ترازنامه، در ادامه دارایی‌ها آورده می‌شود.
- شکل وضعیت مالی:** تأکید آن بر سرمایه در گردش و نیز خالص دارایی‌هایی است که از محل حقوق صاحبان سهام، تأمین مالی شده است.

فرمت کلی ترازنامه در شکل وضعیت مالی

xxxxxx	دارایی‌های جاری
(xxxxxx)	کسر می‌شود: بدهی‌های جاری
xxxxxx	سرمایه در گردش
xxxxxx	دارایی‌های بلندمدت (به تفکیک)
xxxxxx	جمع
(xxxxxx)	کسر می‌شود: بدهی‌های بلندمدت
xxxxxx	خالص دارایی‌ها که از منابع زیر تأمین مالی شده
xxxxxx	حقوق صاحبان سهام (ارقام به تفکیک)

یکی از متداول‌ترین اشکال ارائه ترازنامه که توسط شرکت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، شکل حسابی T است. نمونه‌ای از این نحوه ارائه ترازنامه در ادامه آمده است.

شکل گزارشی: نحوه طبقه‌بندی و گزارش ارقام در شکل گزارشی مشابه شکل T ترازنامه است تنها با این تفاوت که در شکل گزارشی، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه به‌جای ارائه در سمت چپ دارایی‌ها، در زیر دارایی‌ها، فهرست‌بندی می‌شوند. نمونه‌ای از ترازنامه به شکل گزارشی، در ادامه بعد از شکل T ترازنامه آمده است.

مؤسسه
ترازنامه
در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۲

دارایی ها	یادداشت	۱۳۹۲/۱۲/۲۹	۱۳۹۱/۱۲/۲۹	بدهی ها و حقوق صاحبان سهام	یادداشت	۱۳۹۲/۱۲/۲۹	۱۳۹۱/۱۲/۲۹
		میلیون ریال	میلیون ریال			میلیون ریال	میلیون ریال
دارایی های جاری:				بدهی های جاری:			
۳ موجودی نقد		.....	.....	۱۴ پرداختنی های تجاری و غیرتجاری		.....	.....
۴ سرمایه گذاری های کوتاه مدت		.....	.....	۱۵ مالیات پرداختنی		.....	.....
۵ دریافتنی های تجاری و غیرتجاری		.....	.....	۱۶ سود سهام پرداختنی		.....	.....
۶ موجودی مواد و کالا		.....	.....	۱۷ تسهیلات مالی		.....	.....
۷ پیش پرداخت ها		.....	.....	۱۸ ذخایر		.....	.....
۸ دارایی های نگهداری شده برای فروش		.....	.....	۱۹ پیش دریافت ها		.....	.....
جمع دارایی های جاری		<u>.....</u>	<u>.....</u>	۸ بدهی های مرتبط با دارایی های نگهداری شده برای فروش		<u>.....</u>	<u>.....</u>
دارایی های غیرجاری:				جمع بدهی های جاری		<u>.....</u>	<u>.....</u>
۵ دریافتنی های بلندمدت		.....	.....	بدهی های غیرجاری:			
۹ سرمایه گذاری های بلندمدت		.....	.....	۱۴ پرداختنی های بلندمدت		.....	.....
۱۰ سرمایه گذاری در املاک		.....	.....	۱۷ تسهیلات مالی بلندمدت		.....	.....
۱۱ سرقتی و دارایی های نامشهود		.....	.....	۲۰ ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان		.....	.....
۱۲ دارایی های ثابت مشهود		.....	.....	جمع بدهی های غیرجاری		<u>.....</u>	<u>.....</u>
۱۳ سایر دارایی ها		.....	.....	جمع بدهی ها		<u>.....</u>	<u>.....</u>
جمع دارایی های غیرجاری		<u>.....</u>	<u>.....</u>	حقوق صاحبان سهام:			
				۲۱ سرمایه		.....	.....
				۲۲ اندوخته ها		.....	.....
				۲۳ سود انباشته		.....	.....
				جمع حقوق صاحبان سهام		<u>.....</u>	<u>.....</u>
جمع دارایی ها		<u>.....</u>	<u>.....</u>	جمع بدهی ها و حقوق صاحبان سهام		<u>.....</u>	<u>.....</u>

یادداشت های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است

مؤسسه.....
ترازنامه
در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۸۲

۱۳۸۱/۱۲/۲۹	۱۳۸۲/۱۲/۲۹	یادداشت
میلیون ریال	میلیون ریال	
xxxx	xxxx	دارایی‌های جاری:
xxxx	xxxx	موجودی نقد
xxxx	xxxx	سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت
xxxx	xxxx	دریافتنی‌های تجاری و غیر تجاری
xxxx	xxxx	موجودی مواد و کالا
xxxx	xxxx	پیش پرداخت‌ها
	xxxx xxxx	دارایی‌های نگهداری شده برای فروش
xxxx	xxxx	جمع دارایی‌های جاری
		دارایی‌های غیر جاری:
xxxx	xxxx	دریافتنی‌های بلند مدت
xxxx	xxxx	سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت
	xxxx xxxx	سرمایه‌گذاری در املاک
xxxx	xxxx	دارایی‌های نامشهود
	xxxx xxxx	دارایی‌های ثابت مشهود
xxxx	xxxx	سایر دارایی‌ها
xxxx	xxxx	جمع دارایی‌های غیر جاری
xxxx	xxxx	جمع دارایی‌ها
		بدهی‌های جاری:
xxxx	xxxx	پرداختنی‌های تجاری و غیر تجاری
xxxx	xxxx	مالیات پرداختنی
xxxx	xxxx	سود سهام پرداختنی
xxxx	xxxx	تسهیلات مالی
	xxxx xxxx	ذخایر
xxxx	xxxx	پیش دریافت‌ها
xxxx	xxxx	بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش
xxxx	xxxx	جمع بدهی‌های جاری
		بدهی‌های غیر جاری
xxxx	xxxx	پرداختنی‌های بلندمدت
xxxx	xxxx	تسهیلات مالی بلندمدت
xxxx	xxxx	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان
xxxx	xxxx	جمع بدهی‌های غیر جاری
		جمع بدهی‌ها xxxx
		حقوق صاحبان سرمایه
xxxx	xxxx	سرمایه
xxxx	xxxx	اندوخته‌ها
xxxx	xxxx	سود انباشته
xxxx	xxxx	جمع حقوق صاحبان سرمایه
xxxx	xxxx	جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه

❖ مثال

مانده حساب‌های شرکت ایران برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ ارائه شده است.

بستانکار	بدهکار
۱۸'۰۰۰'۰۰۰	وجه نقد ۱۴'۰۰۰'۰۰۰
۲۰'۰۰۰'۰۰۰	حساب‌های دریافتنی ۱۱'۰۰۰'۰۰۰
۱۰'۰۰۰'۰۰۰	موجودی کالا ۲۰'۰۰۰'۰۰۰
۴۰۰'۰۰۰'۰۰۰	پیش پرداخت بیمه ۵'۰۰۰'۰۰۰
۷'۰۰۰'۰۰۰	تجهیزات فروشگاه ۹۵'۰۰۰'۰۰۰
	زمین ۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰
	اثاثه ۶۷'۰۰۰'۰۰۰
	حق‌الامتیاز ۵۰'۰۰۰'۰۰۰
	اسناد دریافتنی بلندمدت ۳'۰۰۰'۰۰۰
	سرمایه‌گذاری بلندمدت در ۷۰'۰۰۰'۰۰۰
	اوراق مشارکت

ترازنامه طبقه‌بندی شده این شرکت را تهیه کنید.

شرکت بازرگانی ایران		ترازنامه	۲۹ اسفند ۱۳۹۶
		دارایی‌های جاری	
	۱۴۰۰۰۰۰۰۰	موجودی نقد	
	۱۱۰۰۰۰۰۰۰	حساب‌های دریافتنی خالص	
	۲۰۰۰۰۰۰۰۰	موجودی کالا	
	۵۰۰۰۰۰۰۰۰	پیش پرداخت بیمه	
۵۰۰۰۰۰۰۰۰		جمع دارایی‌های جاری	
		دارایی‌های غیر جاری	
	۳۰۰۰۰۰۰۰۰	اسناد دریافتنی بلندمدت	
	۷۰۰۰۰۰۰۰۰	سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت:	
		سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت	
	۵۰۰۰۰۰۰۰۰	دارایی‌های نامشهود:	
		حق الامتیاز	
	۱۲۰۰۰۰۰۰۰۰	دارایی‌های ثابت مشهود:	
		زمین	
	۹۵۰۰۰۰۰۰۰۰	تجهیزات فروشگاه	
۷۷۰۰۰۰۰۰۰۰	(۱۸۰۰۰۰۰۰۰۰)	کسر می‌شود: استهلاک انباشته تجهیزات	
	۶۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰	اثاثه	
۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰	(۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰)	کسر می‌شود: استهلاک انباشته اثاثه	
۲۵۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰		کل دارایی‌های ثابت مشهود	
۳۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰		جمع دارایی‌های غیر جاری	
۴۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰		جمع دارایی‌ها	
		بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	
		بدهی‌های جاری	
	۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰	حساب‌های پرداختنی	
		بدهی‌های غیر جاری	
	۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰	اسناد پرداختنی بلندمدت	
۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰		جمع بدهی‌ها	
		حقوق صاحبان سرمایه	
۴۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰		سرمایه	
۴۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰		جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	

صورت سود و زیان

یکی از گزارش‌های حسابداری که درآمدهای فروش و هزینه‌های یک دوره مالی را تلخیص می‌کند، صورت حساب سود و زیان نامیده می‌شود. از لحاظ فنی، صورت حساب سود و زیان در رده پایین تراز ترازنامه قرار می‌گیرد زیرا این صورت، مشروحاً اقلامی را منعکس می‌کند که نتیجه عملیات شخصیت حسابداری در یک دوره مالی است و موجب تغییر یکی از اقلام مشخص ترازنامه یعنی سود انباشته می‌گردد. هرچند، از دیدگاه عده‌ای از حسابداران و استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، اطلاعات مندرج در صورت حساب سود و زیان به مراتب مهم‌تر از اطلاعات منعکس در ترازنامه است زیرا صورت حساب سود و زیان، نتایج عملیات را گزارش می‌کند و دلایل سودآوری یا زیان‌دهی شخصیت حسابداری را نشان می‌دهد. اهمیت صورت حساب سود و زیان با این واقعیت نشان داده می‌شود که حسابداران هنگام تصمیم‌گیری برای اندازه‌گیری و ثبت یک رویداد مالی معین، معمولاً روشی را

انتخاب می‌کنند که حتی المقدور موجب تحریف اطلاعات مندرج در این صورت حساب نشود و از این لحاظ، صورت حساب سود و زیان را بر ترازنامه مقدم می‌شمارند.

صورت سود و زیان بیانگر نتایج عملیات مؤسسه طی یک دوره مالی می‌باشد. برای اندازه‌گیری نتایج عملیات یک مؤسسه باید درآمدها و هزینه‌های یک دوره مالی با هم مقابله شوند. به گزارشی که مقابله درآمدها و هزینه‌های یک دوره مالی در آن صورت می‌گیرد صورت سود و زیان گفته می‌شود. صورت سود و زیان از روی تراز آزمایشی اصلاح شده تهیه می‌شود. در صورت سود و زیان، ابتدا درآمدها نوشته می‌شود و سپس هزینه‌ها از آنها کسر می‌گردد. با کسر هزینه‌ها از درآمدها، سود (زیان) مؤسسه به دست می‌آید.

صورت سود و زیان باید حداقل حاوی اقلام اصلی زیر باشد:

الف) درآمدهای عملیاتی	ب) هزینه‌های عملیاتی
پ) سود یا زیان عملیاتی	ت) هزینه‌های مالی
ث) سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	ج) مالیات بر درآمد
چ) سود یا زیان فعالیت‌های عادی	خ) سود یا زیان خالص.

اطلاعاتی که در صورت سود و زیان یا در یادداشت‌های توضیحی افشا می‌شود:

برای برجسته کردن اجزای عملکرد مالی که ممکن است از نظر تکرار، توان ایجاد سود یا زیان و قابلیت پیش‌بینی با یکدیگر تفاوت داشته باشند، هزینه‌ها به طبقات فرعی تقسیم می‌شود. این طبقه‌بندی، به دو روش انجام می‌شود.

اولین روش طبقه‌بندی: روش «ماهیت هزینه» است. واحد تجاری، هزینه‌ها را براساس ماهیت آنها (برای مثال، استهلاک، مواد اولیه مصرف شده، هزینه حمل و نقل، هزینه مزایای کارکنان و هزینه‌های تبلیغات) در صورت سود و زیان تجمیع می‌کند و آنها را به کارکردهای واحد تجاری، تخصیص مجدد نمی‌دهد. به کارگیری این روش ساده است، زیرا تخصیص هزینه‌ها براساس کارکرد، ضرورتی ندارد. نمونه‌ای از طبقه‌بندی با استفاده از روش ماهیت هزینه به شرح زیر است:

درآمد عملیاتی	xxx
سایر درآمدها	xxx
مواد اولیه و ملزومات مصرف شده	x
هزینه مزایای کارکنان	x
هزینه استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود و دارایی‌های نامشهود	x
سایر هزینه‌ها	x
جمع هزینه‌ها	(x)
سود قبل از مالیات	xx

دومین روش طبقه‌بندی: روش «کارکرد هزینه» یا روش «بهای تمام شده فروش» است. در این روش هزینه‌ها براساس کارکرد آنها، به عنوان بخشی از بهای تمام شده فروش یا، برای مثال، هزینه‌های فروش یا هزینه‌های اداری طبقه‌بندی می‌شوند. در این روش، حداقل، واحد تجاری بهای تمام شده فروش را جدا از سایر هزینه‌ها افشا می‌کند. این روش در مقایسه با روش طبقه‌بندی هزینه‌ها براساس ماهیت، می‌تواند اطلاعات مربوط تری برای استفاده‌کنندگان فراهم کند، اما تخصیص هزینه‌ها به کارکردها، ممکن است مستلزم تخصیص اختیاری و اعمال قضاوت قابل ملاحظه باشد. نمونه‌ای از طبقه‌بندی با استفاده از روش کارکرد هزینه به شرح زیر است:

xxx	درآمد عملیاتی
(x)	بهای تمام شده فروش
xx	سود ناخالص
x	سایر درآمدها
(x)	هزینه‌های فروش
(x)	هزینه‌های اداری
(x)	سایر هزینه‌ها
<hr/>	
xx	سود قبل از مالیات

واحد تجاری که هزینه‌ها را براساس کارکرد طبقه‌بندی می‌کند، باید اطلاعات بیشتری درباره ماهیت هزینه‌ها، شامل هزینه استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود و دارایی‌های نامشهود و هزینه مزایای کارکنان، افشا کند. انتخاب روش کارکرد هزینه یا روش ماهیت هزینه، به عوامل تاریخی و ویژگی‌های صنعت و ماهیت واحد تجاری بستگی دارد. هر دو روش، میزان هزینه‌هایی را نشان می‌دهد که ممکن است به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، با تغییرات سطح فروش یا تولید واحد تجاری تغییر کند. از آنجا که هر یک از روش‌ها، در واحدهای تجاری مختلف، مزیت‌های متفاوتی دارد، استانداردهای حسابداری مدیریت را ملزم می‌کند نحوه ارائه‌ای را انتخاب کند که قابل اتکا و مربوط‌تر باشد. به هر حال، از آنجا که اطلاعات با ماهیت هزینه‌ها در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی مفید است، در صورت استفاده از روش طبقه‌بندی براساس کارکرد هزینه، افشای بیشتر الزامی است.

صورت سود و زیان چند مرحله‌ای

صورت سود و زیان چند مرحله‌ای، به این دلیل به این نام خوانده می‌شود که چندین مرحله در تعیین سود خالص را نشان می‌دهد. دو مرحله از این مراحل به فعالیت‌های عملیاتی اصلی شرکت مربوط است. همچنین، یک صورت سود و زیان چند مرحله‌ای بین **فعالیت‌های عملیاتی و فعالیت‌های غیرعملیاتی** تمایز قائل می‌شود. سرانجام، این صورت مالی، اجزای میانی سود (زیان) را برجسته می‌کند و گروه‌های فرعی هزینه‌ها را نشان می‌دهد. صورت سود و زیان چندمرحله‌ای با ارائه درآمد فروش آغاز می‌شود. پس از آن حساب‌های کاهنده درآمد فروش، شامل برگشت از فروش و تخفیفات و تخفیفات نقدی فروش، کسر می‌شود تا **فروش خالص** به‌دست آید. در ادامه بخش درآمد فروش صورت سود و زیان شرکت الف آمده است.

درآمد فروش	
۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	فروش
۲'۰۰۰'۰۰۰	کسر می‌شود: برگشت از فروش و تخفیفات
(۱۰'۰۰۰'۰۰۰)	تخفیفات نقدی فروش
۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰	فروش خالص

سود خالص

شرکت‌ها بهای تمام شده کالای فروش رفته را از درآمد فروش کسر می‌کنند تا **سود (زیان) ناخالص** به‌دست آید. شرکت‌ها برای این محاسبه از **فروش خالص** استفاده می‌کند. بر مبنای داده‌های فروش در بالا (فروش خالص ۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال) و بهای تمام شده کالای فروش رفته

تحت سیستم ثبت دائمی موجودی کالا
(فرض کنید ۶۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال است)،
سود ناخالص شرکت الف ۵۰'۰۰۰'۰۰۰
ریال خواهد شد. محاسبات به این قرار است:

فروش خالص	۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰
بهای تمام شده کالای فروش رفته	(۶۰'۰۰۰'۰۰۰)
سود ناخالص	۵۰'۰۰۰'۰۰۰

هزینه‌های عملیاتی و سود (زیان) عملیاتی

هزینه‌های عملیاتی بخش بعدی محاسبه سود (زیان) خالص یک شرکت بازرگانی است و هزینه‌هایی است که در فرایند کسب درآمد فروش، به‌وقوع پیوسته‌اند. این هزینه‌ها در شرکت‌های بازرگانی و خدماتی مشابه هستند. برای شرکت الف هزینه‌های عملیاتی ۱۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال است. شرکت سود (زیان) عملیاتی خود را با کسر کردن هزینه‌های عملیاتی از سود (زیان) ناخالص به‌دست می‌آورد. بنابراین، برای شرکت الف سود عملیاتی ۳۶'۰۰۰'۰۰۰ ریال است.

سود ناخالص	۵۰'۰۰۰'۰۰۰
هزینه‌های عملیاتی	(۱۴'۰۰۰'۰۰۰)
سود عملیاتی	۳۶'۰۰۰'۰۰۰

فعالیت‌های غیر عملیاتی

فعالیت‌های غیر عملیاتی، از درآمدها، هزینه‌ها، سودها و زیان‌های مختلفی تشکیل شده است که به‌عملیات اصلی شرکت مربوط نمی‌شوند. هنگامی که اقلام غیر عملیاتی وجود نداشته باشند، سود (زیان) عملیاتی همان سود (زیان) خالص است. بنابراین سود (زیان) عملیاتی به‌صورت شفاف‌ی نتایج عملیات عادی شرکت را مشخص می‌کند. نتایج فعالیت‌های غیر عملیاتی، در بخش سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی نشان داده می‌شوند.

سایر درآمدها و سودهای غیر عملیاتی

درآمد سود تضمین شده ناشی از اسناد دریافتنی و سپرده‌های بانکی
درآمد سود سهام ناشی از سرمایه‌گذاری در سهام سایر شرکت
درآمد اجاره ناشی از اجاره دادن زمین یا ساختمان
سود غیر عملیاتی ناشی از فروش دارایی‌های ثابت مشهود

سایر هزینه‌ها و زیان‌های غیر عملیاتی

هزینه سود تضمین شده اسناد پرداختنی و تسهیلات دریافتنی از بانک‌ها
خسارات حوادث ناشی از حوادث طبیعی یا انسانی
زیان‌های غیر عملیاتی ناشی از فروش یا کنارگذاری دارایی‌های ثابت مشهود
زیان‌های غیر عملیاتی ناشی از اعتصاب کارکنان و تأمین‌کنندگان مواد اولیه

از بین سود ناخالص، سود عملیاتی و سود خالص کدام‌یک بهتر می‌تواند نتیجه عملیات و کارایی فعالیت‌های واحد تجاری را نشان دهد بحث کنید.

شرکت‌های بازرگانی، فعالیت‌های غیرعملیاتی خود را در صورت سود و زیان بلافاصله پس از فعالیت‌های عملیاتی اصلی گزارش می‌کنند. صورت سود و زیان چند مرحله‌ای شرکت الف در ادامه آمده است.

شرکت الف		
صورت سود و زیان		
ارقام به ریال	برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶	
۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰		فروش ناخالص
	۲'۰۰۰'۰۰۰	کسر می‌شود: برگشت از فروش و تخفیفات
(۱۰'۰۰۰'۰۰۰)	۸'۰۰۰'۰۰۰	تخفیفات نقدی فروش
۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰		فروش خالص
(۶۰'۰۰۰'۰۰۰)		بهای تمام شده کالای فروش رفته
۵۰'۰۰۰'۰۰۰		سود ناخالص
		هزینه‌های عملیاتی
	۴'۰۰۰'۰۰۰	هزینه حقوق
	۱'۰۰۰'۰۰۰	هزینه آب و برق
	۱۶۰۰'۰۰۰	هزینه تبلیغات
	۱'۴۰۰'۰۰۰	هزینه استهلاک
	۴'۰۰۰'۰۰۰	هزینه حمل فروش
	۲'۰۰۰'۰۰۰	هزینه بیمه
۱۴'۰۰۰'۰۰۰		کل هزینه‌های عملیاتی
۳۶'۰۰۰'۰۰۰		سود (زیان) عملیاتی
		سایر درآمدها و سودهای غیرعملیاتی
	۵'۰۰۰'۰۰۰	درآمد سود تضمین شده
۸'۶۰۰'۰۰۰	۳۶۰۰'۰۰۰	سود فروش تجهیزات
		سایر هزینه‌ها و زیان‌های غیرعملیاتی
	۱'۸۰۰'۰۰۰	هزینه سود تضمین شده
(۴'۶۰۰'۰۰۰)	۲'۸۰۰'۰۰۰	زیان ناشی از سرقت
۴۰'۰۰۰'۰۰۰		سود قبل از مالیات
(۱۰'۰۰۰'۰۰۰)		مالیات بر درآمد (۲۵٪)
۳۰'۰۰۰'۰۰۰		سود (زیان) خالص

تمایز بین فعالیت‌های عملیاتی و فعالیت‌های غیرعملیاتی برای بسیاری از استفاده‌کنندگان خارجی از اطلاعات مالی با اهمیت است. این استفاده‌کنندگان، سود (زیان) عملیاتی را پایدار می‌دانند و بسیاری از فعالیت‌های غیرعملیاتی را غیرتکرار شونده می‌دانند. بنابراین، تحلیل‌گران در پیش‌بینی سود خالص سال بعد، وزن زیادی را به سود عملیاتی می‌دهند و به فعالیت‌های غیرعملیاتی وزن کمتری می‌دهند.

صورت سود و زیان یک مرحله‌ای

یک قالب دیگر صورت سود زیان، صورت سود و زیان یک مرحله‌ای است. نام این صورت مالی به این دلیل انتخاب شده است که تنها در طی یک مرحله با کسر کل هزینه‌ها از کل درآمدها سود (زیان) خالص تعیین می‌شود.

در یک صورت سود و زیان یک مرحله‌ای، تمامی اطلاعات در دو گروه طبقه‌بندی می‌شوند:

- ۱ درآمدها که شامل هر دوی درآمدهای عملیاتی و سایر درآمدها و سودهای غیرعملیاتی است؛
- ۲ هزینه‌ها که شامل بهای تمام شده کالای فروش رفته، هزینه‌های عملیاتی و سایر هزینه‌ها و زیان‌های غیرعملیاتی است.

دو دلیل اصلی برای استفاده از قالب یک مرحله‌ای صورت سود و زیان وجود دارد:

- ۱ شرکت تا زمانی که کل درآمدها بیش از کل هزینه‌ها نباشد، هیچ‌گونه سودی شناسایی نمی‌کند.
- ۲ این قالب ساده‌تر است و خواندن آن آسانتر است. با این وجود صورت سود و زیان چندمرحله‌ای اطلاعات بیشتری را نشان می‌دهد و تهیه آن متداول‌تر است.

شرکت الف	
صورت سود و زیان	
برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶	
	درآمدها
۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰	فروش خالص
۵'۰۰۰'۰۰۰	درآمد سود تضمین شده
۳'۶۰۰'۰۰۰	سود فروش تجهیزات
۱۱۸'۶۰۰'۰۰۰	کل درآمدها
	هزینه‌ها
۶۰'۰۰۰'۰۰۰	بهای تمام شده کالای فروش رفته
۱۴'۰۰۰'۰۰۰	هزینه‌های عملیاتی
۱'۸۰۰'۰۰۰	هزینه سود تضمین شده
۲۸'۰۰۰'۰۰۰	زیان ناشی از سرقت
(۷۸'۶۰۰'۰۰۰)	کل هزینه‌ها
۴۰'۰۰۰'۰۰۰	سود قبل از مالیات
(۱۰'۰۰۰'۰۰۰)	مالیات بر درآمد (۲۵٪)
۳۰'۰۰۰'۰۰۰	سود (زیان) خالص

به نظر شما آیا بین سود خالص و افزایش وجه نقد در یک واحد تجاری رابطه وجود دارد؟ در این باره جست‌وجو و تحقیق کنید.

مانده حساب‌های شرکت خلیج فارس برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ ارائه شده است.

بستانکار		بدهکار	
۳'۰۰۰'۰۰۰	استهلاک انباشته	۱۲'۰۰۰'۰۰۰	وجه نقد
۵'۰۰۰'۰۰۰	اسنادپرداختنی بلندمدت	۱۱'۰۰۰'۰۰۰	حساب‌های دریافتنی
۵'۴۰۰'۰۰۰	حساب‌های پرداختنی	۲۹'۰۰۰'۰۰۰	موجودی کالا
۳۴'۱۰۰'۰۰۰	سرمایه	۲'۵۰۰'۰۰۰	پیش پرداخت بیمه
۶۵'۵۰۰'۰۰۰	فروش	۵'۰۰۰'۰۰۰	تجهیزات فروشگاه
۲'۴۰۰'۰۰۰	درآمد سود تضمین شده	۲'۰۰۰'۰۰۰	برداشت
۱۱۵'۴۰۰'۰۰۰	جمع	۲'۰۰۰'۰۰۰	برگشت از فروش و تخفیفات
		۵'۰۰۰'۰۰۰	تخفیفات فروش
		۳۶'۴۰۰'۰۰۰	بهای تمام شده کالای فروش رفته
		۷۰۰'۰۰۰	هزینه حمل کالای فروش رفته
		۱'۲۰۰'۰۰۰	هزینه تبلیغات
		۵'۶۰۰'۰۰۰	هزینه حقوق
		۱'۴۰۰'۰۰۰	هزینه آب و برق
		۲'۰۰۰'۰۰۰	هزینه اجاره
		۱'۰۰۰'۰۰۰	هزینه استهلاک
		۱'۵۰۰'۰۰۰	هزینه بیمه
		۱'۶۰۰'۰۰۰	هزینه سود تضمین شده
		۱۱۵'۴۰۰'۰۰۰	جمع

صورت سود زیان چندمرحله‌ای و یک‌مرحله‌ای را برای این شرکت تهیه کنید.

شرکت بازرگانی خلیج فارس
صورت سود و زیان
برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ ارقام به ریال

درآمد فروش		
فروش		۶۵'۵۰۰'۰۰۰
کسر می شود: برگشت از فروش و تخفیفات	۲'۰۰۰'۰۰۰	
تخفیفات فروش	۵۰۰'۰۰۰	(۲'۵۰۰'۰۰۰)
فروش خالص		۶۳'۰۰۰'۰۰۰
بهای تمام شده کالای فروش رفته		(۳۶'۴۰۰'۰۰۰)
سود ناخالص		۲۶'۶۰۰'۰۰۰
هزینه های عملیاتی		
هزینه حقوق	۵'۶۰۰'۰۰۰	
هزینه اجاره	۲'۰۰۰'۰۰۰	
هزینه آب و برق	۱'۴۰۰'۰۰۰	
هزینه تبلیغات	۱'۲۰۰'۰۰۰	
هزینه استهلاک	۱'۰۰۰'۰۰۰	
هزینه حمل کالای فروش رفته	۷۰۰'۰۰۰	
هزینه بیمه	۱'۵۰۰'۰۰۰	
کل هزینه های عملیاتی		(۱۳'۴۰۰'۰۰۰)
سود عملیاتی		۱۳'۲۰۰'۰۰۰
سایر درآمدها و سودهای غیر عملیاتی		
درآمد سود تضمین شده	۲'۴۰۰'۰۰۰	
سایر هزینه ها و زیان های غیر عملیاتی		
هزینه سود تضمین شده	۱'۶۰۰'۰۰۰	
سود قبل از مالیات		۸۰۰'۰۰۰
مالیات بر درآمد (۲۵٪)		۱۴۰'۰۰۰'۰۰۰
سود (زیان) خالص		(۳'۵۰۰'۰۰۰)
		۱۰'۵۰۰'۰۰۰

شرکت بازرگانی خلیج فارس
صورت سود و زیان
برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ ارقام به ریال

درآمد فروش		
فروش خالص	۶۳'۰۰۰'۰۰۰	
درآمد سود تضمین شده	۲'۴۰۰'۰۰۰	
کل درآمدها		۶۵'۴۰۰'۰۰۰
هزینه ها		
بهای تمام شده کالای فروش رفته	۳۶'۴۰۰'۰۰۰	
هزینه های عملیاتی	۱۳'۴۰۰'۰۰۰	
هزینه سود تضمین شده	۱'۶۰۰'۰۰۰	
کل هزینه ها		(۵۱'۴۰۰'۰۰۰)
سود قبل از مالیات		۱۴'۰۰۰'۰۰۰
مالیات بر درآمد (۲۵٪)		(۳'۵۰۰'۰۰۰)
سود (زیان) خالص		۱۰'۵۰۰'۰۰۰

مؤسسه.....
صورت سود و زیان
برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۸۲

یادداشت	سال ۱۳۸۲	سال ۱۳۸۱ (تجدید ارائه شده)
	میلیون ریال	میلیون ریال
درآمدهای عملیاتی	۳۰	.....
بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی	۳۱	(.....)
سود ناخالص		.....
هزینه‌های فروش، اداری و عمومی	۳۲	(.....)
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول (هزینه استثنایی)	۳۳	(.....)
سایر اقلام عملیاتی	۳۴	.....
سود عملیاتی		(.....)
هزینه‌های مالی	۳۵	(.....)
سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی	۳۶	.....
مالیات بر درآمد		(.....)
سود خالص		.....

اگرچه در ایران از قبل، بانک‌ها و شرکت‌ها صورت‌های مالی خود را انتشار می‌دادند اما به صورت رسمی و استاندارد، سازمان حسابرسی در سال ۱۳۷۹ صورت‌های مالی نمونه را در نشریه ۱۳۷ منتشر نمود که نخستین صورت‌های مالی نمونه‌ای بود که پس از لازم‌الاجرا شدن استانداردهای حسابداری (رهنمودهای حسابداری در آن زمان) در ایران ارائه می‌گردید و در سال ۱۳۸۲ پس از تجدیدنظر استانداردهای حسابداری، صورت‌های مالی نمونه در نشریه ۱۶۶ سازمان حسابرسی منتشر شد. این نشریه در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۹۴ مجدداً پس از تجدیدنظر در استانداردهای حسابداری بازنگری و منتشر گردید. در تاریخ ۱۳۹۸/۰۵/۱۴ سازمان حسابرسی طی بخشنامه‌ای به تمام مدیران حسابرسی کشور انتشار صورت‌های مالی نمونه که براساس استانداردهای حسابداری جدید (تجدیدنظر شده ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸) و بر مبنای استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی IFRS با همکاری سازمان بورس و اوراق بهادار به‌روزرسانی شده است، را اعلام نمود. تغییرات اساسی در صورت‌های مالی جدید براساس استانداردهای حسابداری جدید به‌روزرسانی شده و تعداد صورت‌های مالی اساسی از چهار صورت مالی به پنج صورت مالی افزایش یافته است که به شرح زیر می‌باشد:

صورت سود و زیان

صورت سود و زیان جامع

صورت وضعیت مالی

صورت تغییرات در حقوق مالکانه

صورت جریان‌های نقدی

تغییرات صورت گرفته در نحوه ارائه صورت‌های مالی از سال ۱۳۹۸ به شرح زیر می‌باشد:

- ۱ یک صورت مالی جدید به نام صورت تغییرات در حقوق مالکانه به صورت‌های مالی اضافه شده است.
  - ۲ ترتیب صورت‌های مالی نیز تغییر یافته است صورت سود و زیان قبل از ترازنامه ارائه گردیده است.
  - ۳ نام ترازنامه به صورت وضعیت مالی تغییر پیدا کرده است.
  - ۴ در صورت‌های مالی قبلی ترازنامه به شکل T ارائه می‌گردید، در صورتی که در صورت‌های مالی جدید اقلام صورت وضعیت مالی یا ترازنامه به صورت ستونی زیر هم قرار می‌گیرند و اولویت قرارگیری اقلام به این صورت می‌باشد که اقلامی که از قدرت نقدشوندگی کمتری برخوردارند در ردیف‌های بالاتر قرار می‌گیرند.
  - ۵ یک نکته مهم در صورت سود و زیان این مورد می‌باشد که گردش سود و زیان انباشته در فرمت جدید حذف شده و تغییرات سود و زیان انباشته در صورت تغییرات در حقوق مالکانه ارائه می‌گردد.
- جهت آشنایی بیشتر فرمت جدید صورت وضعیت مالی (ترازنامه) و صورت سود و زیان در ادامه آمده است. ضمناً هنجاریان گرامی با صورت‌های مالی دیگر در مقاطع بالاتر آشنا خواهید شد.

شرکت نمونه
صورت وضعیت مالی
در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۸

یادداشت	۱۳۹۷/۱۲/۲۹	(تجدید ارائه شده) ۱۳۹۷/۱۲/۲۹	(تجدید ارائه شده) ۱۳۹۷/۰۱/۰۱
	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
دارایی‌ها			
دارایی‌های غیر جاری:			
دارایی‌های ثابت مشهود	۱۶	.....	.....
سرمایه‌گذاری در املاک	۱۷	.....	.....
دارایی‌های نامشهود	۱۸	.....	.....
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت	۱۹	.....	.....
دریافتنی‌های بلندمدت	۲۰	.....	.....
سایر دارایی‌ها	۲۱	.....	.....
جمع دارایی‌های غیر جاری			
دارایی‌های جاری:			
پیش‌پرداخت‌ها	۲۲	.....	.....
موجودی مواد و کالا	۲۳	.....	.....
دریافتنی‌های تجاری و سایر دریافتنی‌ها	۲۰	.....	.....
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت	۲۴	.....	.....
موجودی نقد	۲۵	.....	.....
دارایی‌های غیر تجاری نگهداری شده برای فروش	۲۶	.....	.....
جمع دارایی‌های جاری			
جمع دارایی‌ها			
حقوق مالکانه و بدهی‌ها:			
حقوق مالکانه			
سرمایه	۲۷	.....	.....
اندوخته قانونی	۳۰	.....	.....
سایر اندوخته‌ها	۳۱	.....	.....
سود انباشته		.....	.....
جمع حقوق مالکانه			
بدهی‌ها			
بدهی‌های غیر جاری			
پرداختنی‌های بلندمدت	۳۴	.....	.....
تسهیلات مالی بلندمدت	۳۵	.....	.....
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	۳۶	.....	.....
جمع بدهی‌های غیر جاری			
بدهی‌های جاری			
پرداختنی‌های تجاری و سایر پرداختنی‌ها	۳۴	.....	.....
مالیات پرداختنی	۳۷	.....	.....
تسهیلات مالی	۳۵	.....	.....
ذخایر	۳۹	.....	.....
پیش‌دریافته‌ها	۴۰	.....	.....
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های غیر جاری نگهداری شده برای فروش	۲۶	.....	.....
جمع بدهی‌های جاری			
جمع بدهی‌ها			
جمع حقوق مالکانه و بدهی‌ها			

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت‌های مالی است.

شرکت نمونه
صورت سود و زیان
سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۸

یادداشت	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۷ (تجدید ارائه شده)
	میلیون ریال	میلیون ریال
عملیات در حال تداوم:		
درآمدهای عملیاتی	۵	.....
بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی	۷	.....
سود ناخالص		.....
هزینه‌های فروش، اداری و عمومی	۸	.....
هزینه‌های کاهش ارزش دریافتنی‌ها	۹	.....
سایر درآمدها	۱۰	.....
سایر هزینه‌ها	۱۱	.....
سود عملیاتی		.....
هزینه‌های مالی	۱۲	.....
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیات	۱۳	.....
سود عملیات در حال تداوم قبل از مالیات		.....
هزینه مالیات بر درآمد:		
سال جاری	۳۷	
سال‌های قبل	۳۷	.....
سود خالص عملیات در حال تداوم		.....
عملیات متوقف شده:		
سود (زیان) خالص عملیات متوقف شده	۱۴	.....
سود خالص		.....

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت‌های مالی است.

صورت‌های مالی در کتاب‌های درسی براساس نشریه ۱۶۶ سازمان حسابرسی است و فرمت جدید نمونه صورت‌های مالی در این قسمت برای آشنایی است.

نکته

خود را ارزیابی کنید

- ۱ صورت‌های مالی اساسی را نام ببرید.
- ۲ عنوان هریک از صورت‌های مالی باید شامل چه مواردی باشد؟
- ۳ ترازنامه را تعریف کنید.
- ۴ دارایی جاری چیست؟
- ۵ محدودیت‌های ترازنامه را توضیح دهید.
- ۶ مبانی اندازه‌گیری عناصر ترازنامه را به تفکیک نام ببرید.
- ۷ شکل وضعیت مالی ترازنامه را بنویسید.
- ۸ طبقه‌بندی عناصر صورت سود و زیان براساس ماهیت و بر اساس کارکرد را توضیح دهید.
- ۹ هزینه‌های عملیاتی به چه هزینه‌هایی گفته می‌شود؟ چند مورد از این هزینه‌ها را نام ببرید.
- ۱۰ سایر درآمدها و سودهای غیر عملیاتی شما چه مواردی می‌شود نام ببرید.
- ۱۱ سایر هزینه‌ها و زیان‌های غیر عملیاتی شما چه مواردی می‌شود نام ببرید.
- ۱۲ ترازنامه و صورت سود و زیان از لحاظ تاریخ گزارشگری چه تفاوتی با هم دارند؟
- ۱۳ عناصر صورت‌های مالی را نام ببرید.
- ۱۴ فرمت جدید صورت وضعیت مالی و صورت سود و زیان و فرمت‌های سال ۱۳۹۸ را با فرمت‌های قبلی ترازنامه و صورت سود و زیان که در کتاب درسی آمده، مقایسه کنید.

جدول ارزشیابی پودمان

نمره	استاندارد (شاخص ها، داوری، نمره دهی)	نتایج	استاندارد عملکرد (کیفیت)	تکالیف عملکردی (شایستگی ها)	عنوان پودمان فصل
۳	یک کار عملی در حد هنرجو	بالاتر از حد انتظار	بر اساس استانداردهای حسابداری	تحلیل صورت های مالی	ترازنامه و صورت مالی
۲	تحلیل صورت های مالی و تحلیل ترازنامه و سود و زیان	در حد انتظار		تحلیل ترازنامه و سود و زیان	
۱	یکی از دو تکلیف را انجام دهد	پایین تر از انتظار			
	نمره مستمر از ۵				
	نمره شایستگی پودمان از ۳				
	نمره پودمان از ۲۰				

پودمان ۵

کسب اطلاعات فنی

Assets

=

Liabilities

+

Capital

آشنایی با لغات و اصطلاحات تخصصی حسابداری:

- مربوط به معادله اصلی حسابداری و سیستم ثبت دو طرفه
- صورت‌های مالی
- خرید و فروش در مؤسسات بازرگانی
- عوامل بهای تمام شده در مؤسسات تولیدی
- دارایی‌های ثابت و استهلاک آنها

آشنایی با لغات و اصطلاحات تخصصی حسابداری

- مربوط به معادله اصلی حسابداری و سیستم ثبت دوطرفه
- صورت‌های مالی
- خرید و فروش در مؤسسات بازرگانی
- عوامل بهای تمام شده در مؤسسات تولیدی
- دارایی‌های ثابت و استهلاک آنها

Chapter 1

Accounting Equation

Nature of Accounting

An understanding of the principles of book - keeping and accounting is essential for anyone Who is interested in a successful career in business. The purpose of bookkeeping and accounting is to provide information concerning the financial affairs of a business. This information is needed by owners, managers, creditors, and Governmental agencies.

Accounting: An information system that measures, processes, and communicates financial information about an identifiable economic entity

Bookkeeping: The process of recording financial transactions and keeping financial records.

Basic Elements of Accounting Equation

The financial condition or position of a business enterprise is represented by the relationship of assets to liabilities and Capital

$$\text{Assets} = \text{Liabilities} + \text{Capital}$$

Assets

Economic resources owned by a business that are expected to benefit future operations.

Liabilities

Present obligations of a business to pay cash, transfer assets, or provide services to other entities in the future.

Capital

The residual interest in the assets of a business entity that remains after deducting the entity's liabilities. Also called residual equity.

These three basic elements are connected by a fundamental relationship called the **accounting equation**. This equation expresses the equality of the assets on one side with the claims of the creditors and owners on the other side:

REMEMBER

The accounting equation of
 $\text{Assets} = \text{Liabilities} + \text{Capital}$
Should Balance after every transaction.

Revenues:

The increases in Capital from selling goods, rendering services, or performing other business activities.

Expenses:

Decreases in Capital resulting from the cost of goods and services used up in course of earning revenues.

Owner's investments:

The assets that the owner puts into the business.

Owner's withdrawals:

The assets that the owner takes out of the business.

These elements comprise the basic accounting equation, which, in expanded form, is as follows:

$$\text{Assets} = \text{Liabilities} + \text{Capital} + \text{Revenues} - \text{Expenses} + \text{Owner's investments} - \text{Owner's withdrawals}$$

During the month of January, Mr. Nader's Institute

- ❶ Invested \$5,000 to open his law practice
- ❷ Bought office supplies on account, \$500.
- ❸ Received \$2,000 in fees earned during the month.
- ❹ Paid \$100 on the account for the office supplies.
- ❺ Withdrew \$500 for personal use.

These transactions should be analyzed and recorded as follows:

Assets = Liabilities + Capital		
Cash		Capital
❶ + \$5,000	=	+ \$ 5,000
Supplies		Accounts Payable
❷ + \$500	=	+ \$500
Cash		Fees Income
❸ + \$2,000	=	+ \$2,000
Cash		Accounts payable
❹ - \$100	=	-\$100
Cash		Capital
❺ - \$500	=	-\$500

Notice that for every transaction, two entries are made. After every transaction, the accounting equation remains balanced.

Exercise 1

- ❶ The accounting equation is ..... = ... + ...
- ❷ Items owned by a business that have monetary value are .....
- ❸ ..... is the interest of the owners in a business.
- ❹ Money owed to an outsider is a (n) .....
- ❺ The difference between assets and liabilities is .....
- ❻ An investment in the business increases..... and .....
- ❼ To purchase on account is to create a.....

Exercise 2

Tell whether each of the following accounts is an asset , a liability , revenue a capital , an expense, or none of these .

Accounts payable	Salaries expense
Service fees income	Machinery
Prepaid insurance	Notes payable
Cash	Supplies
Telephone expense	Accounts receivable
Owner's capital	Unearned service fees
Rent expense	Withdrawals
Equipment	Retained earning

Keywords

accounting	حسابداری	assets	دارایی‌ها
capital	سرمایه	benefit	منفعت
withdrawals	برداشت	obligations	بدهی - تعهد
cost	بها	cash	وجه نقد
goods	کالا	revenue	درآمد
expenses	هزینه	investments	سرمایه‌گذاری
operations	عملیات	liabilities	بدهی‌ها
book - keeping	دفتر اداری	financial	مالی
owners	مالکان	equation	معادله
managers	مدیران	creditors	بستانکاران
governmenta	دولتی	transactions	رویداد مالی
economic	اقتصادی	supplies	ملزومات
accounts payable	حساب‌های پرداختنی	fees income	درآمد حق الزحمه
purchase	خرید	monetary value	ارزش پولی
retained earnings	سود انباشته	prepaid insurance	پیش پرداخت بیمه
accounts receivable	حساب‌های دریافتنی		

Chapter 2

THE DOUBLE - ENTRY SYSTEM DEBITS AND CREDITS

The Account

An account may be defined as a record of the increases, decreases, and balances in an individual item of asset, liability, capital, revenue, or expense.

The most simple form of the account is known as the “T” account because it resembles the letter “T”. The account has three parts:

- 1 the name of the account and the account number
- 2 the debit side (left side), and
- 3 the credit side (right side).

The increases are entered on one side, the decreases on the other. The balance (the excess of the total of one side over the total of the other) is inserted near the last figure on the side with the larger amount.

Debits and credits

When an amount is entered on the left side of an account, it is a debit, and the account is said to be debited. When an amount is entered on the right side, it is a credit, and the account is said to be credited. The abbreviations for debit and credit are Dr. and Cr, respectively.

Whether an increase in a given item is credited or debited depends on the category of the item. By convention, asset and expense increases are recorded as debits, whereas Liability, capital, and revenue increases are recorded as credits. Asset and expense decreases are recorded as credit, whereas Liability, capital, and income decreases are recorded as debits; the following tables summarize the rule.

Assets and Expenses		Liabilities, capital and Revenues	
Dr.	Cr.	Dr.	Cr.
+	-	-	+
(Increases)	(Decreases)	(Decreases)	(Increases)

An account has a debit balance when the sum of its debits exceeds The sum of its credits; it has a credit balance when the sum of the credits is the greater. The rules of debit and credit are designed so that every transaction is recorded by equal amounts of debits and credits. The foundation of this equality is the accounting equation. This system is often called **double - entry accounting**.

Important!

For every journal entry, debits must equal credits.

General Journal

In accounting system, each business transaction is initially recorded in a book known as journal. The journal is sometimes called the book of original entry since it is an accounting record in which transactions are first recorded.

Many different types of journals may be used by businesses. The number and types of journals needed by a specific business enterprise is based on the nature of operations and the volume of transactions in the enterprise. The simple type of journal, which has only two money columns, is called a general journal and it may be used for all types of transactions. A piece of a page from a general journal is shown below.

General Journal

No.	Date		Description	LP	Amount	
	M	D			Dr.	Cr.
1	July		Cash	1	10.000	
			Capital	45		10.000
			To record investment			

The Ledger

The complete set of accounts for a business entry is called a ledger. It is The "reference book" of the accounting system and is used to classify and Summarize-transactions and to prepare data for financial statements. It is also a valuable source of information for managerial purposes, giving, for example, the amount of sales for the period or the cash balance at the end of the period.

Trial Balance

A trial balance is a two - column table listing the names and balances of all the accounts in the order in which they appear in the ledger. Debit balances are listed in the left - hand column and credit balances in the right-hand column. The purpose of preparing a trial balance is, in fact, to ensure that the totals of the accounts with debit balances are equal to the totals of the accounts with credit balances. Therefore, the totals for the two columns of the trial balance should agree. Trial balance is a base to prepare financial statements.

Exercise 1

- ❶ To classify and summarize a single item of an account group, we use a form called an - - - - - .
- ❷ The left side of the account is known as the - - - - - , while the right side of the account is known as the - - - - - .
- ❸ Expenses are debited because they decrease - - - - - .
- ❹ The schedule showing the balance of each account at the end of the period is known as the - - - - - .

Exercise 2

Indicate whether the following increases and decreases represent a debit or credit for each particular account.

- (a) Capital is increased
- (b) Cash is decreased
- (c) Accounts Payable is increased
- (d) Rent expense is increased
- (e) Equipment is increased
- (f) Fees income is increased
- (g) Capital is decreased through drawing

Exercise 3

Rearrange the following list of accounts and produce a trial balance.

Accounts Payable	\$9.000	General expense	1.000
Accounts Receivable	14.000	Notes Payable	11.000
Capital	32.000	Rent expense	5.000
Cash	20.000	Salaries expense	8.000
Drawing	4.000	Supplies	6.000
Equipment	18.000	Supplies expense	2.000
Fees income	26.000		

Exercise 4

Presented below are the accounts balances of Tehran Institute at the end of December 2018 Prepare a trial balance.

Accounts payable	\$ 7.000	Salaries expense	\$5.000
Service fees income	15.000	Machinery	10.000
Prepaid insurance	2.000	Notes payable	2.000
Cash	6.000	Supplies	500
Telephone expense	2.500	Accounts receivable	12.000
Owner's capital	?	Unearned service fees	1.000
Rent expense	1.800	Withdrawals	1.200

Keywords

credits	بستانکار - سمت ستانکار	debits	بدهکار - سمت بدهکار
account	حساب	balance	مانده یک حساب
equal	برابر - مساوی	resemble	شباهت داشتن
figure	رقم	abbreviation	اختصار
individual	شخصی - هریک	journal entry	ثبت روزنامه
general journal	دفتر روزنامه عمومی	sale	فروش
ledger	دفتر کل	financial statements	صورت‌های مالی
valuable	با ارزش	source	منبع
description	شرح	trial balance	تراز آزمایشی
schedule	جدول - نمودار	equipment	تجهیزات
unearned service fees	پیش دریافت درآمد خدمات	drawing	برداشت
double -entry system	سیستم ثبت دو طرفه	equality	برابری

Chapter 3

FINANCIAL STATEMENTS

The main part of financial reporting is a set of accounting reports called financial statements. Financial statements summarize in a few pages the financial resources, obligations, profitability, and cash flows of a business. A complete set of financial statements includes balance sheet, the income statement, the statement of owner's equity, and the statement of cash flows. Several pages of notes, containing additional information, are also accompanied to the statements.

Income statement

An income statement shows the result of operations of a business for a given period of time. To determine net income for the period, a business must measure revenues earned and expenses incurred during that period. Thus, it may be stated that net income equals revenues minus expenses. In the case that expenses exceed revenues, the result would be a net loss.

$$\text{Net income (loss)} = \text{revenues} - \text{expenses}$$

The following income statement shows the net income from the operation of IRAN Servicing Institute for the month of July:

IRAN Servicing Institute Income Statement For the month ended July 31,2018		
Revenues:		
Fees earned		3.500
Expenses:		
Rent	\$720	
Salaries	450	
Utilities	250	
Cleaning	180	
Telephone	<u>100</u>	
Total expenses		(1.700)
Net income	1.800	

Balance sheet

The financial statement that shows the assets, liabilities, and owners equity of a business at a point in time . Also called a statement of financial position .

IRAN Servicing Institute
Balance Sheet
July 31, 2018

Assets:		liabilities & Owners equity	
Cash	\$10.500	Notes payable	700
Accounts receivable	2.000	Accounts payable	3.000
Equipment	<u>3.000</u>	Capital	<u>11.800</u>
Total assets	15.500	Total	15.500

The three general classes of the items appear on the balance sheet are assets, liabilities, and owners equity. These are the key elements of every balance sheet. However, on the balance sheet of corporations, they are usually divided into several sub classifications as below:

Assets	Current assets	Liabilities	Current liabilities
	Long – term investments		Long – term liabilities
	Tangible fixed assets	Owners equity	Capital stock
	Intangible assets		Retained earnings
	Other assets		

Exercise 1

- ❶ Another term for an accounting period is an .....
- ❷ The statement that shows net income for the period is known as the ..... statement.
- ❸ Two groups of items that make up the income statement are ..... and .....
- ❹ Assets must equal .....
- ❺ Expense and income must be matched in the same .....

Exercise 2

Presented below are the accounts balances of Tehran Institute at the end of December 2018
Prepare an Income Statement and Balance Sheet

Accounts payable	\$ 7.000	Salaries expense	\$5.000
Service fees income	15.000	Machinery	10.000
Prepaid insurance	2.000	Notes payable	2.000
Cash	6.000	Supplies	500
Telephone expense	2.500	Accounts receivable	12.000
Owner's capital	?	Unearned service fees	1.000
Rent expense	1.800	Withdrawals	1.200

Keywords

resources	منابع	profitability	سودآوری
notes	یادداشت‌ها	balance sheet	ترازنامه
cash flows	جریان وجوه نقد	salaries	حقوق
rent	اجاره	capital stock	سرمایه سهام
utilities	هزینه‌های عمومی	position	وضعیت
net income	سود خالص	accompanied	همراه - ضمیمه
tangible fixed assets	دارایی‌های ثابت مشهود	income statement	صورت سود و زیان
long-term investments	سرمایه‌گذاری بلندمدت	current assets	دارایی جاری
statement of owner's equity	صورت حقوق مالکان	intangible assets	دارایی‌های نامشهود

Chapter 4

Merchandising Enterprise

There are three types of business enterprises that make up the business society

1 Servicing: Companies and individuals that yield a service to consumer, such as lawyers, physician, airlines and etc.

2 Manufacturing: Companies that convert raw materials into finished Products, such as housing construction companies and lumber mills.

3 Merchandising: Companies that engage in buying and selling finished goods such as department stores and retail establishment.

This chapter examines the third type, merchandising companies.

Merchandising (trading) businesses are those whose income derives largely from buying and selling goods rather than from rendering services.

Inventory represents the value of the accounting period. The beginning balance is the same amount as the ending balance of the previous period, so unsold merchandising must be counted and priced and its total recorded in the ledger as Ending Inventory. The amount of this inventory is shown as an asset in the balance sheet.

Purchases

When the periodic inventory system is used to account for inventory, purchases of merchandise Inventory account but rather is debited to separate account known as purchases. This account includes only merchandise bought for resale. Other types of purchases (machinery, furniture, trucks, etc.) that are to be used in the business, rather than sold, are debited to the particular asset account involved and appear in the balance sheet.

!Note

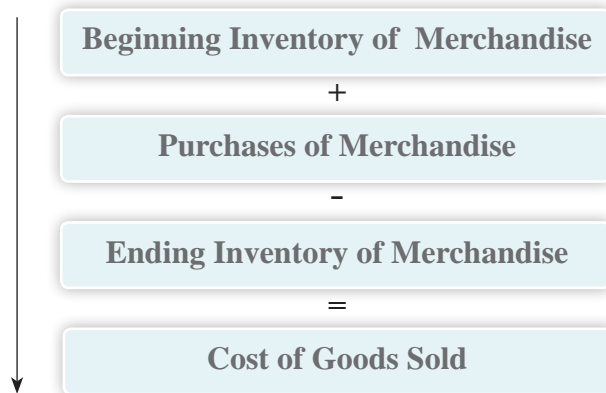
The amount of goods sold during the period is shown as cost of goods sold in the income statement.

Sales Revenue

Revenue includes gross income from the sale of products or services. It may be designated as sales, income from fees, and so on, to indicate gross income. The gross amount is reduced by sales returns and by sales discounts to arrive at net sales.

Cost of Goods Sold

The inventory of a merchandising business consists of goods on hand at the end of accounting period. The beginning inventory appears in the income statement and is added to purchase to arrive at the cost of goods available for sale. Ending inventory is deducted from the cost of goods available for sale to arrive at cost of goods sold

Operating expenses

Operating expenses includes all expenses or resources consumed in obtaining revenue. Operating expenses are further divided into two groups. Selling expenses are related to the promotion and sale of the company's product or service. Generally, one individual is held accountable for this function, and his or her performance is measured by the results in increasing sales and maintaining selling expenses at an established level. General and administrative expenses are those related to the overall activities of business, such as the salaries of president and other officers.

ABC Company
Income Statement
For the Year Ended December 31, 19xx

Net Sales	289656
Less: Cost of Goods Sold	<u>(181260)</u>
Gross Profit	108396
Less: Operating Expenses	
Selling Expenses	54780
General and Administrative Expenses	34504
Total Operating Expenses	<u>(89284)</u>
Income from Operations	19112
Other Revenues and Expenses:	
Interest Revenue	1400
Less: Interest Expense	<u>(2631)</u>
Excess of Other Expenses over Other Revenues	<u>(1231)</u>
Net Income	<u>17881</u>

Exercise 1

- ❶ Merchandise Inventory (ending) appears as an ..... in the ..... (financial statement).
- ❷ The only account figure that appears on both the income statement and balance sheet is.....
- ❸ The beginning balance of Merchandise Inventory would be the same amount as the ending balance of the ..... period.
- ❹ The account with zero balance at the beginning of the year would be those involving .....and .....

Exercise 2

The Mehdi's Company purchased merchandise costing \$150.000. What is the cost of goods sold under each assumption below?

Beginning Inventory	Ending Inventory
100.000	60.000
75.000	50.000
50.000	30.000
0	10.000

Exercise 3

Compute the cost of goods sold from the following information: Beginning Inventory, \$30.000; Purchases, \$70.000; Purchases Returns, \$3.000; Ending Inventory, \$34.000.

Exercise 4

Prepare an income statement based on the following data.

- (a) Merchandise Inventory, Jan. 1, 2000, \$30.000
- (b) Merchandise Inventory, Dec. 31, 2000, \$24.000
- (c) Purchases, \$66.000
- (d) Sales Income, \$103.000
- (e) Purchase Returns, \$2.000
- (f) Total expenses, \$27.900

Exercise 5

Presented below are some of the accounts balances of XYZ Company at the end of December 2018 . Fill in the blank with this information

	In 000 dollars
Sales revenue	98
Purchases	32
Freight - in	2.5
Sales returns	3.5
Sales discounts	4.1
Purchases discounts	1.3
Beginning inventory	8
Ending inventory	11
Sellers wages	15
Store rents	10
Depreciation	6
General expenses	7
Delivery charges	3
Other expenses	1.5

- 1 Net sales is ..... dollars
- 2 cost of goods purchased is .....dollars
- 3 cost of goods sold is ..... dollars
- 4 operating expenses is.....dollars
- 5 Gross profit is ..... dollars
- 6 net operating income is.....dollars

Keywords

establishment	تأسیس - استقرار	enterprises	مؤسسه‌ها - واحدهای تجاری
servicing	خدماتی	manufacturing	تولیدی
merchandising	بازرگانی	society	جامعه
consumer	مصرف کننده	convert	تبدیل کردن
raw	خام	materials	مواد
construction	ساخت	lumber	چوب بری
engage	مشغول بودن	retail	خرده فروشی
derives	گرفتن - استخراج کردن	particular	مخصوص
selling	فروش	inventory	موجودی
resale	فروش مجدد	furniture	اثاثیه
trucks	کامیون‌ها	delivery charges	هزینه‌های تحویل کالا
cost of goods sold	بهای تمام شده کالای فروش رفته	sales discounts	تخفیفات فروش
products	محصولات	services	خدمات
reduced	کاستن	sales returns	برگشت از فروش
gross income	سود ناخالص	deducted	کم کردن - کسر کردن
officers	متصدیان	accountable	پاسخگو - مسئول
function	عمل - اقدام	performance	عملکرد - اجرا
administrative	اداری	president	رئیس - مدیر شرکت
operating expenses	هزینه‌های عملیاتی	profit	سود - انتفاع - منفعت
depreciations	استهلاک	freight-in	حمل به داخل
compute	محاسبه کردن	assumption	فرضیه - فرض

Chapter 5

Manufacturing Enterprises

Manufacturing companies purchase raw materials and convert these materials into finished goods through the process of production. The conversion from raw materials to finished goods results from utilizing a combination of labor and machinery. Thus, manufacturing costs are often divided into three broad categories: direct materials, direct labor, and manufacturing overhead.

Direct materials are raw materials and component parts used in production whose costs are directly traceable to the products manufactured.

Direct labors are wages and other payroll costs of employees whose efforts are directly traceable to the products they manufacture, either hand or with machinery.

Manufacturing overhead is a catchall classification, which includes all manufacturing costs other than the cost of direct materials and direct labor. Examples include factory utilities, supervisor's salaries, equipment repairs, and depreciation of machinery.

Sum of the first two items (i. e., direct material and direct labor) is called prime costs. Conversion costs are costs of converting raw materials into finished product and include direct labor and manufacturing overhead.

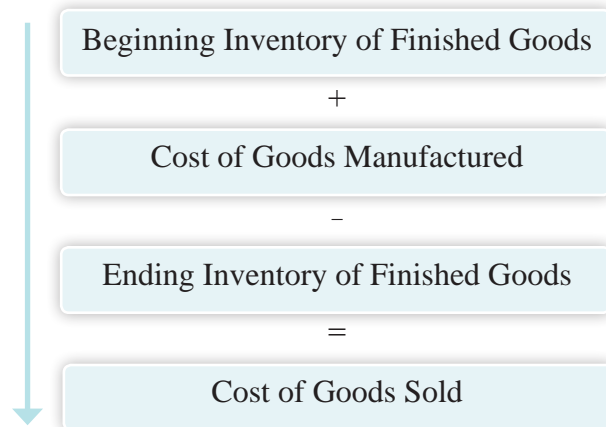
Manufacturers often maintain a perpetual inventory system for three different types of inventories due to different physical forms of products as they progress from its raw to finished state. Inventory accounts that manufacturers maintain are:

❶ **Raw materials inventories** are materials on hand and available for use in the manufacturing process.

❷ **Work - in - process inventories** are goods completed partially upon which manufacturing activities have been started but not yet completed.

❸ **Finished goods inventories** are completed products that are not sold until the end of the period. So, they are available for sale to customers.

All three of these inventory accounts are classified on the balance sheet as current assets in the order of their position in the manufacturing process.

SONY Manufacturing Inc. Schedule of the Cost of Goods Sold For the Year Then Ended December 31 , 2018		
Raw materials beginning inventory	\$2.000	
Raw materials purchased	<u>13.000</u>	
Materials available for use	<u>15000</u>	
Less : Ending materials inventory	<u>3.000</u>	
Direct materials used	12.000	
Direct labor	13.000	
Factory overhead	<u>15.000</u>	
Total manufacturing cost		\$ 40.000
Add: beginning work _ in _ process inventory		<u>5.000</u>
Goods available for manufacturing		45.000
Less: ending work _ in _ process inventory		<u>3.000</u>
Cost of finished goods manufactured		42.000
Add: beginning finished goods inventory		<u>8.000</u>
Cost of finished goods available for sale		50.000
Less: ending finished goods inventory		<u>5.000</u>
Cost of finished goods sold		\$ 45.000

Exercise 1

- 1 Prime costs = ... + ...
- 2 Conversion costs = ... + ...
- 3 Manufacturing Costs = ... + ... + ...
- 4 All three of inventory accounts are classified on the balance sheet as..... Assets.

Exercise 2

Fill in the blanks with the following information.

In the X company prime costs equal with conversion costs, which one of them is equal to 21000. Overhead application rate is 75% of the direct labor.

Direct material? ..... Direct labor? .....

Manufacturing overhead? ..... Product costs?.....

Exercise 3

1 Materials purchased are \$ 200, Raw materials beginning inventory is \$ 25, and ending materials inventory is \$ 40. Assuming that Conversion costs are \$ 500, what is the amount of materials available for use?

2 Using the data for question 1, what is the amount of direct materials used?

3 Using the data for question 1, what is the amount of manufacturing cost?

Keywords

overhead	سربار	conversion	تبدیل
utilizing	به کارگیری	combination	ترکیب
labor	دستمزد	direct materials	مواد مستقیم
finished goods	کالای ساخته شده	component	اجزاء
catchall	گوناگون	wage	دستمزد
payroll	لیست حقوق	employees	کارکنان
effort	تلاش	traceable	قابل ردیابی
customer	مشتری	perpetual	دایمی
work-in-process	کار در جریان ساخت	partially	جزئی
prime costs	بهای اولیه	factory	کارخانه

Chapter 6

property , Plant and Equipment

Tangible assets that are relatively permanent and are needed for the production or sale of goods or services are termed property, plant, and equipment (PP&E), or fixed assets. These assets are not held for sale in the ordinary course of business. The broad group is usually separated into classes according to the physical characteristics of the items, for example land, buildings, machinery and equipment.

The cost of PP&E includes all expenditures necessary to put the asset into position and make it ready for use.

Intangible assets: Long - term assets that have no physical substance but have a value based on rights or advantages accruing to the owner.

Depreciation: The portion of the cost of a tangible long-term asset allocated to any one accounting period. Also called depreciation expense .

Amortization: The periodic allocation of the cost of an intangible asset to the periods it benefits.

Depletion: The exhaustion of a natural resource through mining, cutting, pumping, or other extraction, and the way in which the cost is allocated.

To determine depreciation expense for a fixed asset, we need the following information:

Cost: The total purchase price of the item, including its initial cost, transportation, installation and any other expense to make it ready for use.

Estimated Useful Life: The projected life during which the business expects the asset to function. This may be expressed in years, miles, units of production, or any other measure appropriate.

Residual Value: Also called scrap or salvage value, residual value is the estimated value of the asset when it is fully depreciated. When subtracted from the cost of the asset, it produces the “depreciable cost.”

There is one exception to the above considerations: land. This fixed asset is nondepreciable , it is usually carried on the books permanently at cost.

Depreciation Methods

The depreciable amount of a fixed asset - that is, cost minus scrap value - may be written off in different ways. The amount may be spread evenly over the years, as in the straight - line method, or may be accelerated. Two accelerated methods are the double - declining balance and the sum - of - the - years - digits method. These methods provide for larger amounts of depreciation in the earlier years. Repairs, on the other hand, are generally lower in earlier years, so the total cost of depreciation and repairs should be about the same each year. The units - of - production method bases depreciation each period on the amount of output

Straight - Line (SL)

The straight - line method is the simplest and most widely used depreciation method. Under this method, an equal portion of the cost of the asset is allocated to each period of use. The periodic charge is expressed as:

$$\text{Annual Depreciation Charge} = \frac{\text{Cost} - \text{scrap value}}{\text{Useful life (in years)}}$$

For example, if the cost of a machine is \$17,000, its scrap value is \$2,000 and its estimated useful life is 5 years, depreciation can be calculated as follows:

$$\frac{\$17,000 - \$2,000}{5 \text{ years}} = \$3,000 \text{ per year}$$

The entry to record the depreciation would be:

Depreciation Expense, Machinery	3,000	
Accumulated Depreciation, Machinery		3,000

Declining - balance method: An accelerated method of depreciation in which depreciation is computed by applying a fixed rate to the carrying value (the declining balance) of a tangible long - lived asset.

Double - declining - balance method: An accelerated method of depreciation in which a fixed rate equal to twice the straight - line percentage is applied to the carrying value of a tangible long - term asset.

Units of Production (UOP)

Units of production depreciation are based on an assets usage. This can be expressed in:

- ❶ Units produced
- ❷ Hours consumed
- ❸ Mileage driven

This method is used when an asset usage varies from year to year.

This depreciation method accurately reflects the depreciation expense for the asset because it is based on the number of units produced in each period. Depreciation per unit is computed in two steps:

$$\text{Depreciation per unit} = \frac{\text{Cost of asset} - \text{scrap value}}{\text{Total estimated units of output}}$$

$$\text{Annual depreciation expense} = \text{Units produced} \times \text{unit depreciation}$$

Sum of the Years' Digits (SYD)

To determine depreciation expense under SYD, the asset's cost (minus scrap value) is multiplied by a fraction. The numerator of the fraction is the years remaining in the asset's life, but in reverse order. It changes each year. The denominator is the sum of all the digits making up the life of the asset. It remains constant.

For example, if a machine costs \$17,000, has a scrap value of \$2,000, and an estimated life of 5 years. The depreciable amount is

$$\$17,000 - \$2,000 = \$15,000$$

To find the fraction of this amount to be written off each year, proceed as follows: the numerator of the fraction for the first year would be 5 (years in reverse). The denominator of the fraction would be 15, the sum of the year's digits

$$(5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 15)$$

To determine the depreciation for the first year, multiply \$15,000 by (5/15). The current year depreciation is \$5,000.

Exercise 1

- 1 The market value of a fixed asset at the end of its service is known as a .....
- 2 The uniform distribution of depreciation over the life of the asset is known as the ..... method.
- 3 The ..... method is used to write off the asset based on a series of fractions.
- 4 The method that produces the largest amount of depreciation in the earlier years, then rapidly declines, is known as the ..... method.
- 5 When income produced by an asset is the same each year, the recommended method of depreciation is .....
- 6 When use rather than time is the key factor..... is the preferred method of depreciation.

Exercise 2

Behzad Company acquired an asset on January 1, 2018, at a cost of \$38,000, with an estimated useful life of 8 years and a salvage value of \$2,000. What is the annual depreciation based on?

- (a) The straight - line depreciation method?
- (b) The double - declining - balance method?
- (c) The sum _of _ the - years'_ digits method?

Exercise 3

A machine was purchased for \$28,000 and had an estimated scrap value of \$4,000. What would the year - end entry be if the units _ of _ production method was used, and it had an estimated life of 32,000 hours? In the first year of operation, it used 7,200 hours

Keywords

expenditures	مخارج	property	اموال - املاک
plant	ماشین آلات	equipment	تجهیزات
characteristics	ویژگی ها	land	زمین
building	ساختمان	permanent	دائمی
extraction	برون کشی - درآوردن	portion	سهم - قسمت
amortization	استهلاک (دارایی های نامشهود)	allocation	تسهیم - تخصیص
depletion-	استهلاک منابع طبیعی - تهی شدن	exhaustion	تهی سازی - مصرف (تا آخر)
natural	طبیعی	mining	استخراج از معدن
cutting	برداشت کردن	pumping	تلمبه زدن - تخلیه کردن
initial cost	هزینه اولیه	transportation	حمل و نقل
subtract	کاستن	measure	معیار - سنجش
appropriate	مقتضی - مناسب	salvage	اسقاط
scrap	قراضه - ضایعات	residual	باقیمانده
installation	نصب - تأسیس	written off	حذف کردن - مستهلک کردن
exception	استثناء - به شرط	repairs	تعمیرات
accelerated	شتابی - افزایشی	double-declining balance	مانده نزولی مضاعف
sum-of-the-years-digits	مجموع سنوات	straight-line method	خط مستقیم
calculate	محاسبه کردن	accumulated	انباشته
fraction	کسر - عدد کسری	numerator	صورت - صورت کسر
denominator	تقسیم کننده - مخرج کسر	multiply	ضرب کردن
constant	ثابت	depreciable cost	بهای استهلاک پذیر
estimate	تخمین زدن	acquired	تحصیل کردن - کسب کردن
substance	ماهیت	rights	حقوق
accruing	عاید	advantages	مزایا

جدول ارزشیابی پودمان

عنوان پودمان فصل	تکالیف عملکردی (شایستگی‌ها)	استاندارد عملکرد (کیفیت)	نتایج	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره‌دهی)	نمره
زبان فنی	ترجمه لغات و اصطلاحات تخصصی حسابداری	متون زبان تخصصی رشته حسابداری	بالا تر از حد انتظار	کار عملی در حد هنرجو	۳
	به کارگیری لغات و اصطلاحات حسابداری در جمله و متن		در حد انتظار	ترجمه متون تخصصی و حل مسائل مرتبط	۲
			پایین تر از حد انتظار	یکی از دو تکلیف را انجام دهد	۱
نمرهٔ مستمر از ۵					
نمرهٔ شایستگی پودمان از ۳					
نمرهٔ پودمان از ۲۰					

فهرست منابع

- ۱ برنامه‌درسی درس دانش فنی تخصصی رشته حسابداری، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، (۱۳۹۵)
- ۲ آشنایی با قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران، دفتر مشاوره بازاریابی صادراتی، ترجمه و تدوین مجیدرضا منصور خاکی
- ۳ استانداردهای حسابداری ایران، سازمان حسابرسی
- ۴ اقوامی، داود. زبان تخصصی ۱. انتشارات سمت، (۱۳۸۵).
- ۵ اینکوترمز ۲۰۱۰ قواعد اتاق بازرگانی بین‌المللی برای استفاده از اصطلاحات تجاری داخلی و بین‌المللی، مؤلف اتاق بازرگانی بین‌المللی، مترجم مسعود طارم سری، ناشر مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی
- ۶ تالانه، عبدالرضا. زبان تخصصی ۱. انتشارات کیومرث، (۱۳۸۵).
- ۷ حسابداری تکمیلی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش، مؤلفان حسن فرج‌زاده دهکردی و حسن بلالی
- ۸ سامانه عملیات الکترونیکی مؤدیان مالیاتی
- ۹ علی‌نیا، اسماعیل. «راهنمای جامع به کارگیری استانداردهای حسابداری»، نشر فکر سبز. (۱۳۹۰)
- ۱۰ فرج‌زاده دهکردی، حسن؛ بلالی، حسن. حسابداری تکمیلی کاردانش. چاپ سوم (۱۳۹۴)
- ۱۱ گام به گام با اعتبارات اسنادی، مؤلف مسعود علیزاده، چاپ ششم انتشارات جاودانه، جنگل
- ۱۲ مقدم، عبدالکریم؛ غلامی کیان، علی‌رضا؛ سلیم، فرشاد. زبان تخصصی ۱. انتشارات دانشگاه پیام نور، (۱۳۹۱).

13 Joeil. Lerner, M.S., Ph.D. Bookkeeping and Accounting, Third Edition (2004)

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، مشارکت معلمان را به‌عنوان یک سیاست اجرایی مهم دنبال می‌کند. برای تحقق این امر در اقدامی نوآورانه سامانه تعاملی بر خط اعتبارسنجی کتاب‌های درسی راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان درباره کتاب‌های درسی نونگاشت، کتاب‌های درسی را در اولین سال چاپ، با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب این فرایند، همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی استان‌ها، گروه‌های آموزشی و دبیرخانه راهبری دروس و مدیریت محترم پروژه آقای محسن باهو نقش سازنده‌ای را بر عهده داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش تمامی این همکاران، اسامی دبیران و هنرآموزانی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائه نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌شود.

اسامی دبیران و هنرآموزان شرکت کننده در اعتبارسنجی کتاب دانش فنی تخصصی رشته حسابداری – کد ۲۱۲۲۵۱

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت
۱	فریبا زمانی	اردبیل	۱۳	فرح‌السادات سابعی	همدان
۲	جمیله آقایی	البرز	۱۴	حمید نعمتی	شهر تهران
۳	همایون رضایی قهفرخی	چهارمحال و بختیاری	۱۵	احسن زمانی	آذربایجان شرقی
۴	ابوالقاسم نصرت‌آبادی	کرمان	۱۶	زیبا ایزدی	کردستان
۵	فاطمه سلیمانی	شهر تهران	۱۷	تهمینه عباسی	همدان
۶	پوران جوادی کرمانی	کرمان	۱۸	فرزانه قنواقی	خوزستان
۷	شهربانو محمودی	سیستان و بلوچستان	۱۹	کورس بشیری	ایلام
۸	لیلا جنابی	فارس	۲۰	فتانه مهرانفر	آذربایجان شرقی
۹	مژگان طهماسبی	اصفهان	۲۱	اعظم رضوی‌زاده	شهرستان‌های تهران
۱۰	سلمان ریشه‌ری	بوشهر	۲۲	الهه ارجمند	قم
۱۱	فیروزه احمدپور	آذربایجان غربی	۲۳	سمیه افچنگی	خراسان رضوی
۱۲	سمیه رحمانی سوخت‌آبدانی	مازندران			